

Begäran om fastställande av prisjustering för Folktandvården Västmanland AB och Specialisttandvården Västmanlands sjukhus

Styrelsen för Folktandvården Västmanland AB och Specialisttandvården Västmanlands sjukhus begär ett fastställande av prisjustering i enlighet med förändrade nationella referenspriser:

Den 15 januari 2016 reviderar Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket (TLV) de åtgärder som omfattas av den nationella referensprislistan.

TLV sammanfattar förändringarna från 2016-01-15 enligt följande:

”Omräkning av referenspriserna har skett med index. Därutöver har en genomgång och kvalitetssäkring skett av referenspriserna för implantatkomponenter, vilken inte hann genomföras till 1 september 2014 när övrig genomgång av referensprisernas olika delar genomfördes. En särskild genomgång har även utförts avseende de uppdelade åtgärderna 800/801 och 850/852 varefter mindre justeringar gjorts.”

Nytt ikraftträdandedatum blir den 15 januari årligen framöver. Beloppsgränserna 3 000 kr och 15 000 kr är oförändrade. För ytterligare information kring förändringarna, se nedanstående länk.

www.tlv.se/Upload/Tandvard/andringar_tandvardsstodet_160115.pdf.

Styrelsen för Folktandvården Västmanland AB och Specialisttandvården Västmanlands sjukhus begär ett fastställande av prisjustering för åtgärder som inte omfattas av den nationella referensprislistan:

Styrelsen för Folktandvården Västmanland AB och Specialisttandvården Västmanlands sjukhus föreslår en justering av priset för de åtgärder som inte omfattas av den nationella referensprislistan, dvs det statliga tandvårdsstödet (lokala åtgärder) i enlighet med TLV:s justering av åtgärd 101, ”*Basundersökning och diagnostik utförd av tandläkare*”. Detta utifrån att åtgärd 101 främst innehåller arbetskostnad, vilket kan jämföras med de lokala åtgärderna, vilka främst omfattar avgift för sent återbud, uteblivande, tandblekning, tandskydd, fastsättning av tandsmycke och premedicinering.

Förslag till beslut

- att: fastställa prislista för Folktandvården Västmanland AB och Specialisttandvården Västmanlands sjukhus till gällande nivå för den nationella referensprislistan, 2016-01-15.
- att: fastställa prisjustering för Folktandvården Västmanland AB och Specialisttandvården Västmanlands sjukhus för lokala åtgärder, 2016-01-15.

Föreskrifter om ändring i Tandvårds- och läkemedelsförmånsverkets föreskrifter och allmänna råd (TLVFS 2008:1) om statligt tandvårdsstöd;

TLVFS 2015:1
Utkom från trycket
18 juni 2015
Omtryck

beslutade den 2 juni 2015.

Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket föreskriver med stöd av 2, 5 och 22 §§ förordningen (2008:193) om statligt tandvårdsstöd i fråga om Tandvårds- och läkemedelsförmånsverkets föreskrifter och allmänna råd (TLVFS 2008:1) om statligt tandvårdsstöd¹ att bilaga 1–3 ska ha följande lydelse, och beslutar om följande allmänna råd.

Föreskrifterna och de allmänna råden kommer därför att ha följande lydelse från och med den dag då denna författning träder i kraft.

Inledande bestämmelse

1 § I denna föreskrift ges kompletterande bestämmelser till lagen (2008:145) om statligt tandvårdsstöd.

De ord och benämningar som används i föreskrifterna har samma betydelse som i lagen.

Ersättningsberättigande tandvård och referenspriser

2 § Behandlaren fastställer vilka tillstånd som föreligger för att sedan avgöra vilka tandvårdsåtgärder som kan berättiga till ersättning enligt lagen (2008:145) om statligt tandvårdsstöd och under vilka förutsättningar ersättning kan lämnas för åtgärderna. Av bilaga 1 till föreskrifterna (Ersättningsregler) framgår samtliga tillstånd inom det statliga tandvårdsstödet.

Av bilaga 2 till föreskrifterna (Ersättningsberättigande tandvårdsåtgärder med referenspriser angivna i kronor) framgår vad som ingår i respektive ersättningsberättigande tandvårdsåtgärd samt referenspriser för åtgärden. Referenspris för specialisttandvård kan ligga till grund för beräkning av tandvårdsersättning i enlighet med 5 §.

Av bilaga 3 till föreskrifterna framgår allmänna råd till vissa tillstånd och åtgärder i bilaga 1 och 2. (TLVFS 2014:6).

Allmänna råd

Nytt tillstånd kan behöva fastställas efter att en behandling utförts. Till exempel när en tand med sjukdom har avlägsnats uppkommer ett nytt tillstånd för tandlöshet.

Ursprungliga tillstånd kvarstår såvida inte definitiva åtgärder slutförts. Temporära fyllningar/kronor/broar eller temporära proteser kan utföras utan att ursprungligt

---

¹ Senaste omtryck TLVFS 2014:6

TLVFS 2015:1

tillstånd ändras. Dokumentation bör ske innan behandling påbörjas. Temporära behandlingar kan till exempel behövas om:

- förbehandling med expektansperiod behövs, eller
- en patient behöver remitteras till annan behandlare och under väntetiden behöver viss behandling.

Nytt tillstånd kan även behöva fastställas

- efter trepanation när tandsubstans förlorats eller en skada i permanent tandstöd konstruktion uppkommit, eller
- vid behandling av symtomgivande sprickbildning i tand när en omfattande förlust av tandsubstans uppkommit. (TLVFS 2014:6)

Tandvård ersättning

3 § När patientens sammanlagda kostnader för ersättningsberättigande tandvårdsåtgärder, beräknade enligt 2 kap. 4 § andra stycket lagen (2008:145) om statligt tandvårdsstöd, under en ersättningsperiod överstiger 3 000 kronor lämnas tandvård ersättning med

- 50 procent av den del av kostnaderna som överstiger 3 000 kronor men inte 15 000 kronor, och
- 85 procent av den del som överstiger 15 000 kronor.

Definitioner

4 §

Infraokklusion

Med infraokklusion avses en tand som efter förväntat avslutat tandframbrott har en tuggyta som är lägre än omgivande tänder i käken beroende på hindrad eller ofullständig eruption (tandframbrott) eller ankylos (sammanväxt mellan tandrot och käkben).

Om en hel sida saknar kontakt (beroende på annat skäl än ofullständig eruption) betraktas detta inte som infraokklusion utan som ett lateralt öppet bett.

Partiellt erupterad tand

En partiellt erupterad/semiretinerad (delvis frambruten) tand bedöms som tandlöshet när tillstånd ska fastställas, om tanden inte kan användas till att fästa en konstruktion på.

Ny tandposition

Ny tandposition föreligger för en tand när den har ersatt en annan tands plats i tandbågen med minst hälften av den ersatta tandens bredd.

Påbörjad åtgärd

En åtgärd är påbörjad för

- rotbehandling när trepanation skett,
- fyllningsterapi när preparation av kavitet skett,
- tandstödd protetik när slutlig preparation inför definitivavtryck skett,
- avtagbar protetik när definitivavtryck tagits,
- bettskena, annan skena eller klammerplåt när avtryck tagits,
- implantatkirurgi, antingen när ett implantat installerats eller när benaugmentation utförts,
- implantatprotetik när definitivavtryck tagits, eller
- tandreglering när apparatur utlämnats.

Implantatbehandling är påbörjad när implantatkirurgi påbörjats.

Slutförd åtgärd

En åtgärd är slutförd för

- rotbehandling när rotfyllningen är utförd,
- fyllningsterapi när fyllningen är utförd,
- tandstödd protetik när konstruktionen är utlämnad,
- avtagbar protetik när protesen är utlämnad,
- bettskena, annan skena eller klammerplåt när den är utlämnad,
- implantatkirurgi när samtliga implantat är installerade,
- implantatprotetik när konstruktionen eller komponenten är utlämnad, eller
- tandreglering när apparatur är avlägsnad och retention är inledd.

Implantatbehandling är slutförd när konstruktionen är utlämnad.

Om det finns särskilda skäl får, vid tandstödd protetik, avtagbar protetik och implantatprotetik, åtgärden anses slutförd vid annan tidpunkt än när konstruktionen är utlämnad. (TLVFS 2014:6).

Allmänna råd

Slutförd åtgärd är inte alltid detsamma som avslutad behandling inom åtgärden. Till exempel är åtgärd för protes slutförd och rapporteras när protesen är utlämnad. Behandling som ingår i åtgärd för protes innefattar även efterkontroll och justering upp till tre månader.

Att en protetisk konstruktion är utlämnad bör innebära att patienten fått den i munnen för användning.

Särskilda skäl för annan tidpunkt för slutförd protetisk konstruktion kan till exempel vara då ytterligare protetisk konstruktion ska utföras vilken måste inpassas till den utlämnade konstruktionen. I detta fall bör ersättning lämnas när nästa konstruktion inpassats. (TLVFS 2009:6).

Referenspris för specialisttandvård

5 § Referenspris för specialisttandvård kan endast ligga till grund för beräkning av tandvårdsersättning, under förutsättning att

- en patient remitterats av en behandlare inom tandvård eller övrig hälso- och sjukvård till tandläkare med bevis om specialistkompetens, och
- tandvårdsåtgärderna utförs av denne inom dennes specialistområde.

Om det finns särskilda skäl får referenspris för specialisttandvård ligga till grund för beräkning av tandvårdsersättning vid ytterligare behandling inom specialistområdet utöver vad som anges i remissen.

Behandling som en patient remitterats för är slutförd när slutligt remissvar har skickats.

När den behandling som en patient remitterats för är slutförd, får inte referenspris för specialisttandvård ligga till grund för beräkning av tandvårdsersättning, för eventuella ytterligare tandvårdsåtgärder som tandläkaren med bevis om specialistkompetens utför på patienten. (TLVFS 2012:2).

Allmänna råd

Särskilda skäl för när referenspris för specialisttandvård kan ligga till grund för beräkning av tandvårdsersättning vid ytterligare ersättningsberättigande tandvårdsåtgärder inom specialistområdet utöver vad som anges i remissen, kan vara när tandvårdsåtgärder behöver utföras som ett led i eller som en förutsättning för den remitterade behandlingen. (TLVFS 2012:2).

Särskilt tandvårdsbidrag

6 § Patienter som har en sjukdom eller funktionsnedsättning som medför risk för försämrad tandhälsa har, i enlighet med 2 kap. 1 a § lagen (2008:145) om statligt tandvårdsstöd, rätt till särskilt tandvårdsbidrag som får användas för betalning av ersättningsberättigande förebyggande tandvårdsåtgärder.

De sjukdomar eller funktionsnedsättningar som kan berättiga till särskilt tandvårdsbidrag anges i 4 a § förordningen (2008:193) om statligt tandvårdsstöd. Socialstyrelsen föreskriver om dessa sjukdomar och funktionsnedsättningar samt om de underlag som ska styrka sjukdomen eller funktionsnedsättningen.

Särskilt tandvårdsbidrag får användas för betalning av följande tandvårdsåtgärder:

- 101, 103, 111, 112, 113, 114, 161, 162,
- 201, 204, 205, 206 och
- 311, 312, 313, 314, 321, 341, 342, 343. (TLVFS 2014:6).

Övergångsbestämmelser

Denna författning² träder i kraft den 1 januari 2009.

Denna författning³ träder i kraft den 1 juli 2009.

Denna författning⁴ träder i kraft den 1 januari 2010.

Denna författning⁵ träder i kraft den 1 juli 2010.

² TLVFS 2008:1.

³ TLVFS 2009:1.

⁴ TLVFS 2009:6.

⁵ TLVFS 2010:2.

Denna författning⁶ träder i kraft den 1 september 2011.

Denna författning⁷ träder i kraft den 1 januari 2013.

Denna författning⁸ träder i kraft den 1 september 2013.

---

1. Denna författning⁹ träder i kraft den 1 september 2014.

4. För behandling inom utbytesåtgärd 943 eller 944 som påbörjats före den 1 september 2014 gäller äldre lydelse, dock kan åtgärderna rapporteras längst till och med den 31 augusti 2016.

---

1. Denna författning¹⁰ träder i kraft den 15 januari 2016.

2. För behandling med

– utbytesåtgärd 926 eller 929 där samtidigt en (1) permanent tandstödd krona, åtgärd 800, eller en (1) implantatkrona, åtgärd 850, ska utföras i samma käke och där implantat installerats med utbytesåtgärd 925 eller 928 före den 15 januari 2016, gäller äldre lydelse.

– en (1) permanent tandstödd krona, åtgärd 800, eller en (1) implantatkrona, åtgärd 850, där samtidig utbytesåtgärd 926 eller 929 ska utföras i samma käke och där implantat installerats eller preparation för den tandstödda kronan skett före den 15 januari 2016, gäller äldre lydelse.

Denna övergångsregel gäller dock längst till och med den 31 augusti 2016.

TANDVÅRDS- OCH LÄKEMEDELSFÖRMÅNSVERKET

STAFFAN BENGTTSSON

Leif Lundquist

---

⁶ TLVFS 2011:2.

⁷ TLVFS 2012:2.

⁸ TLVFS 2013:2.

⁹ TLVFS 2014:6

¹⁰ TLVFS 2015:1.

Bilaga 1 Ersättningsregler

För ersättningsreglerna används följande huvudrubriker:

- A. Undersökningar och utredningar
- B. Hälsöfrämjande insatser
- C. Behandlingar av sjukdoms- och smärttillstånd
- D. Reparativ vård
- E. Rehabiliterande och habiliterande vård

A. Undersökningar och utredningar

Tillståndskod	Tillstånd	Villkor för ersättning	Koder för ersättningsberättigande tandvårdsåtgärder (se bilaga 2)
1001	Basundersökning.	–	101, 103, 107, 108, 111, 112, 114, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 131, 132, 133, 134, 141, 161, 162, 163, 164
1301	Mindre omfattande undersökning.	–	103, 113, 114, 115, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 131, 132, 133, 134, 141, 161, 162, 163, 164
1302	Utredning, omfattande.	–	107, 108, 114, 115, 116, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 131, 132, 133, 134, 141, 161, 162, 163, 164

B. Hälsöfrämjande insatser

Tillståndskod	Tillstånd	Villkor för ersättning (kodförklaring, se nedan)	Koder för ersättningsberättigande tandvårdsåtgärder (se bilaga 2)
2021	Förhöjd risk för karies.	B.1	161, 162, 201, 204, 205, 206, 362
2041	Förhöjd risk för parodontit.	B.1	201
2051	Förhöjd risk för periimplantit.	B.1	201
2061	Förhöjd risk för bettdysfunktion/käkfunktionsstörning.	B.1	201, 362, 601, 602, 604, 606
2071	Förhöjd risk för erosion, abrasion eller attrition.	B.1	201, 204, 205, 206, 362

För hälsöfrämjande insatser gäller, i den mån det anges i villkoren för respektive tillstånd, följande regel för ersättning.¹¹ (TLVFS 2015:1).

B.1 Dokumentation

Riskbedömning, som anger att förhöjd risk föreligger, ska dokumenteras. (TLVFS 2014:6)

¹¹ Senaste lydelse TLVFS 2014:6.

C. Behandlingar av sjukdoms- och smärttillstånd

Tillståndskod	Tillstånd	Villkor för ersättning (kodförklaring, se nedan)	Koder för ersättningsberättigande tandvårdsåtgärder (se bilaga 2)
3021	Initialkaries.	För åtgärd 313 och 314 ska följande dokumenteras i patientjournalen: – motivering till varför beteendemedicinsk behandling ska utföras, samt – en individanpassad behandlingsplan för beteendepåverkan.	161, 162, 201, 204, 205, 206, 311, 312, 313, 314, 321, 362
3022	Illning, känslig tandhals.	–	301, 362
3041	Gingivit.	–	162, 301, 311, 312, 341, 362, 480
3042	Mukosit vid implantat.	För åtgärd 313 och 314 ska följande dokumenteras i patientjournalen: – motivering till varför beteendemedicinsk behandling ska utföras, samt – en individanpassad behandlingsplan för beteendepåverkan.	162, 301, 302, 303, 311, 312, 313, 314, 341, 362, 480, 880, 882
3043	Parodontit.	För åtgärd 313 och 314 ska följande dokumenteras i patientjournalen: – motivering till varför beteendemedicinsk behandling ska utföras, samt – en individanpassad behandlingsplan för beteendepåverkan. Åtgärd 446 är ersättningsberättigande vid djup bendefekt och furkationsinvolvering. Vid lokal mjukvävnadsretraktion är åtgärd 446 endast ersättningsberättigande för behandling med emaljmatrixprotein. Åtgärd 447 är endast ersättningsberättigande vid djup bendefekt. Åtgärd 448 är endast ersättningsberättigande vid lokal mjukvävnadsretraktion. Se bilaga 3 allmänna råd.	162, 301, 302, 303, 311, 312, 313, 314, 341, 342, 343, 362, 401, 402, 403, 404, 407, 441, 442, 444, 446, 447, 448, 480
3044	Periimplantit.	För åtgärd 313 och 314 ska följande dokumenteras i patientjournalen: – motivering till varför beteendemedicinsk behandling ska utföras, samt – en individanpassad behandlingsplan för beteendepåverkan.	162, 301, 302, 303, 311, 312, 313, 314, 341, 342, 343, 362, 405, 429, 435, 436, 441, 443, 445, 480, 880, 882
3045	Perikoronit.	–	301, 302, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 480
3046	Andra sjukdomar och tillstånd i tandkötet och vävnaderna kring tänder och tandimplantat.	Åtgärd 446 är endast ersättningsberättigande för behandling med emaljmatrixprotein vid lokal mjukvävnadsretraktion vid tand. Åtgärd 448 är endast ersättningsberättigande vid lokal mjukvävnadsretraktion vid tand. Se bilaga 3 allmänna råd.	162, 163, 164, 301, 302, 303, 311, 312, 341, 342, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 407, 429, 435, 436, 441, 442, 443, 446, 448, 480, 880, 882
3051	Sjukdomar i tandpulpan och de periradikulära vävnaderna.	C.1	163, 164, 301, 302, 303, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 407, 480, 501, 502, 503, 504, 521, 522, 523, 541, 542
3061	Luxation av tand vid trauma.	–	301, 302, 303, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 480
3062	Gingival påbitning.	–	301, 302, 303, 362, 601, 602, 604

TLVFS 2015:1

Tillståndskod	Tillstånd	Villkor för ersättning (kodförklaring, se nedan)	Koder för ersättningsberättigande tandvårdsåtgärder (se bilaga 2)
3063	Rotfraktur, tvär.	C.1	301, 302, 303, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 407, 480, 501, 502, 503, 504, 521, 522, 523
3064	Rotfraktur, längs.	–	301, 302, 303, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 407, 480
3065	Kron-rotfraktur.	C.1	301, 302, 303, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 407, 480, 501, 502, 503, 504, 521, 522, 523
3071	Afte inklusive traumatiskt sår.	–	301, 302, 303, 401, 402, 403, 404, 405, 480, 831
3072	Protesstomatit.	–	301, 302, 303, 831, 833
3073	Proteskavsår.	–	301, 831
3111	Inflammationer och andra besvär i spottkörtlar, munslemhinna, läppar, tunga och angränsande vävnader.	–	162, 163, 164, 301, 302, 303, 362, 404, 405, 407, 480
3121	Retinerad tand.	–	163, 301, 302, 303, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 480
3122	Övertalig tand.	–	362, 404, 405, 406, 480
3151	Elongerad tand.	–	301, 302, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 480
3161	Käkfunktionsstörning.	För åtgärd 313 och 314 ska följande dokumenteras i patientjournalen: – motivering till varför beteendemedicinsk behandling ska utföras, samt – en individanpassad behandlingsplan för beteendepåverkan.	301, 302, 303, 311, 312, 313, 314, 362, 601, 602, 603, 604, 606

Tillståndskod	Tillstånd	Villkor för ersättning (kodförklaring, se nedan)	Koder för ersättningsberättigande tandvårdsåtgärder (se bilaga 2)
3162	Instabil ocklusion <ul style="list-style-type: none"> – vid käkledssmärta längre än tre månader, – vid symtomatisk käkledsartros, – på grund av otillräckligt antal tandpar i ocklusion samt med smärta från käksystemet, eller – på grund av tvångsföring samt med smärta från käksystemet. 	Behandling med ocklusionskorrigerande är ersättningsberättigande när det krävs för att åtgärda instabil ocklusion <ul style="list-style-type: none"> – vid käkledssmärta längre än tre månader, – vid symtomatisk käkledsartros, – på grund av otillräckligt antal tandpar i ocklusion samt med smärta från käksystemet, eller – på grund av tvångsföring samt med smärta från käksystemet. I patientjournalen ska patientens symtom beskrivas samt varför behandling måste utföras. Ocklusionsavvikelsen ska dokumenteras med foto eller modeller. Om detta inte är möjligt ska ocklusionsavvikelsen beskrivas i patientjournalen tillsammans med orsaken till varför annan dokumentation inte kan utföras. Otillräckligt antal tandpar i ocklusion Otillräckligt antal tandpar i ocklusion föreligger när det <ul style="list-style-type: none"> – på aktuell sida saknas ocklusion mellan det sista tandparet, eller – vid frontalt öppna bett endast finns ocklusionskontakt mellan de två mest distala tandparen eller färre. 	607, 846, 848

För behandlingar av sjukdoms- och smärttillstånd gäller, i den mån det anges i villkoren för respektive tillstånd, följande regel för ersättning.

C.1 Undantag rotbehandlingsåtgärder¹²

Rotbehandlingsåtgärder 501–504, 522–523, 541–542 är inte ersättningsberättigande för tand i position 8. (TLVFS 2015:1).

¹² Senaste lydelse TLVFS 2014:6.

D. Reparativ vård

Tillståndskod	Tillstånd	Villkor för ersättning (kodförklaring, se nedan)	Koder för ersättningsberättigande tandvårdsåtgärder (se bilaga 2)	Koder för utbytesåtgärder (se bil. 2)
4001	Kavitet i tand på grund av primärkaries.	D.2, D.4, D.5, D.7 För åtgärd 313 och 314 ska följande dokumenteras i patientjournalen: – motivering till varför beteendemedicinsk behandling ska utföras, samt – en individanpassad behandlingsplan för beteendepåverkan.	161, 162, 301, 302, 303, 311, 312, 313, 314, 321, 322, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 407, 480, 501, 502, 503, 504, 521, 522, 701, 702, 703, 704, 705, 706	921, 922
4002	Omfattande kavitet i tand på grund av primärkaries.	D.1, D.2, D.3, D.4, D.5, D.6, D.7 För åtgärd 313 och 314 ska följande dokumenteras i patientjournalen: – motivering till varför beteendemedicinsk behandling ska utföras, samt – en individanpassad behandlingsplan för beteendepåverkan.	161, 162, 301, 302, 303, 311, 312, 313, 314, 321, 322, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 407, 480, 501, 502, 503, 504, 521, 522, och a) 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, eller b) 800, 801, 802, 803	922
4011	Kavitet i tand på grund av sekundärkaries.	D.2, D.4, D.5, D.7 För åtgärd 313 och 314 ska följande dokumenteras i patientjournalen: – motivering till varför beteendemedicinsk behandling ska utföras, samt – en individanpassad behandlingsplan för beteendepåverkan.	161, 162, 301, 302, 303, 311, 312, 313, 314, 321, 322, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 407, 480, 501, 502, 503, 504, 521, 522, 701, 702, 703, 704, 705, 706	921, 922
4012	Omfattande kavitet i tand på grund av sekundärkaries.	D.1, D.2, D.3, D.4, D.5, D.6, D.7 För åtgärd 313 och 314 ska följande dokumenteras i patientjournalen: – motivering till varför beteendemedicinsk behandling ska utföras, samt – en individanpassad behandlingsplan för beteendepåverkan.	161, 162, 301, 302, 303, 311, 312, 313, 314, 321, 322, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 407, 480, 501, 502, 503, 504, 521, 522, 523, och a) 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, eller b) 800, 801, 802, 803	922
4071	Tandslitage på grund av erosion, abrasion eller attrition.	D.2, D.4, D.5 För åtgärd 313 och 314 ska följande dokumenteras i patientjournalen: – motivering till varför beteendemedicinsk behandling ska utföras, samt – en individanpassad behandlingsplan för beteendepåverkan.	205, 206, 301, 302, 303, 311, 312, 313, 314, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 480, 501, 502, 503, 504, 521, 522, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707	921, 922
4072	Omfattande tandslitage på grund av abrasion eller attrition in i dentinet.	D.1, D.2, D.3, D.4, D.5, D.6 För åtgärd 313 och 314 ska följande dokumenteras i patientjournalen: – motivering till varför beteendemedicinsk behandling ska utföras, samt – en individanpassad behandlingsplan för beteendepåverkan.	205, 206, 301, 302, 303, 311, 312, 313, 314, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 480, 501, 502, 503, 504, 521, 522, 523, och a) 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, eller b) 800, 801, 802, 803	922

Tillståndskod	Tillstånd	Villkor för ersättning (kodförklaring, se nedan)	Koder för ersättningsberättigande tandvårdsåtgärder (se bilaga 2)	Koder för utbytesåtgärder (se bil. 2)
4073	Omfattande tandslitage på grund av erosion in i dentinet.	D.1, D.2, D.3, D.4, D.5, D.6 För åtgärd 313 och 314 ska följande dokumenteras i patientjournalen: – motivering till varför beteendemedicinsk behandling ska utföras, samt – en individanpassad behandlingsplan för beteendepåverkan.	204, 205, 206, 301, 302, 303, 311, 312, 313, 314, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 480, 501, 502, 503, 504, 521, 522, 523, och a) 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, eller b) 800, 801, 802, 803	922
4074	Kavitet i tand på grund av extern resorption.	D.4, D.5	362, 401, 402, 403, 404, 405, 407, 480, 701, 702, 703, 704, 705, 706	921, 922
4075	Infraokklusion.	D.4, D.5	362, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708	921, 922
4076	Infraokklusion där minst en tredjedel av kronhöjden är under ocklusionsplanet.	D.1, D.4, D.5, D.6 Krona är ersättningsberättigande för tand i position 1–7.	362, 401, 402, 403, 404, 405, 480, och a) 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, eller b) 800, 801, 802, 803	922
4077	Mineraliseringsstörning med defekt av ringa omfattning.	D.4, D.5 Ersättningsberättigande endast för tand i position 3–3.	362, 701, 702, 703, 707, 708	921
4078	Extremt missfärgad tand.	D.1, D.5, D.6 Ersättningsberättigande endast för missfärgad tandsubstans på nonvital tand i position 3–3 i överkäken. Missfärgningen ska omfatta minst en tredjedel av tandkronans buckalyta och ska vara mörkare än mörkaste färg på en Vita-skala (Lumin® Vacuum-Farbskala, Vita Zahnfabrik, H. Rauter GmbH & Co., Bad Säckingen, Tyskland) samt avvika jämfört med omgivande tänder.	362, 800, 801, 802, 803	–
4079	Symtomgivande sprickbildning i tand.	D.2, D.4, D.5	301, 302, 303, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 480, 501, 502, 503, 504, 521, 522, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708	921, 922
4080	Fraktur eller förlust av tandsubstans. Innefattar inte abrasion, attrition eller erosion.	D.2, D.4, D.5, D.7	301, 302, 303, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 480, 501, 502, 503, 504, 521, 522, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708	921, 922
4081	Omfattande fraktur eller omfattande förlust av tandsubstans. Innefattar inte abrasion, attrition eller erosion.	D.1, D.2, D.3, D.4, D.5, D.6, D.7	301, 302, 303, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 480, 501, 502, 503, 504, 521, 522, 523, och a) 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, eller b) 800, 801, 802, 803	922
4471	Bristande kontaktpunkt mellan två tänder.	D.4, D.5 Ersättningsberättigande endast för tandposition 4–8. Minst en av de approximala tandytorna ska ha en fyllning.	341, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 480, 704, 705, 706, 707, 708	922

TLVFS 2015:1

Tillståndskod	Tillstånd	Villkor för ersättning (kodförklaring, se nedan)	Koder för ersättningsberättigande tandvårdsåtgärder (se bilaga 2)	Koder för utbytesåtgärder (se bil. 2)
4771	Fraktur eller förlust av fyllningsmaterial utan samtidig karieslesion.	D.4, D.5, D.7	301, 302, 303, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 480, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708	921, 922
4772	Omfattande fraktur eller omfattande förlust av fyllningsmaterial utan samtidig karieslesion.	D.1, D.2, D.3, D.4, D.5, D.6, D.7	301, 302, 303, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 480, 501, 502, 503, 504, 521, 522, 523, och a) 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, eller b) 800, 801, 802, 803	922
4881	<i>Har upphävts genom (TLVFS 2014:6).</i>			
4882	Lossnad permanent eller semipermanent tandstödd protetisk konstruktion. Fraktur eller skada i permanent eller semipermanent tandstödd protetisk konstruktion.	D.1, D.2, D.4, D.5, D.6 Ny konstruktion är ersättningsberättigande för tand i position 1–7 när reparation eller återcementering inte kan utföras. Förutom dokumentation enligt D.1 ska det beskrivas i patientjournalen varför reparation eller återcementering inte är möjlig.	301, 302, 303, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 480, 523, och a) 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, eller b) 708, 800, 801, 802, 803, 805, 806, 808, 811, 812, 815	921, 922
4883	Omfattande kavitet, omfattande fraktur, omfattande förlust av tandsubstans, omfattande förlust av fyllningsmaterial eller omfattande tandslitage i tand när utvärdering av kariologisk, endodontisk, bettfysiologisk eller parodontal behandling behöver göras före permanent rehabilitering.	D.1, D.3, D.5, D.6, D.7 Långtidstemporär krona är ersättningsberättigande vid omfattande defekt när utvärdering av behandling av karies eller parodontit, rotbehandling eller behandling av käkfunktionsstörning behöver göras under minst sex månader på grund av att prognosen är osäker för den permanenta behandlingen.	362, 802, 803, 809	–
4884	Omfattande kavitet, omfattande fraktur, omfattande förlust av tandsubstans, omfattande förlust av fyllningsmaterial eller omfattande tandslitage i tand – hos patient när nedsatt hälsa dokumenterats i anamnestiska uppgifter, eller – för tand med tveksam prognos.	D.1, D.3, D.5, D.6, D.7 Semipermanent eller långtidstemporär krona är ersättningsberättigande när ingen ytterligare protetisk behandling planeras – för patient när hälsotillståndet förhindrar att hela tandvårdsbehovet kan tillgodoses, eller – för aktuell tand med tveksam prognos.	362, 802, 803, 807, 809	–

För reparativ vård gäller, i den mån det anges i villkoren för respektive tillstånd, följande regler för ersättning.¹³ (TLVFS 2015:1).

För fastställande av tillstånd se 2 § med tillhörande allmänna råd.

D.1 Dokumentation

Innan behandling påbörjas med åtgärd 800–808 ska aktuellt tillstånd dokumenteras. Dokumentation ska ske med foto eller modell om tillståndet inte redan framgår av befintlig aktuell röntgen. Om dokumentation enligt ovan inte är möjlig innan behandling påbörjas ska den ske så snart det är möjligt. (TLVFS 2014:6).

D.2 Undantag rotbehandlingsåtgärder

Rotbehandlingsåtgärder (500-serien) är inte ersättningsberättigande för tand i position 8.

D.3 Kronregel

Krona, åtgärd 800–803, är ersättningsberättigande vid kavitet, fraktur, förlust av tandsubstans, förlust av fyllningsmaterial eller tandslitage, som är omfattande, för tand i position 1–7.

Omfattande kavitet, omfattande fraktur, omfattande förlust av tandsubstans eller omfattande förlust av fyllningsmaterial innebär att

- kaviteten, frakturen, förlusten av tandsubstans eller förlusten av fyllningsmaterial omfattar minst fyra av fem ytor på premolar eller molar, eller tre av fyra ytor på framtand eller hörntand samt inbegriper incisalskåret, eller
- två tredjedelar av tandkronans volym är förlorad.

Vid beräkningen inbegrips även ytor som har ersatts av fyllningsmaterial.

Omfattande kavitet vid sekundärkaries vid en ersättningsberättigande befintlig krona innebär i stället att

- kariesangreppet inte kan åtgärdas utan att kronan avlägsnas, eller
- underliggande tandsubstans försvagats så mycket att kronan inte är långsiktigt hållbar.

Orsaken till varför en befintlig krona inte kan behållas ska dokumenteras i patientjournalen.

Omfattande kavitet vid rotkaries innebär i stället att minst tre av fyra rotytor omfattas. I beräkningen inbegrips även rotytor som tidigare har ersatts med fyllningsmaterial.

Omfattande tandslitage vid abrasion eller attrition innebär att höjden på tandkronan reducerats med minst en tredjedel på lägsta stället eller att det finns dentinblottor på minst en tredjedel av buckal- eller lingualytan.

Omfattande tandslitage vid erosion innebär att det finns dentinblottor på minst en tredjedel av buckal-, lingual- eller ocklusalytan. (TLVFS 2014:6).

---

¹³ Senaste lydelse TLVFS 2011:2.

D.4 Utbytesåtgärd krona

Om patienten väljer en behandling i form av en krona (åtgärd 800, 801, 800 eller 801 och 802, eller 800 eller 801 och 803) och regel D.3 inte är tillämplig, används utbytesåtgärd 921 om behandlingen avser en fram- eller hörntand, eller utbytesåtgärd 922 om behandlingen avser en premolar eller en molar.

Tandvårdsersättning beräknas motsvarande åtgärd 703 om behandlingen avser en fram- eller hörntand, eller motsvarande åtgärd 706 om behandlingen avser en molar eller premolar. Tandvårdsersättning beräknas dock på det lägsta av följande tre belopp

- referenspriset för den ersättningsberättigande åtgärden (703 för fram- eller hörntand, 706 för molar eller premolar),
- referenspriset för faktiskt utförd utbytesåtgärd, eller
- vårdgivarens pris för faktiskt utförd utbytesåtgärd (921 eller 922). (TLVFS 2014:6).

D.5 Tandstödd protetik, utförd inom reparativ vård, som görs om

Inom två år efter slutförande av

- åtgärd 800, 801 eller 815 är åtgärd 800, 801, 811 eller 815 inte ersättningsberättigande för samma tandposition,
- åtgärd 802 eller 803 är åtgärd 802 eller 803 inte ersättningsberättigande för samma tandposition,
- åtgärd 806 är åtgärd 806 eller 811 inte ersättningsberättigande för samma tandposition,
- åtgärd 808 är åtgärd 808 eller 811 inte ersättningsberättigande för samma tandposition,
- åtgärd 800 eller 801 lämnas inte tandvårdsersättning för utbytesåtgärd 921 eller 922 för samma tandposition, eller
- åtgärd 800 eller 801 lämnas inte tandvårdsersättning för utbytesåtgärd 925, 926 eller 940 för bredvidliggande tandposition.

Om åtgärd 800 eller 801 utförts på båda tänderna som utbytesåtgärder beräknas på enligt regel E.4 lämnas inte tandvårdsersättning för utbytesåtgärd 925, 926, 929, 940 eller 941 för aktuell tandposition. (TLVFS 2014:6).

D.6 Undantag från D.5¹⁴

Efter förhandsprövning är åtgärd 800, 801, 802, 803, 806, 808, 811 eller 815 ersättningsberättigande eller lämnas tandvårdsersättning för utbytesåtgärd 925 eller 926 inom två år från det att åtgärd 800, 801, 802, 803, 806, 808 eller 815 slutförts om

- patienten kan lastas för att behandlingen behöver göras om,
- konstruktionen på ingående tand utsatts för yttre våld, eller
- konstruktionen på ingående tand behöver göras om på grund av ny skada i annan tandposition än vad den ursprungliga konstruktionen avser.

Vad som anges i första stycket ska i motsvarande mån gälla även när en tand som använts för beräkning av ersättning vid utbytesåtgärd behöver behandlas. (TLVFS 2015:1).

---

¹⁴ Senaste lydelse TLVFS 2014:6.

D.7 Reparativa åtgärder, krona eller utbytesåtgärder vid karies, fraktur, förlust av tandsubstans eller förlust av fyllningsmaterial

Vid karies, fraktur, förlust av tandsubstans eller förlust av fyllningsmaterial är reparativa åtgärder, 701–708, eller krona, åtgärd 800–803, ersättningsberättigande, eller lämnas tandvårdsersättning för utbytesåtgärd 921–922 endast vid

- dentinkariesangrepp som måste åtgärdas, eller
- fraktur, förlust av tandsubstans eller förlust av fyllningsmaterial av sådan omfattning att skadan måste åtgärdas med reparation. (*TLVFS 2014:6*).

E. Rehabiliterande och habiliterande vård

Tillståndskod	Tillstånd	Villkor för ersättning (kodförklaring, se nedan)	Koder för ersättningsberättigande tandvårdsåtgärder (se bilaga 2)	Koder för utbytesåtgärder (se bil. 2)
5001	Helt tandlös underkäke.	E.0, E.2, E.7, E.8, E.9 När protes ska utföras är skriftlig journaldokumentation tillräcklig. Se bilaga 3 allmänna råd.	362, 420, 422, 423, 424, 425, 426, 480, 827, 829, 858, 865, 871, 874, 878	–
5002	Helt tandlös överkäke.	E.0, E.2, E.7, E.8, E.9 När protes ska utföras är skriftlig journaldokumentation tillräcklig. Se bilaga 3 allmänna råd.	362, 420, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 430, 480, 828, 829, 858, 861, 862, 863, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 878	–
5005	Partiell tandlöshet oavsett antal tänder och där tandlöshetstillståndet ska åtgärdas med avtagbar protes.	E.0, E.5, E.8, E.9, E.11 Urtagaskrona (åtgärd 800, 801, 800 eller 801 och 802, eller 800 eller 801 och 803) är ersättningsberättigande när den behövs för att – delprotesen ska retineras, – stödtanden ska klara belastningen, eller – delprotesen ska få en gynnsam insättnings- och uttagsriktning. Urtagaskrona är ersättningsberättigande endast i kombination med avtagbar protes. Förutom dokumentation enligt E.0 ska dokumentation av att behandling med urtagaskrona är nödvändig ske med foto, modell eller befintlig aktuell röntgen tillsammans med beskrivning i patientjournalen.	362, 800, 801, 802, 803, 806, 808, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 835	–
5010	Enkelsidig frändstandlöshet där samtliga tänder i position 6–8 saknas.	E.0, E.2, E.6, E.9, E.11, E.12 Vid implantatstödd protetik är ett implantat i position 6 ersättningsberättigande.	362, 420 (högst en), 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 430, 480, 850 eller 852 (högst en totalt), 858 (högst en)	–
5011	Enkelsidig frändstandlöshet där samtliga tänder i position 5–8 saknas.	E.0, E.2, E.5, E.6, E.9, E.11, E.12, E.13 Behandling med tandstödd bro med högst två stöd och ett hängande led distalt placerat är ersättningsberättigande. Vid implantatstödd protetik är högst två implantat ersättningsberättigande. Hängande led (åtgärd 804) är inte en ersättningsberättigande åtgärd vid enbart implantatprotetik.	362, 420 (högst två), 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 430, 480, 801 (högst två), 802 eller 803 (högst två totalt), 804 (högst en), 808 (högst en), 850 eller 852 (högst två totalt), 858 (högst två)	–
5012	Enkelsidig frändstandlöshet där samtliga tänder i position 4–8 saknas.	E.0, E.2, E.5, E.6, E.9, E.11, E.12, E.13 Behandling med tandstödd bro med högst två stöd och ett hängande led är ersättningsberättigande. Vid implantatstödd protetik är högst två implantat och ett hängande led (åtgärd 853) ersättningsberättigande. Se bilaga 3 allmänna råd.	362, 420 (högst två), 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 430, 480, 801 (högst två), 802 eller 803 (högst två totalt), 804 (högst en), 808 (högst en), 850 eller 852 (högst två totalt), 853 (högst en), 858 (högst två)	–

Tillståndskod	Tillstånd	Villkor för ersättning (kodförklaring, se nedan)	Koder för ersättningsberättigande tandvårdsåtgärder (se bilaga 2)	Koder för utbytesåtgärder (se bil. 2)
5013	Enkelsidig frändstandlöshet där samtliga tänder i position 3–8 saknas.	E.0, E.2, E.5, E.6, E.9, E.11, E.12, E.13 Vid implantatstött protetik är högst tre implantat och ett hängande led (åtgärd 853) eller högst två implantat och två hängande led ersättningsberättigande. Se bilaga 3 allmänna råd.	362, 420 (högst tre), 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 430, 480, 801 (högst två), 802 eller 803 (högst två totalt), 804 (högst en), 808 (högst en), 850 eller 852 (högst tre totalt), 853 (högst två), 858 (högst tre)	–
5014	Enkelsidig frändstandlöshet där samtliga tänder i position 2–8 saknas.	E.0, E.2, E.5, E.6, E.9, E.11, E.12, E.13 Vid implantatstött protetik är högst tre implantat och två hängande led (åtgärd 853) eller högst två implantat och tre hängande led ersättningsberättigande. Se bilaga 3 allmänna råd.	362, 420 (högst tre enligt villkor), 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 430, 480, 801 (högst två), 802 eller 803 (högst två totalt), 804 (högst en), 808 (högst en), 850 eller 852 (högst tre totalt enligt villkor), 853 (högst tre enligt villkor), 858 (högst tre)	–
5015	Enkelsidig frändstandlöshet där samtliga tänder i position 1–8 saknas.	E.0, E.2, E.5, E.6, E.9, E.11, E.12 Vid implantatstött protetik är högst fyra implantat och två hängande led (åtgärd 853) eller högst tre implantat och tre hängande led ersättningsberättigande. Se bilaga 3 allmänna råd.	362 och a) 801 (högst två), 802 eller 803 (högst två totalt), 804 (högst en), eller b) 420 (högst fyra enligt villkor), 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 430, 480, 850 eller 852 (högst fyra totalt enligt villkor), 853 (högst tre enligt villkor), 858 (högst fyra)	–
5016	Frändstandlöshet där samtliga tänder i position 1 och bakåt saknas samt tandlöshet som går över på motstående sida.	E.0, E.2, E.6, E.9, E.11, E.12 Implantatstött protetik är ersättningsberättigande enligt följande. – När sju bredvidliggande tandpositioner åtgärdas, räknat från position 6 och framåt, är högst fyra implantat och tre hängande led eller högst tre implantat och fyra hängande led ersättningsberättigande. – När åtta bredvidliggande tandpositioner åtgärdas, räknat från position 6 och framåt, är högst fem implantat och tre hängande led i överkäken eller fyra implantat och fyra hängande led, eller tre implantat och fem hängande led ersättningsberättigande. – När nio bredvidliggande tandpositioner åtgärdas, räknat från position 6 och framåt, är högst fem	362, 420 (enligt villkor), 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 430, 480, 850 eller 852 (högst fem totalt enligt villkor), 853 (högst fem enligt villkor), 858 (högst sex), 861, 862, 863, 865	–

Tillståndskod	Tillstånd	Villkor för ersättning (kodförklaring, se nedan)	Koder för ersättningsberättigande tandvårdsåtgärder (se bilaga 2)	Koder för utbytesåtgärder (se bil. 2)
		implantat och fyra hängande led i överkäken eller fyra implantat och fem hängande led ersättningsberättigande. – När tio, elva eller tolv bredvidliggande tänder saknas inom position 6–6 ersätts helkäksimplantat. Se bilaga 3 allmänna råd.		
5031	Entandslucka inom position 6–6.	E.0, E.2, E.4, E.5, E.6, E.9, E.11, E.14, E.15 Tandvårdsersättning för utbytesåtgärder lämnas inte för tandlucka som uppkommer efter rotseparation av molar i tandposition 6 eller 5. Se bilaga 3 allmänna råd.	362, 801 (högst två), 802 eller 803 (högst två totalt), 804 (högst en), 805 (högst två)	925, 926, 928, 929, 940, 941
5033	Tvåtandslucka. Avsaknad av två bredvidliggande tänder varav minst en inom position 6–6.	E.0, E.2, E.5, E.6, E.9, E.11, E.12, E.13 Vid tandstödd protetik med tandlöshet i position 6 och 7 kan bron utsträckas till position 8. Vid tvåtandslucka i position 6–7 är ett implantat i position 6 ersättningsberättigande. Hängande led i tandposition 7 är inte ersättningsberättigande vid implantatstödd protetik. Se bilaga 3 allmänna råd.	362, 420 (högst två), 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 430, 480, 801 (högst två), 802 eller 803 (högst två totalt), 804 (högst två), 805 (högst två), 850 eller 852 (högst två totalt), 853 (högst en), 858 (högst två)	–
5034	Tretandslucka.	E.0, E.2, E.5, E.6, E.9, E.11, E.12, E.13 Vid tandstödd protetik är högst två brostöd på var sida om tandluckan ersättningsberättigande. Implantatstödd protetik är ersättningsberättigande enligt följande. – När tre tänder saknas inom position 6–6 är högst två implantat och ett hängande led ersättningsberättigande. – När tand i position 5, 6, 7 saknas är två implantat ersättningsberättigande. Se bilaga 3 allmänna råd.	362, 420 (högst två), 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 430, 480, 801 (högst fyra), 802 eller 803 (högst fyra totalt), 804 (högst tre), 805 (högst fyra), 808 (högst en), 850 eller 852 (högst två totalt), 853 (högst en), 858 (högst två)	–
5035	Fyra- eller flertandslucka.	E.0, E.2, E.5, E.6, E.9, E.11, E.12, E.13 Vid tandstödd protetik är högst fyra hängande led och högst två brostöd på var sida om tandluckan ersättningsberättigande. Implantatstödd protetik är ersättningsberättigande enligt följande. Saknade tänder inom position 6–6 ersätts med högst – två implantat och ett hängande led när tre bredvidliggande tänder saknas inom position 6–6, – tre implantat och ett hängande led eller två implantat och två hängande led när fyra bredvidliggande tänder saknas inom position 6–6, – tre implantat och två hängande led eller två implantat och tre hängande led när fem bredvidliggande tänder saknas inom position 6–6, – fyra implantat och två hängande led eller tre implantat och tre hängande led när sex bredvidliggande tänder saknas inom position 6–6,	362, 420 (enligt villkor), 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 430, 480, 801 (högst fyra), 802 eller 803 (högst fyra totalt), 804 (högst fyra), 805 (högst fyra), 808 (högst en), 850 eller 852 (högst fem totalt enligt villkor), 853 (högst fem enligt villkor), 858 (högst sex), 861, 862, 863, 865	–

Tillståndskod	Tillstånd	Villkor för ersättning (kodförklaring, se nedan)	Koder för ersättningsberättigande tandvårdsåtgärder (se bilaga 2)	Koder för utbytesåtgärder (se bil. 2)
		<p>– fyra implantat och tre hängande led eller tre implantat och fyra hängande led när sju bredvidliggande tänder saknas inom position 6–6,</p> <p>– fem implantat och tre hängande led i överkäken eller fyra implantat och fyra hängande led eller tre implantat och fem hängande led när åtta bredvidliggande tänder saknas inom position 6–6, eller</p> <p>– fem implantat och fyra hängande led i överkäken eller fyra implantat och fem hängande led när nio bredvidliggande tänder saknas inom position 6–6.</p> <p>När tio, elva eller tolv bredvidliggande tänder saknas inom position 6–6 ersätts helkåksimplantat.</p> <p>Se bilaga 3 allmänna råd.</p>		
5036	Entandslucka inom position 6–6 när ändstödet är bräckligt.	<p>E.0, E.2, E.4, E.5, E.6, E.9, E.11, E.14, E.15</p> <p>Bron kan utsträckas med ett stöd åt aktuell sida om något av brostöden inte bedöms ge tillräckligt god långsiktig prognos för konstruktionen på grund av</p> <ul style="list-style-type: none"> – rotfyllt stöd med bräcklig rot, – kort rot, – ogynnsam rotanatomi, – parodontal nedbrytning, – ogynnsam påbitning, eller – kort eller bräcklig klinisk krona. <p>Ersättningsberättigande åtgärd är tandstött bro med högst två stöd på var sida om tandluckan.</p> <p>Förutom dokumentation enligt E.0 ska de skäl som föreligger för två stöd på aktuell sida beskrivas i patientjournalen.</p> <p>Tandvårdsersättning för utbytesåtgärder lämnas inte för tandlucka som uppkommer efter rotseparation av molar i tandposition 6 eller 5.</p> <p>Se bilaga 3 allmänna råd.</p>	362, 801 (högst fyra), 802 eller 803 (högst fyra totalt), 804 (högst en), 805 (högst fyra)	925, 926, 928, 929, 940, 941
5037	Tvåtandslucka. Avsaknad av två bredvidliggande tänder varav minst en inom position 6–6 när ändstödet är bräckligt.	<p>E.0, E.2, E.5, E.6, E.9, E.11, E.12, E.13</p> <p>Bron kan utsträckas med ett stöd åt aktuell sida om något av brostöden inte bedöms ge tillräckligt god långsiktig prognos för konstruktionen på grund av</p> <ul style="list-style-type: none"> – rotfyllt stöd med bräcklig rot, – kort rot, – ogynnsam rotanatomi, – parodontal nedbrytning, – ogynnsam påbitning, eller – kort eller bräcklig klinisk krona. <p>Vid tandstött bro är högst två stöd på var sida om tandluckan ersättningsberättigande.</p> <p>Förutom dokumentation enligt E.0 ska de skäl som föreligger för två stöd på aktuell sida beskrivas i patientjournalen.</p> <p>Vid tvåtandslucka i position 6–7 är ett implantat i position 6 ersättningsberättigande. Hängande led i tandposition 7 är inte ersättningsberättigande vid implantatstött protetik.</p> <p>Se bilaga 3 allmänna råd.</p>	362, 420 (högst två), 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 430, 480, 801 (högst fyra), 802 eller 803 (högst fyra totalt), 804 (högst två), 805 (högst fyra), 850 eller 852 (högst två totalt), 853 (högst en), 858 (högst två)	–

TLVFS 2015:1

Tillståndskod	Tillstånd	Villkor för ersättning (kodförklaring, se nedan)	Koder för ersättningsberättigande tandvårdsåtgärder (se bilaga 2)	Koder för utbytesåtgärder (se bil. 2)
5041	Ofullständig rotfyllning.	E.0, E.1 Ett villkor för ersättning är att tanden ska bli föremål för reparations- eller rehabiliteringsåtgärd inom tandvårdsstödet.	362, 401, 402, 403, 404, 405, 480, 501, 502, 503, 504, 521, 522, 523, 541, 542	–
5042	Förändringar i vertikal käkrelation eller omfattande abrasion, attrition eller erosion av flera tänder när skäl föreligger för att förändra bethöjd eller ocklusionsplan genom preprotetisk eller annan förberedande bethanpassning.	E.0 Skena eller bettspärplåt är ersättningsberättigande vid vertikal utrymmesbrist eller instabil ocklusion. När bethöjdsförändring behöver utföras är långtidstemporär krona eller bro ersättningsberättigande – för tänder med omfattande abrasion, attrition eller erosion när kronterapi är ersättningsberättigande enligt tillstånd 4072 eller 4073, eller – för tänder eller implantat när tillstånd 5071 eller 5072 föreligger. Förutom dokumentation enligt E.0 ska behovet av att förändra bethöjd eller ocklusionsplan beskrivas i patientjournalen.	362, 809, 846, 847, 848, 856, 857, 858	–
5043	<i>Har upphävts genom (TLVFS 2010:2).</i>			
5044	<i>Har upphävts genom (TLVFS 2010:2).</i>			
5045	Partiell tandlöshet inom tandposition 6–6 när utvärdering av kariologisk, endodontisk, bettfysiologisk eller parodontal behandling behöver göras före permanent rehabilitering.	E.0, E.5, E.9 Långtidstemporär bro är ersättningsberättigande vid partiell tandlöshet när utvärdering av behandling av karies, parodontal behandling, rotbehandling eller behandling av käkfunktionsstörning behöver göras under minst sex månader på grund av att prognosen är osäker för den permanenta behandlingen.	362, 802, 803, 809	–
5046	Partiell tandlöshet inom tandposition 6–6 – hos patient när nedsatt hälsa dokumenterats i anamnestiska uppgifter, eller – i bett med tveksam prognos.	E.0, E.5, E.9 Semipermanent eller långtidstemporär bro är ersättningsberättigande när ingen ytterligare protetisk behandling planeras – för patient när hälsotillståndet förhindrar utförande av permanent konstruktion, eller – i bett med tveksam prognos.	362, 802, 803, 807, 809	–
5051	Avsaknad av retention.	E.0, E.1 Ersättningsberättigande om tillståndet kräver behandling inför rehabilitering inom tandvårdsstödet (åtgärder inom 800-serien).	362, 407, 480, 501, 502, 503, 504, 522, 523	–
5061	Parodontalt skadat bett med behov av protetisk stabilisering som inte är parodontalt sanerat eller när sjukdomsprogressionen inte avstannat.	E.0, E.5, E.9 Behandling är ersättningsberättigande förutsatt tandmobilitet av minst grad II samt benförlust på motsvarande minst halva rothöjden på 60 procent av antalet tänder i aktuell käke inom tandposition 6–6. 60 procent av 12 eller 11 tänder motsvarar 7 tänder, av 10 tänder motsvarar 6 tänder, av 9 eller 8 tänder motsvarar 5 tänder, av 7 eller 6 tänder motsvarar 4 tänder. Tandmobilitet grad II innebär mobilitet överstigande 1 mm i horisontell riktning mätt vid tandkronan.	362, 802, 803, 804, 805, 807, 809	–

Tillståndskod	Tillstånd	Villkor för ersättning (kodförklaring, se nedan)	Koder för ersättningsberättigande tandvårdsåtgärder (se bilaga 2)	Koder för utbytesåtgärder (se bil. 2)
		<p>Benförlusten mäts där den parodontala skadan är mest omfattande vid respektive tand.</p> <p>Endast sammanbunden konstruktion är ersättningsberättigande.</p>		
5062	Parodontalt skadat bett med behov av protetisk stabilisering som är parodontalt sanerat och sjukdomsprogressionen har avstannat.	<p>E.0, E.5, E.8, E.9</p> <p>Patienten ska ha genomgått utvärderad parodontal sanering och sjukdomsprogressionen bedöms ha avstannat.</p> <p>Behandling är ersättningsberättigande</p> <ul style="list-style-type: none"> – förutsatt att det efter parodontalbehandlingen föreligger tandmobilitet av minst grad II samt benförlust på motsvarande minst en tredjedel av rothöjden på 50 procent av antalet tänder i aktuell käke inom tandposition 6–6. 50 procent av 12 eller 11 tänder motsvarar 6 tänder, av 10 tänder motsvarar 5 tänder, av 9 eller 8 tänder motsvarar 4 tänder, av 7 eller 6 tänder motsvarar 3 tänder, – efter tandregleringsbehandling som utförts på grund av parodontal sjukdom inom tillstånd 5914, eller – för permanent protetisk konstruktion när semipermanent eller långtids-temporär konstruktion utförts inom tillstånd 5061. <p>Tandmobilitet grad II innebär mobilitet överstigande 1 mm i horisontell riktning mätt vid tandkronan.</p> <p>Benförlusten mäts där den parodontala skadan är mest omfattande vid respektive tand.</p> <p>Endast sammanbunden konstruktion är ersättningsberättigande.</p>	362, 801, 802, 803, 804, 805, 808	–
5071	Dysfunktionell ocklusion i samband med protetisk behandling inom annat ersättningsberättigande tillstånd.	<p>E.0, E.5, E.6, E.7, E.8, E.9, E.13</p> <p>Behandling av dysfunktionell ocklusion i motstående eller aktuell käke i samband med protetisk behandling inom annat tillstånd som ingår i tandvårdsstödet är endast ersättningsberättigande när det krävs för att skapa förutsättningar för funktionell ocklusion eller för att den protetiska behandlingen ska vara möjlig att genomföra. Tillstånd 5071 tillämpas för behandling av tänder, inklusive tänder och implantat med befintlig konstruktion, som inte ryms inom annat ersättningsberättigande tillstånd.</p> <p>Förutom dokumentation enligt E.0 ska ocklusionsavvikelsen dokumenteras med foto eller modeller och med beskrivning i patientjournalen av varför behandling måste utföras.</p> <p>Protetisk behandling är ersättningsberättigande för att uppnå</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocklusionskontakter inom tandposition 6–6, – upp till tio ockluderande tandpar inom tandposition 7–7, – upp till tio ockluderande tandpar till tandposition 8 om övriga molarer i samma kvadrant saknas, eller – molarstöd mot avtagbar permanent 	362, och a) 701–708, eller b) 800, 801, 802, 803, 804, 808, 815, 824, 825, 826, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 845, 853, 858, 861, 862, 863, 865, 877, 878, 881, 883, 884, 890	–

Tillståndskod	Tillstånd	Villkor för ersättning (kodförklaring, se nedan)	Koder för ersättningsberättigande tandvårdsåtgärder (se bilaga 2)	Koder för utbytesåtgärder (se bil. 2)
		<p>protes i motstående käke.</p> <p>Interfererande kontakter Endast bettslipning är ersättningsberättigande när interferenser medför att kontakt saknas mellan antagonerande tandpar vid mindre vertikal avvikelse och funktionell okklusion bedöms kunna nås genom slipning upp till totalt 1 mm på de interfererande kontakterna. Krona är ersättningsberättigande om sådan bettslipning inte är möjlig.</p> <p>Bethöjning När det föreligger utrymnesbrist eller bettavvikelse med risk för vävnadsskada är protetisk behandling för bethöjning ersättningsberättigande vid höjning av bettet med 2 mm eller mer. Bethöjningen ska motsvara en höjning med 2 mm eller mer mätt vid incisivpinnen i en artikulator.</p> <p>Korrektion av okklusionsplan Vid avvikande okklusionsplan är behandling ersättningsberättigande för att etablera fungerande artikulation.</p> <p>När tillstånd 5071 föreligger för båda tänderna i ett antagonerande tandpar Krona är ersättningsberättigande för båda tänderna i ett antagonerande tandpar – om avståndet mellan dem efter möjlig bettslipning är 2 mm eller mer och var och en av tänderna avviker 1 mm eller mer från okklusionsplanet, – vid avvikelse i transveralled som medför att okklusionskontakt saknas, eller – om fungerande okklusion eller artikulation annars inte kan uppnås.</p>		
5072	Dysfunktionell okklusion som kräver protetisk korrektion på grund av otillräckligt antal okkluderande tandpar, tvångsföring eller vävnadsskada.	<p>E.0, E.5, E.6, E.7, E.8, E.9 Behandling är ersättningsberättigande när det krävs för att skapa förutsättningar för funktionell okklusion. Förutom dokumentation enligt E.0 ska okklusionsavvikelsen dokumenteras med foto eller modeller. Beskrivning av otillräckligt antal okkluderande tandpar, tvångsföring eller vävnadsskada samt varför behandling måste utföras ska dokumenteras i patientjournalen. Vid enbart frontalt öppet bett är protetisk behandling ersättningsberättigande för att uppnå – okklusionskontakter bilateralt tandposition 3–6, – upp till tre okkluderande tandpar bilateralt inom tandposition 4–7, eller – upp till tre okkluderande tandpar till tandposition 8 om övriga molarer i samma kvadrant saknas. Vid post normalt bett som inte är djupt är protetisk behandling ersättningsberättigande för att uppnå – okklusionskontakter bilateralt inom</p>	362, och a) 701–708, eller b) 800, 801, 802, 803, 804, 808, 815, 824, 825, 826, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 845, 853, 858, 861, 862, 863, 865, 881, 883, 884, 890	–

Tillståndskod	Tillstånd	Villkor för ersättning (kodförklaring, se nedan)	Koder för ersättningsberättigande tandvårdsåtgärder (se bilaga 2)	Koder för utbytesåtgärder (se bil. 2)
		<p>tandposition 3–6 samt frontal kontakt vid framåtglidning, – upp till tre ockluderande tandpar bilateralt inom tandposition 4–7 samt frontal kontakt vid framåtglidning, eller – upp till tre ockluderande tandpar till tandposition 8 om övriga molarer i samma kvadrant saknas.</p> <p>Vid övriga avvikelser är protetisk behandling ersättningsberättigande för att uppnå – ocklusionskontakter inom tandposition 6–6, – upp till tio ockluderande tandpar inom tandposition 7–7, eller – upp till tio ockluderande tandpar till tandposition 8 om övriga molarer i samma kvadrant saknas.</p> <p>Otillräckligt antal ockluderande tandpar Otillräckligt antal ockluderande tandpar föreligger när det för tandposition 4–7 på aktuell sida finns färre än två ockluderande tandpar. Till färre än två ockluderande tandpar räknas även när en tand har tuggkontakt mot två tänder i motstående käke.</p> <p>Interfererande kontakter Endast bettslipning är ersättningsberättigande – när interferenser medför att kontakt saknas mellan antagonerande tandpar vid mindre vertikal avvikelse och funktionell ocklusion bedöms kunna nås genom slipning upp till totalt 1 mm på de interfererande kontakterna, eller – vid tvångsföring när funktionell ocklusion bedöms kunna nås genom slipning. Krona är ersättningsberättigande i ovan angivna fall om bettslipning inte är möjlig.</p> <p>Krona för båda tänderna i ett antagonerande tandpar Krona är ersättningsberättigande för båda tänderna i ett antagonerande tandpar – om avståndet mellan dem efter möjlig bettslipning är 2 mm eller mer och var och en av tänderna avviker 1 mm eller mer från ocklusionsplanet, – vid avvikelse i transversalled som medför att ocklusionskontakt saknas, eller – om fungerande ocklusion eller artikulation annars inte kan uppnås.</p>		
5443	Trasig eller illapassande protes hel käke, avser även täckprotes, i behov av reparation eller rebasering. När hel protes ändras till täckprotes genom rebasering och samtidig inmontering av förankringselement.	För att dokumentera detta tillstånd är skriftlig journaldokumentation tillräcklig.	301, 302, 303, 362, 826, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 839, 878	–

TLVFS 2015:1

Tillståndskod	Tillstånd	Villkor för ersättning (kodförklaring, se nedan)	Koder för ersättningsberättigande tandvårdsåtgärder (se bilaga 2)	Koder för utbytesåtgärder (se bil. 2)
5444	Trasig, illpassande delprotos i behov av reparation eller rebasering. Delprotos som måste byggas till.	För att dokumentera detta tillstånd är skriftlig journaldokumentation tillräcklig.	301, 302, 303, 362, 826, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 878	–
5445	Lossnad permanent eller semipermanent tandstödd brokonstruktion. Fraktur eller skada i tandstödd brokonstruktion vilket inkluderar när ett stöd har extraherats under bro och krona byggs om till ett hängande led.	E.0 Ny konstruktion ersätts enligt respektive tillstånd för tandlöshet när reparation eller återcementering inte kan utföras. Förutom dokumentation enligt E.0 ska det beskrivas i patientjournalen varför reparation, återcementering eller nyframställning av del av konstruktionen inte är möjlig.	301, 302, 303, 362, 701, 702, 703, 704, 705, 811, 812, 813, 814, 815	–
5446	<i>Har upphävts genom (TLVFS 2010:2).</i>			
5447	Implantatkonstruktion i helt tandlös käke med – fraktur, annan skada eller slitage, – skadade komponenter, – bristfällig passform, – ny implantat- eller tandförlust när implantatkonstruktion ska byggas om, byggas ut till helkäksimplantat eller ändras till täckprotos, eller – ny implantat- eller tandförlust i käke som medför att samtliga tänder förlorats och nytt delimplantat placeras bredvid befintlig implantatkonstruktion. Helt tandlös käke som har implantat installerade men med avsaknad av permanent suprakonstruktion.	E.0, E.2, E.6, E.7, E.9 Ny konstruktion är ersättningsberättigande vid – implantat-, distans- eller tandförlust som innebär att befintlig konstruktion inte kan behållas eller byggas om med ett långsiktigt hållbart resultat, – fraktur i broskelett som inte kan repareras med ett långsiktigt hållbart resultat, – bristfällig passform som medför att konstruktionen inte kan användas, eller – fraktur eller slitage av sådan grad att retention av fasad- eller ocklusalmaterial inte är möjlig. Förutom dokumentation enligt E.0 ska det beskrivas i patientjournalen varför ombyggnad eller reparation inte är möjlig. Vid utbyggnad till helkäksimplantat är upp till två implantat per sida ersättningsberättigande i underkåken och upp till tre implantat per sida ersättningsberättigande i överkåken. Vid ombyggnad till täckprotos är ett implantat per sida som saknar implantat ersättningsberättigande i underkåken och upp till två implantat per sida som saknar implantat ersättningsberättigande i överkåken.	301, 302, 303, 362, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 429, 480, 811, 815, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 853, 858, 861, 862, 863, 865, 874, 875, 876, 877, 878, 880, 881, 882, 883, 884, 888, 889, 890	–
5448	Implantatkonstruktion i friändstndlöshet eller i två-, tre-, fyra- eller flertandslucka med – fraktur, annan skada eller slitage, – skadade komponenter, – bristfällig passform som orsakar periimplantit, – ny implantat- eller tandförlust när befintlig implantatkonstruktion ska byggas om eller byggas ut, eller – infraposition 2 mm eller mer i överkåken inom tandposition 3–3. Installerat implantat i	E.0, E.2, E.6, E.9, E.13 Ny konstruktion är ersättningsberättigande vid – implantat-, distans- eller tandförlust som innebär att befintlig konstruktion inte kan behållas eller byggas om med ett långsiktigt hållbart resultat, – fraktur i broskelett som inte kan repareras med ett långsiktigt hållbart resultat, – bristfällig passform som medför att konstruktionen inte kan användas, – fraktur eller slitage av sådan grad att retention av fasad- eller ocklusalmaterial inte är möjlig, eller – vid infraposition när det inte går att bygga om befintlig konstruktion. Förutom dokumentation enligt E.0 ska	301, 302, 303, 362, 429, 480, 811, 815, 853, 858, 861, 862, 863, 865, 880, 881, 882, 883, 884, 888, 889, 890	–

Tillståndskod	Tillstånd	Villkor för ersättning (kodförklaring, se nedan)	Koder för ersättningsberättigande tandvårdsåtgärder (se bilaga 2)	Koder för utbytesåtgärder (se bil. 2)
	friändstandlöshet eller i två-, tre-, fyra- eller flertandslucka med avsaknad av permanent suprakonstruktion när <ul style="list-style-type: none"> – implantat inte har installerats under pågående ersättningsperiod, eller – implantat har installerats med utbytesåtgärd. 	det beskrivas i patientjournalen varför ombyggnad eller reparation inte är möjlig.		
5449	Implantatkonstruktion i entandslucka med <ul style="list-style-type: none"> – fraktur, annan skada eller slitage, – skadade komponenter, – bristfällig passform som orsakar periimplantit, eller – infraposition 2 mm eller mer i överkåken inom tandposition 3–3. 	E.0, E.2, E.6, E.9, E.13 Ny konstruktion är ersättningsberättigande vid <ul style="list-style-type: none"> – fraktur, skadade komponenter eller slitage av sådan grad att reparation inte är möjlig, – bristfällig passform som medför att konstruktionen inte kan användas, eller – vid infraposition när det inte går att bygga om befintlig konstruktion. Förutom dokumentation enligt E.0 ska det beskrivas i patientjournalen varför ombyggnad eller reparation inte är möjlig.	301, 302, 303, 362, 429, 480, 811, 858, 880, 881, 883, 888, 889, 890	–
5450	Installerade implantat utan suprakonstruktion i helt tandlös käke, två-, tre-, fyra- eller flertandslucka eller friändstandlöshet när utvärdering eller belastning behövs innan permanent implantatkonstruktion kan utföras.	E.0, E.2 Långtidstemporär konstruktion är ersättningsberättigande när utvärdering eller belastning av implantat behövs under minst sex månader på grund av <ul style="list-style-type: none"> – osäker prognos för implantat, – reoperation efter förlust av implantat som ska ingå i planerad konstruktion, – kompletterande operation av implantat som ska ingå i planerad konstruktion, eller – osäker prognos för granntand till den planerade konstruktionen. Förutom dokumentation enligt E.0 ska skälen för utvärdering eller belastning beskrivas i patientjournalen. Se bilaga 3 allmänna råd.	362, 856, 857, 858	–
5451	Installerade implantat utan suprakonstruktion hos patient när nedsatt hälsa dokumenterats i anamnestiska uppgifter.	E.0, E.2 Semipermanent eller långtidstemporär konstruktion är ersättningsberättigande när ingen ytterligare protetisk behandling planeras på implantaten för patient när hälsotillståndet förhindrar utförande av permanent konstruktion.	362, 854, 855, 856, 857, 858	–
5901	<i>Har upphävts genom (TLVFS 2010:2).</i>			
5903	Ansikts- och käkmissbildning.	E.0, E.10	362, 401, 402, 403, 404, 405, 480, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908	–
5904	<i>Har upphävts genom (TLVFS 2010:2).</i>			

Tillståndskod	Tillstånd	Villkor för ersättning (kodförklaring, se nedan)	Koder för ersättningsberättigande tandvårdsåtgärder (se bilaga 2)	Koder för utbytesåtgärder (se bil. 2)
5905	Sagittal bettavvikelse.	<p>E.0, E.10</p> <p>Funktionellt eller utseendemässigt störande överbett eller underbett.</p> <p>Tandreglering är ersättningsberättigande vid</p> <ul style="list-style-type: none"> – horisontell överbitning 6 mm eller mer vid ofullständig läppslutning, – horisontell överbitning 9 mm eller mer utan ofullständig läppslutning, eller – negativ horisontell överbitning 2 mm eller mer. <p>Tandreglering är ersättningsberättigande för behandling i en käke om inte behandling av båda käkarna krävs för att uppnå bettfunktion.</p> <p>Förutom dokumentation enligt E.0 ska skälen för behandling i två käkar beskrivas i patientjournalen.</p>	362, 401, 402, 403, 404, 405, 480, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908	–
5906	Vertikal bettavvikelse.	<p>E.0, E.10</p> <p>Omfattande avsaknad av tandkontakt mellan tandbågarna vid sammanbitning som orsakar en funktionell störning.</p> <p>Tandreglering är ersättningsberättigande vid</p> <ul style="list-style-type: none"> – öppet bett när det för tandposition 4–7 finns färre än två ockluderande tandpar per sida, eller – lateralt eller anteriort öppet bett 4 mm eller mer. <p>Tandreglering är ersättningsberättigande för behandling av två käkar.</p>	362, 401, 402, 403, 404, 405, 480, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908	–
5907	Funktionell och transversell bettavvikelse.	<p>E.0, E.10</p> <p>Funktionellt störande tvångsföring med glidning mer än 2 mm som bedöms att inte kunna slipas in eller transversell avvikelse när det finns färre än två ockluderande tandpar per sida.</p> <p>Tandreglering är ersättningsberättigande för behandling i en käke om inte behandling av båda käkarna krävs för att uppnå bettfunktion.</p> <p>Förutom dokumentation enligt E.0 ska skälen för behandling i två käkar beskrivas i patientjournalen.</p>	362, 401, 402, 403, 404, 405, 480, 845, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908	–
5908	Vävnadsskadande bettavvikelse.	<p>E.0, E.10</p> <p>Bettavvikelse som orsakar tand- eller mjukvävnadsskada.</p> <p>Tandreglering är ersättningsberättigande vid</p> <ul style="list-style-type: none"> – djupt bett med gingival trauma och som inte kan slipas in, eller – tandskador motsvarande omfattande tandslitage vid attrition. <p>Förutom dokumentation enligt E.0 ska tand- eller mjukvävnadsskadan dokumenteras med foto eller modell samt beskrivas i patientjournalen. Det ska i patientjournalen även beskrivas varför tandreglering är nödvändig i ena eller båda käkarna.</p>	362, 401, 402, 403, 404, 405, 480, 845, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908	–

Tillståndskod	Tillstånd	Villkor för ersättning (kodförklaring, se nedan)	Koder för ersättningsberättigande tandvårdsåtgärder (se bilaga 2)	Koder för utbytesåtgärder (se bil. 2)
5909	Tandpositionsavvikelse, trångställning.	<p>E.0, E.10</p> <p>Trångställning i överkäken från tandposition 3–3 med sammanlagt platsunderskott 8 mm eller mer.</p> <p>Trångställning i underkäken från tandposition 3–3 med sammanlagt platsunderskott 8 mm eller mer, samt</p> <ul style="list-style-type: none"> – att det finns en gingival retraktion som kan härledas till tandpositionsavvikelsen, eller – att en tand är utblockerad motsvarande minst tre fjärdedelar av tandens bredd. <p>Mätning av trångställningen sker från distalytans prominens mellan tandposition 3–3. Platsunderskottet utgör skillnaden mellan detta mått och de enskilda tändernas sammanlagda bredd tandposition 3–3.</p> <p>Tandreglering är ersättningsberättigande för behandling i en käke om inte behandling i båda käkar krävs för att uppnå bettfunktion eller för att tandbågen i andra käken inte ska påverkas negativt.</p> <p>Förutom dokumentation enligt E.0 ska skälen för behandling i två käkar beskrivas i patientjournalen.</p>	362, 401, 402, 403, 404, 405, 480, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908	–
5910	Tandpositionsavvikelse, glesställning.	<p>E.0, E.10</p> <p>Glesställning i överkäken inom tandposition 3–3 vid</p> <ul style="list-style-type: none"> – lokaliserad glesställning med diastema 4 mm eller mer i ett approximalrum, – lokaliserad glesställning med diastema i två eller tre approximalrum vardera 3 mm eller mer, eller – utspridd glesställning med sammanlagt platsöverskott 10 mm eller mer inom tandposition 3–3 varav minst ett diastema uppgår till minst 3 mm eller mer. <p>Mätning av glesställningen sker från distalytans prominens mellan tandposition 3–3. Platsöverskottet utgör skillnaden mellan detta mått och de enskilda tändernas sammanlagda bredd tandposition 3–3.</p> <p>Tandreglering är ersättningsberättigande för behandling av två käkar i de fall behandlingen av överkäken kräver att behandling måste genomföras i underkäken för att tandförflyttningen i överkäken inte ska hindras.</p> <p>Förutom dokumentation enligt E.0 ska skälen för behandling i två käkar beskrivas i patientjournalen.</p>	362, 401, 402, 403, 404, 405, 480, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908	–

Tillståndskod	Tillstånd	Villkor för ersättning (kodförklaring, se nedan)	Koder för ersättningsberättigande tandvårdsåtgärder (se bilaga 2)	Koder för utbytesåtgärder (se bil. 2)
5911	Tandpositionsavvikelse, felställning.	E.0, E.10 Tand eller tänder i överkäken inom tandposition 3–3 som är roterade 45 grader eller mer. Tandreglering är ersättningsberättigande för behandling i en käke om inte behandling av båda käkarna krävs för att uppnå bettfunktion och erhålla önskad tandflyttning. Förutom dokumentation enligt E.0 ska skälen för behandling i två käkar beskrivas i patientjournalen.	362, 401, 402, 403, 404, 405, 480, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908	–
5912	Tandpositionsavvikelse, tandretention.	E.0, E.10 Retinerad tand i tandposition 3–3 som är viktig för bettfunktionen. Tandreglering är ersättningsberättigande för behandling i en käke om inte behandling av båda käkarna krävs för att uppnå bettfunktion och erhålla önskad tandflyttning. Förutom dokumentation enligt E.0 ska skälen för behandling i två käkar beskrivas i patientjournalen.	362, 401, 402, 403, 404, 405, 480, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908	–
5913	Tandpositionsavvikelse, avvikande frambrott.	E.0, E.10 Tand med avvikande frambrott inom tandposition 3–3 som är viktig för bettfunktionen eller tand inom tandposition 5–5 som stör bettfunktionen. Tandreglering är ersättningsberättigande för behandling i en käke om inte behandling av båda käkarna krävs för att uppnå bettfunktion och erhålla önskad tandflyttning. Förutom dokumentation enligt E.0 ska skälen för behandling i två käkar beskrivas i patientjournalen.	362, 401, 402, 403, 404, 405, 480, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908	–
5914	Bett- och tandpositionsavvikelse orsakad av parodontal sjukdom. Tandpositionsavvikelse eller behov av tandpositionsförändring i kombination med protetiskt rehabiliteringsbehov. Mindre funktionell bettavvikelse. Bettavvikelse i kombination med protetiskt rehabiliteringsbehov.	E.0 Tandreglering är ersättningsberättigande för behandling av tänder med benbrytning om minst en tredjedel av rothöjden i tandposition 3–3. Tänderna ska efter utvärderad parodontal behandling ha felställning med elongation av tänder, solfjäderformad spridning eller traumatisk påbitning som inte kan korrigeras med bettslipning. Tandreglering är ersättningsberättigande för kombinationsbehandling med ersättningsberättigande protetik – vid utrymnesbrist, – för att rätta upp tänder och därigenom undvika rotbehandling, – för distalisering av tand vid frändstamlöshet, eller – när planerade stödtänder inte kan skapa tillräcklig retention. Vid funktionellt störande tvångsföring när funktionell okklusion bedöms kunna nås genom slipning är endast slipning ersättningsberättigande. I kombination med protetisk rehabilitering vid utrymnesbrist eller vid mindre omfattande upprätning av tänder är tandreglering med avtagbar apparatur	362, 401, 402, 403, 404, 405, 480, och a) 845, 847, eller b) 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908	–

Tillståndskod	Tillstånd	Villkor för ersättning (kodförklaring, se nedan)	Koder för ersättningsberättigande tandvårdsåtgärder (se bilaga 2)	Koder för utbytesåtgärder (se bil. 2)
		<p>ersättningsberättigande om inte annan tandregleringsbehandling krävs för att uppnå bettfunktion och för att erhålla önskad tandförflyttning.</p> <p>Det ska av dokumentation i patientjournal framgå varför tandreglering är nödvändig samt varför behandling med avtagbar apparatur eller inslipning inte är möjlig.</p> <p>Tandreglering är ersättningsberättigande för behandling i en käke om inte behandling av båda käkarna krävs för att uppnå bettfunktion och erhålla önskad tandförflyttning.</p> <p>Förutom dokumentation enligt E.0 ska skälen för behandling i två käkar beskrivas i patientjournalen.</p>		

För rehabiliterande och habiliterande vård gäller, i den mån det anges i villkoren för respektive tillstånd, följande regler för ersättning.¹⁵ (TLVFS 2015:1).

Vid fastställande av tillstånd se 2 § med tillhörande allmänna råd.

E.0 Dokumentation

Aktuellt tillstånd ska dokumenteras i patientjournalen innan behandling påbörjas. Dokumentation ska ske med foto eller modell om tillståndet inte redan framgår av befintlig aktuell röntgen. (TLVFS 2014:6).

E.1 Undantag rotbehandlingsåtgärder

Rotbehandlingsåtgärder (500-serien) är inte ersättningsberättigande för tand i position 8.

E.2 Begränsning implantatstött protetik

Under en ersättningsperiod ersätts högst sex implantat (åtgärd 420), sex implantatkronor (åtgärd 850, 852 eller 890) och sex distanser (åtgärd 858) i överkäken och högst fyra implantat, fyra implantatkronor och fyra distanser i underkäken.

För tandposition 7 eller 8 i partiellt tandlösa käkar är inte åtgärd 420–426, 850–858 eller 890 ersättningsberättigande, eller lämnas inte tandvårdsersättning för utbytesåtgärd 925–929.

Endast operation avseende de implantat som är ersättningsberättigande för respektive tillstånd eller operation avseende utbytesåtgärder ingår. (TLVFS 2014:6).

E.3 Fabrikat har upphävts genom (TLVFS 2010:2).

¹⁵ Senaste lydelse TLVFS 2014:6.

E.4 Utbytesåtgärd implantat

Om patienten vid tillstånd 5031 eller 5036 väljer en behandling i form av ett implantat används utbytesåtgärd 925 och 926. Tandvårdsersättning beräknas utifrån ett belopp som motsvarar det lägsta av följande belopp

- referenspriserna för åtgärd 801 x 2 och 804 x 1,
- vårdgivarens pris för de faktiskt utförda utbytesåtgärderna, eller
- referenspriserna för de faktiskt utförda utbytesåtgärderna.

Tandvårdsersättning för utbytesåtgärderna beräknas vid entandslucka för ett stöd på vardera sidan om luckan och ett hängande led.

Om åtgärd 800 eller 801 utförts inom två år på en av stödtänderna som utbytet beräknas på ska utbytesåtgärd 928 och 929 användas när ett implantat utförs. Om åtgärd 800 eller 801 har utförts på båda stödtänderna som utbytet beräknas på, lämnas tandvårdsersättning endast för utbytesåtgärd 928 när ett implantat utförs.

När utbytesåtgärd tillämpas för tandluckor med en tand emellan lämnas tandvårdsersättning motsvarande entandslucka enligt första stycket för den första tandluckan. Tand som använts för beräkning av tandvårdsersättning i en tandlucka, kan inte användas för beräkning av tandvårdsersättning i ytterligare tandlucka. (TLVFS 2014:6).

E.5 Tandstöd protetik, utförd inom rehabiliterande vård, som görs om

Inom två år efter slutförande av

- åtgärd 800, 801, 804 eller 815 är åtgärd 800, 801, 804, 811–815, 420–428, 430, 850, 852, 853 eller 858 inte ersättningsberättigande för samma tandposition,
  - åtgärd 802 eller 803 är åtgärd 802 eller 803 inte ersättningsberättigande för samma tandposition,
  - åtgärd 806 är åtgärd 806 eller 811 inte ersättningsberättigande för samma tandposition,
  - åtgärd 808 är åtgärd 808 eller 811 inte ersättningsberättigande för samma tandposition,
- eller
- åtgärd 800 eller 801 på en av tänderna som utbytesåtgärd beräknas på enligt regel E.4 lämnas inte tandvårdsersättning för utbytesåtgärd 925, 926 eller 940 för bredvidliggande tandposition.

Om åtgärd 800 eller 801 utförts på båda tänderna som utbytesåtgärder beräknas på enligt regel E.4 lämnas inte tandvårdsersättning för utbytesåtgärd 925, 926, 929, 940 eller 941 för aktuell tandposition.

E.5 gäller inte för åtgärd 804 när den har använts tillsammans med åtgärd 805 i samma konstruktion. (TLVFS 2014:6).

E.6 Implantat, del av käke, som görs om eller utbytesåtgärd implantat, som görs om¹⁶

Inom två år efter slutförande av

- åtgärd 421, 423 eller 425 är åtgärd 421, 423 eller 425 inte ersättningsberättigande för samma tandposition,
- åtgärd 422, 424 eller 426 är åtgärd 422, 424 eller 426 inte ersättningsberättigande för samma tandposition,
- åtgärd 420 är åtgärd 420 inte ersättningsberättigande för samma tandposition,

---

¹⁶ Senaste lydelse TLVFS 2014:6.

- åtgärd 858 är åtgärd 858 eller 889 inte ersättningsberättigande för samma tandposition,
- åtgärd 850, 852, 853 eller 890 är åtgärd 804, 815, 850, 852, 853, 881, 883, 884, 888 eller 890 inte ersättningsberättigande för samma tandposition,
- åtgärd 850, 852, 853 eller 890 är åtgärd 801–803 inte ersättningsberättigande för rehabilitering av tandluckan för ett stöd på vardera sidan om tvåtandslucka alternativt två stöd på vardera sidan om tvåtandslucka med bräckligt ändstöd,
- åtgärd 852, 853 eller 890 är åtgärd 801–803 inte ersättningsberättigande vid rehabilitering av tandluckan för två stöd på vardera sidan om tre- eller flertandslucka, eller
- åtgärd 861–863 eller 865 är åtgärd 853, 861–863, 865, 881, 883, 884, 888 eller 890 inte ersättningsberättigande för samma käke.

Inom två år efter att implantat installerats inom utbytesåtgärd 925 eller 928 är åtgärd 800 eller 801 inte ersättningsberättigande för ett stöd på vardera sidan vid entandslucka.

Inom två år efter att implantat installerats inom utbytesåtgärd 925 eller 928 är åtgärd 804 inte ersättningsberättigande för samma tandposition.

Inom två år efter slutförande av

- utbytesåtgärd 925 eller 928 är åtgärd 420–428 inte ersättningsberättigande eller lämnas inte tandvårdsersättning för utbytesåtgärd 925 eller 928 för samma tandposition, eller
- utbytesåtgärd 926 eller 929 är åtgärd 815, 850, 852, 853, 858, 881, 883 eller 890 inte ersättningsberättigande eller lämnas inte tandvårdsersättning för utbytesåtgärd 926 eller 929 för samma tandposition. (*TLVFS 2015:1*).

E.7 Implantat som görs om, hel käke¹⁷

Inom två år efter slutförande av

- åtgärd 423 eller 425 är åtgärd 423 eller 425 inte ersättningsberättigande för samma käke,
- åtgärd 424 eller 426 är åtgärd 424 eller 426 inte ersättningsberättigande för samma käke,
- åtgärd 861–863 eller 865 är åtgärd 815, 853, 861–863, 865, 871–878, 881, 883, 884, 888 eller 890 inte ersättningsberättigande för samma käke.

Inom två år efter slutförande av åtgärd 420 är åtgärd 420 inte ersättningsberättigande för samma tandposition.

Inom två år efter slutförande av åtgärd 858 är åtgärd 858 eller 889 inte ersättningsberättigande för samma tandposition.

Inom två år efter slutförande av åtgärd 874–876 är åtgärd 874–876 inte ersättningsberättigande för samma käke.

Inom ett år efter slutförande av åtgärd 871–873 är åtgärd 832–837, 839, 853, 858, 861–863, 865, 871–873, 877, 878 eller 890 inte ersättningsberättigande för samma käke. (*TLVFS 2015:1*).

---

¹⁷ Senaste lydelse TLVFS 2014:6.

E.8 Avtagbar protetik som görs om¹⁸

Inom ett år efter slutförande av åtgärd 824–825 eller 827–828 är ny åtgärd 824–825, 827–828 eller åtgärd 832–837 inte ersättningsberättigande för samma käke.

Undantag gäller när tänder i protesområdet extraherats inom ett år innan åtgärd 824–825 eller 827–828 slutförts. I dessa fall är åtgärd 833 ersättningsberättigande en gång inom ett år efter att åtgärd 824–825 eller 827–828 slutförts. (*TLVFS 2015:1*).

E.9 Undantag från E.5–E.8 samt E.15¹⁹

Efter förhandsprövning är åtgärd 420–426, 430, 800–804, 808, 811–815, 850, 852–853, 858, 861–863, 865, 874–876, 881 eller 883–890 ersättningsberättigande eller lämnas tandvårdsersättning för utbytesåtgärd 925, 926, 928 eller 929 inom två år från det att åtgärd 420–426, 800–804, 808, 815, 850, 852–853, 858, 861–863, 865, 874–876, 890 eller utbytesåtgärd 925, 926, 928, 929, 940 eller 941 slutförts om

- patienten kan lastas för att behandlingen behöver göras om,
- konstruktionen på ingående tand eller implantat utsatts för yttre våld, eller
- konstruktionen på ingående tand eller implantat behöver göras om på grund av ny skada i annan tandposition än vad den ursprungliga konstruktionen avser.

Vad som anges i första stycket ska i motsvarande mån gälla även när en tand som använts för beräkning av ersättning av utbytesåtgärd behöver behandlas.

Om den behandling som ska göras om har utförts inom reparativ vård (tillstånd inom 4000-serien) ska regel D.6 tillämpas.

I fall när utbytesåtgärd 925 eller 928 slutförts men implantatet inte kan användas är åtgärd 801 eller 804 ersättningsberättigande efter förhandsprövning.

Efter förhandsprövning är åtgärd 824–825, 827–828, 832–837 eller 871–873 ersättningsberättigande inom ett år från det att åtgärd 824–825, 827–828 eller 871–873 slutförts om

- patienten kan lastas för att behandlingen behöver göras om,
- konstruktionen, tand eller implantat som konstruktionen stödjer på, utsatts för yttre våld, eller
- konstruktionen behöver åtgärdas på grund av ny skada i annan tandposition än vad den ursprungliga konstruktionen avser. (*TLVFS 2015:1*).

E.10 Tandreglering

För tandreglering gäller att avvikelserna ska vara funktionellt eller utseendemässigt tydligt störande och av en omfattning som svarar mot följande behandlingsbehov

- stort behov: utseendemässigt eller funktionellt starkt störande anomalier, innefattande prenormala tvångsbett, djupbett med gingivalt trauma, extrema öppna bett, tvångsförande och artikulationsstörande kors- och saxbett, uttalade frontala trång- eller glesställningar, postnormala bett med stort horisontellt överbett, retinerade hörntänder, estetiskt eller funktionellt störande rotationer eller omfattande aplasier i sidosegment,

---

¹⁸ Senaste lydelse TLVFS 2012:2.

¹⁹ Senaste lydelse TLVFS 2014:6

– mycket stort behov: utseendemässigt eller funktionellt handikappande anomalier, innefattande LKG-defekter, extrema post- och prenatala bett, retinerade incisiver i överkäken eller omfattande aplasier. (TLVFS 2010:2).

E.11 Befintligt implantat

Vid fastställande av tillstånd 5005, 5010–5016, 5031 eller 5033–5037 ska redan befintligt implantat eller befintlig implantatstödd krona bredvid saknad tand likställas med tandlöshet. För de tillstånd där E.11 gäller är högst samma antal åtgärd 850 och 852 som 420 ersättningsberättigande under samma ersättningsperiod. (TLVFS 2014:6).

E.12 Befintligt hängande led

Vid fastställande av tillstånd 5010–5016, 5033–5035 eller 5037 ska befintligt hängande led, bredvid saknad tand eller bredvid implantat där regel E.11 är tillämplig, likställas med tandlöshet. (TLVFS 2014:6).

E.13 Kopplad konstruktion mellan tand och implantat

Kopplade konstruktioner mellan tand och implantat är ersättningsberättigande inom tandposition 6–6. Hängande led i tandposition 6 är inte ersättningsberättigande. (TLVFS 2010:2).

E.14 Utbytesåtgärd ortodonti

Om patienten vid tillstånd 5031 eller 5036 väljer en behandling i form av ortodontisk slutning av tandluckan lämnas tandvårdsersättning för utbytesåtgärd 940. Tandvårdsersättning beräknas utifrån ett belopp som motsvarar det lägsta av följande belopp

- referenspriserna för åtgärd 801 x 2 och 804 x 1,
- vårdgivarens pris för faktiskt utförd utbytesåtgärd, eller
- referenspriset för faktiskt utförd utbytesåtgärd.

Tandvårdsersättning för utbytesåtgärderna beräknas vid entandslucka för ett stöd på vardera sidan om luckan och ett hängande led.

Om åtgärd 800 eller 801 utförts inom två år på en av stödtänderna som utbytet beräknas på, lämnas tandvårdsersättning för utbytesåtgärd 941 vid entandslucka. Om åtgärd 800 eller 801 har utförts på båda stödtänderna som utbytet beräknas på, lämnas ingen tandvårdsersättning.

När utbytesåtgärd tillämpas för tandluckor med en tand emellan lämnas tandvårdsersättning motsvarande entandslucka enligt första stycket för den första tandluckan. Tand som använts för beräkning av tandvårdsersättning i en tandlucka, kan inte användas för beräkning av tandvårdsersättning i ytterligare tandlucka. (TLVFS 2014:6).

E.15 Utbytesåtgärd ortodonti, som görs om

Inom två år efter slutförande av utbytesåtgärd 940 eller 941 är åtgärd 800, 801 eller 804 inte ersättningsberättigande för samma tandposition eller för ett stöd på vardera sidan vid entandslucka.

Inom två år efter slutförande av utbytesåtgärd 940 eller 941 lämnas inte tandvårdsersättning för utbytesåtgärd 925, 926, 928 eller 929 eller är åtgärd 420–428, 850, 852, 853 eller 890 inte ersättningsberättigande för samma tandposition. (TLVFS 2014:6).

Bilaga 2 Ersättningsberättigande tandvårdsåtgärder med referenspriser angivna i kronor

För de ersättningsberättigande tandvårdsåtgärderna används följande serier:

- 100 Undersökning, riskbedömning och hälsofrämjande åtgärder
- 200 Sjukdomsförebyggande åtgärder
- 300 Sjukdomsbehandlande åtgärder
- 400 Kirurgiska åtgärder
- 500 Rotbehandlingsåtgärder
- 600 Bettfysiologiska åtgärder
- 700 Reparativa åtgärder
- 800 Protetiska åtgärder
- 900 Tandreglering och utbytesåtgärder

100 Undersökning, riskbedömning och hälsofrämjande åtgärder

Åtgärds-kod	Åtgärd	Referenspris fr o m 2016-01-15	Referenspris specialist- tandvård fr o m 2016-01-15
<p>Undersökningsåtgärder, riskbedömning och hälsofrämjande åtgärder I undersökningsåtgärderna 101–114 ingår upptagande av anamnes- och statusuppgifter som är nödvändiga för undersökning och diagnostik samt information till patienten avseende dessa, samt i förekommande fall</p> <ul style="list-style-type: none"> – nödvändiga foton för diagnostik, behandlingsplanering och dokumentation, – provtagning, receptförskrivning och remisshantering inklusive dokumentation, – undersökningsprotokoll, skriftlig prisuppgift eller skriftlig behandlingsplan enligt 10 § förordningen (2008:193) om statligt tandvårdsstöd. 			
101	<p>Basundersökning och diagnostik, utförd av tandläkare Åtgärden innefattar</p> <ul style="list-style-type: none"> – kariesdiagnostik och diagnostik av gingivit och parodontit genom förenklad parodontal undersökning, bedömning av munslemhinnan och käkfunktionen samt identifiering av andra faktorer som visar på ett behov av en kompletterande utredning, – bildtagning nödvändig för diagnostik, upp till fyra intraorala röntgenbilder, inklusive analys, – riskbedömning, – hälsoinformation, inklusive rekommendationer om egenvård, – förebyggande åtgärder upp till fem minuter i form av enklare munhygieninstruktion, borttagande av ringa mängd tandsten eller fluor-behandling av enstaka tänder. <p>Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 111, 112, 201, 206 eller 312 för samma patient under samma dag och vid samma mottagning. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, dag och behandlare.</p>	810	810
102	<i>Har upphävts genom (TLVFS 2014:6).</i>		
103	<p>Akut eller kompletterande undersökning, utförd av tandläkare Åtgärden tillämpas som en enskild diagnostikåtgärd vid</p> <ul style="list-style-type: none"> – akut eller kompletterande undersökning, eller – kontroll av befintlig sjukdom eller behandlingsresultat. <p>Åtgärden tillämpas som en kompletterande åtgärd till 101, 111 eller 112 när vidare undersökning behövs inför bettrehabilitering eller vid munhälso-relaterade sjukdomar eller problem. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 107 eller 108 för samma patient under samma dag och med samma behandlare.</p>	355	440
104	<i>Har upphävts genom (TLVFS 2012:2).</i>		
105	<i>Har upphävts genom (TLVFS 2014:6).</i>		

Åtgärds-kod	Åtgärd	Referenspris fr o m 2016-01-15	Referenspris specialist- tandvård fr o m 2016-01-15
106	<i>Har upphävts genom (TLVFS 2012:2).</i>		
107	<p>Omfattande akut eller kompletterande undersökning, utförd av tandläkare Åtgärden tillämpas som en enskild diagnostikåtgärd vid – omfattande akut eller kompletterande undersökning, eller – omfattande kontroll av befintlig sjukdom eller behandlingsresultat. Åtgärden tillämpas som en kompletterande åtgärd till 101, 111 eller 112 när vidare, mer omfattande, undersökning behövs inför bettrehabilitering eller av munhälsorelaterade sjukdomar eller problem. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 103, 108 eller ytterligare 107 för samma patient under samma dag och med samma behandlare.</p>	1015	1 475
108	<p>Utredning inklusive undersökning, utförd av tandläkare Åtgärden tillämpas när omfattande undersökning och utredning om sammantaget 60 minuter eller mer krävs inför bettrehabilitering eller av munhälsorelaterade sjukdomar eller problem. Åtgärden kan tillämpas som en enskild åtgärd eller som en kompletterande åtgärd till 101, 111 eller 112. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 103, 107 eller ytterligare 108 för samma patient under samma dag och med samma behandlare.</p>	1 670	2 345
111	<p>Basundersökning, utförd av tandhygienist Åtgärden innefattar – kariesdiagnostik och diagnostik av gingivit och parodontit genom förenklad parodontal undersökning, – identifiering av andra faktorer som visar på ett behov av kompletterande utredning samt information till patienten avseende dessa, – riskbedömning, – hälsoinformation inklusive rekommendationer om egenvård, – bildtagning nödvändig för diagnostik, upp till fyra intraorala röntgenbilder, inklusive analys, – förebyggande åtgärder upp till fem minuter i form av enklare munhygieninstruktion, borttagande av ringa mängd tandsten eller fluorbehandling av enstaka tänder. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 101, 112, 113, 114, 201, 206 eller 312 för samma patient under samma dag och vid samma mottagning. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, dag och behandlare.</p>	595	–
112	<p>Basundersökning med fullständig parodontal undersökning, utförd av tandhygienist Åtgärden innefattar – kariesdiagnostik och diagnostik av gingivit och parodontit genom fullständig parodontal undersökning, – identifiering av andra faktorer som visar på ett behov av kompletterande utredning samt information till patienten avseende dessa, – riskbedömning, – hälsoinformation inklusive rekommendationer om egenvård, – bildtagning nödvändig för diagnostik, upp till fyra intraorala röntgenbilder, inklusive analys, – förebyggande åtgärder upp till tio minuter i form av enklare munhygieninstruktion, borttagande av ringa mängd tandsten eller fluorbehandling av enstaka tänder. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 101, 111, 113, 114, 201, 206 eller 312 för samma patient under samma dag och vid samma mottagning. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, dag och behandlare.</p>	790	–

Åtgärds- kod	Åtgärd	Referenspris fr o m 2016-01-15	Referenspris specialist- tandvård fr o m 2016-01-15
113	Akut eller annan undersökning, utförd av tandhygienist Åtgärden tillämpas som en diagnostikåtgärd vid – undersökning av akuta tillstånd, eller – annan undersökning än vad som innefattas i åtgärd 111, 112 eller 114. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 111, 112 eller 114 för samma patient under samma dag och vid samma mottagning. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, dag och behandlare.	250	–
114	Kompletterande parodontal undersökning eller kariesutredning utförd av tandhygienist Åtgärden tillämpas som en diagnostikåtgärd vid fullständig parodontal undersökning – efter undersökning hos tandläkare, – efter basundersökning inom åtgärd 111 hos tandhygienist, eller – för utvärdering av behandlingsresultat efter avslutad behandlingsserie inklusive expektansperiod. Åtgärden är även ersättningsberättigande för fördjupad kariesutredning inklusive kostanarnes. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 111, 112 eller 113 för samma patient under samma dag och vid samma mottagning. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, dag och behandlare.	545	–
Konsultationsåtgärder			
115	Konsultation specialisttandvård Åtgärden är ersättningsberättigande för en patient som remitterats för konsultation till en tandläkare med bevis om specialistkompetens. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 101, 103, 107, 108, 116 eller 121–134 för samma patient under samma dag och med samma behandlare. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, dag och behandlare.	–	860
116	Konsultation specialisttandvård, omfattande Åtgärden är ersättningsberättigande för en patient som remitterats för omfattande konsultation, när 60 minuter eller mer krävs, till en tandläkare med bevis om specialistkompetens. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 101, 103, 107, 108, 115 eller 121–134 för samma patient under samma dag och med samma behandlare. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, dag och behandlare.	–	1720
Åtgärder för röntgenundersökning I åtgärd 121–126 ingår exponering, framtagning, analys, lagring av bilder samt skriftlig dokumentation. I referenspris för specialisttandvård ingår även upptagande av anamnes och remissvar.			
121	Röntgenundersökning av enskild tand Åtgärden innefattar nödvändiga intraorala bilder. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, dag och behandlare. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 122, 123 eller 126 för samma patient under samma dag och vid samma mottagning.	50	60
122	Röntgenundersökning, delstatus Åtgärden innefattar nödvändiga intraorala bilder av mer än en tandposition. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, dag och behandlare. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 121, 123 eller 126 för samma patient under samma dag och vid samma mottagning.	230	365

Åtgärds- kod	Åtgärd	Referenspris fr o m 2016-01-15	Referenspris specialist- tandvård fr o m 2016-01-15
123	Röntgenundersökning, helstatus Åtgärden innefattar nödvändiga intraorala bilder som täcker samtliga tänder apikala och marginala förhållanden samt käkbenet i tandlösa områden. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 121, 122, 124 eller 126 för samma patient under samma dag och vid samma mottagning. Åtgärden är ersättningsberättigande högst en gång per patient och ersättningsperiod.	785	1 160
124	Panoramaröntgenundersökning Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 123 eller 126 som exponeras för samma patient under samma dag och vid samma mottagning.	510	780
125	Röntgenundersökning, extraoral Åtgärden kan användas vid samtliga extraorala röntgenundersökningar. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, dag och behandlare.	500	760
126	Röntgenundersökning, omfattande Åtgärden innefattar intraoralt helstatus och panoramaröntgen exponerade samma dag och vid samma mottagning. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 121, 122, 123 eller 124 för samma patient under samma dag och vid samma mottagning. Åtgärden är ersättningsberättigande högst en gång per patient och ersättningsperiod.	955	1 375
Åtgärder för tomografiundersökning I åtgärd 131–134 ingår exponering, rekonstruktioner och reformateringar, eventuell framkallning, analys, lagring av bilder samt skriftlig dokumentation. I referenspris för specialisttandvård ingår även upptagande av anamnes och remissvar. Åtgärdena innefattar undersökning inför implantatbehandling, lägesbestämning, anatomisk undersökning av tänder eller utredning av patologiska tillstånd om inte annat anges.			
131	Tomografiundersökning, en kvadrant Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 132, 133 eller 134 för samma patient under samma dag. Åtgärden är ersättningsberättigande högst en gång per patient och dag.	945	1 155
132	Tomografiundersökning, två kvadranter Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 131, 133 eller 134 för samma patient under samma dag. Åtgärden är ersättningsberättigande högst en gång per patient och dag.	1 225	1 560
133	Tomografiundersökning, tre kvadranter, sinus, käkled eller traumautredning Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 131, 132 eller 134 för samma patient under samma dag. Åtgärden är ersättningsberättigande högst en gång per patient och dag.	1 505	1 960
134	Tomografiundersökning, fyra kvadranter Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 131, 132 eller 133 för samma patient under samma dag. Åtgärden är ersättningsberättigande högst en gång per patient och dag.	1 785	2 365

TLVFS 2015:1

Åtgärds-kod	Åtgärd	Referenspris fr o m 2016-01-15	Referenspris specialist- tandvård fr o m 2016-01-15
<i>Övriga åtgärder vid undersökning och diagnostik</i>			
141	Studiemodeller, för behandlingsplanering Åtgärden innefattar studiemodeller avseende båda käkarna och index. Åtgärden är endast ersättningsberättigande när studiemodeller behövs för behandlingsplanering. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, dag och behandlare.	605	605
161	Salivsekretionsmätning Åtgärden innefattar – information om provtagningen, – insamlande av saliv, – mätning av sekretionsvärden, – dokumentation, samt – eventuellt remissvar. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, dag och behandlare.	555	555
162	Laboratoriekostnader vid mikrobiologisk undersökning Åtgärden innefattar endast laboratoriekostnaden. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, dag och behandlare.	305	305
163	Biopsi Åtgärden innefattar tagande av biopsi, eventuell sutur samt i förekommande fall skriftligt svar. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 401–407, 429, 435–445 eller 541 för samma patient och tandposition under samma dag. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, dag och behandlare.	935	1 105
164	Laboratoriekostnader vid patologanatomisk diagnostik (PAD) Åtgärden innefattar endast laboratoriekostnaden. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, dag och behandlare.	505	505
191	<i>Har upphävts genom (TLVFS 2012:2).</i>		

200 Sjukdomsförebyggande åtgärder

Åtgärderna i 200-serien innefattar information och förebyggande behandling vid risk för munhälsorelaterade sjukdomar eller problem.

Åtgärds-kod	Åtgärd	Referenspris fr o m 2016-01-15	Referenspris specialist- tandvård fr o m 2016-01-15
201	<p>Information eller instruktion vid risk för munhälsorelaterade sjukdomar eller problem Åtgärden innefattar</p> <ul style="list-style-type: none"> – information till patienten om orsakssamband i syfte att förebygga karies, parodontit, periimplantit, tandslitage eller käkfunktionsstörning, eller – utförlig instruktion gällande egenvård. <p>Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 101, 111 eller 112 för samma patient under samma dag och vid samma mottagning. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 311, 312, 313, 314, 321, 341, 342 eller 343 för samma patient under samma dag och med samma behandlare. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, dag och behandlare.</p>	430	430
202	<i>Har upphävts genom (TLVFS 2012:2).</i>		
203	<i>Har upphävts genom (TLVFS 2012:2).</i>		
204	<p>Profylaxskena, per skena Åtgärden innefattar avtryckstagning samt framställning, utprovning och utlämning av skena. Åtgärden är ersättningsberättigande två gånger per patient, dag och behandlare.</p>	745	745
205	<p>Fluorbehandling, kortare behandlingstid Åtgärden innefattar i förekommande fall professionell tandrengöring. Åtgärden omfattar cirka 10 minuter behandlingstid. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 206, 321, 341, 342 eller 343 för samma patient under samma dag och med samma behandlare. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, dag och behandlare. Åtgärden är ersättningsberättigande högst sex gånger per patient och ersättningsperiod.</p>	160	160
206	<p>Fluorbehandling Åtgärden innefattar i förekommande fall professionell tandrengöring. Åtgärden omfattar cirka 20 minuter behandlingstid. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 101, 111 eller 112 för samma patient under samma dag och vid samma mottagning. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 103, 107, 108, 205, 321, 341, 342 eller 343 för samma patient under samma dag och med samma behandlare. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, dag och behandlare. Åtgärden är ersättningsberättigande högst sex gånger per patient och ersättningsperiod.</p>	315	315

300 Sjukdomsbehandlande åtgärder

Åtgärds-kod	Åtgärd	Referenspris fr o m 2016-01-15	Referenspris specialist- tandvård fr o m 2016-01-15
301	<p>Sjukdomsbehandlande åtgärder, mindre omfattande behandling Åtgärden innefattar sjukdoms- eller smärtbehandling av mindre omfattning, främst i form av justering vid dekubitus, enkel temporär fyllning, spolning vid perikoronit eller abscess, behandling av känsliga tandhalsar, avlägsnande av vävnadsskadande extensionsled, avlägsnande av broled inför operation, nervblockad vid orofaciåla smärttillstånd (inkluderar inte anestesi vid odontologiska ingrepp), intramuskulär injektion, slipning av enstaka tand eller mindre korrigerande av äldre laboratoriefremställd hård bettskena. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 302, 303 eller ytterligare åtgärd 301 för samma patient under samma dag och med samma behandlare.</p>	390	475
302	<p>Sjukdomsbehandlande åtgärder Åtgärden innefattar sjukdoms- eller smärtbehandling, främst i form av långtidstemporär fyllning, incision, spolning och tamponad vid abscess inklusive bedövning, temporär mjukrebasering av protes, en temporär krona, behandling av postoperativa besvär (med villkoret att primäringreppet är utfört på annan mottagning), behandling vid dry socket, smärtbehandling vid tandfrakturer inklusive temporära fyllningar, bonding av extraherad tand till granntand, akupunktur eller annan behandling av tillstånd i käkled eller käkmuskler. Åtgärden är inte ersättningsberättigande för behandling när separat åtgärd för denna finns inom aktuellt tillstånd. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 301, 303 eller ytterligare åtgärd 302 för samma patient under samma dag och med samma behandlare.</p>	730	900
303	<p>Sjukdomsbehandlande åtgärder, omfattande behandling Åtgärden innefattar omfattande sjukdoms- eller smärtbehandling, främst i form av två eller flera långtidstemporära fyllningar, två eller flera temporära kronor, behandling av omfattande postoperativ blödning (med villkoret att primäringreppet är utfört på annan mottagning), ombyggnad av laboratoriefremställd hård bettskena för annan funktion, splinting vid parodontit när mobila tänder bondas till varandra samt vid trauma då tidskrävande åtgärder utförs, innefattande bonding till granntänder eller när exartikulerad/ subluxerad tand reponeras och splintas mot granntänder. Åtgärden är inte ersättningsberättigande för behandling när separat åtgärd för denna finns inom aktuellt tillstånd. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 301, 302 eller ytterligare åtgärd 303 för samma patient under samma dag och med samma behandlare.</p>	1575	1955
311	<p>Information eller instruktion vid munhälsorelaterade sjukdomar eller problem Åtgärden innefattar – information om orsakssamband vid munhälsorelaterade sjukdomar eller problem, eller – utförlig instruktion gällande egenvård. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 201, 312, 313 eller 314 för samma patient under samma dag och med samma behandlare. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, dag och behandlare.</p>	440	440
312	<p>Uppföljande information eller instruktion vid munhälsorelaterade sjukdomar eller problem Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 101, 111 eller 112 för samma patient under samma dag och vid samma mottagning. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 201, 311, 313 eller 314 för samma patient under samma dag och med samma behandlare. Åtgärden är ersättningsberättigande högst sex gånger per patient och ersättningsperiod. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, dag och behandlare.</p>	155	155

Åtgärds- kod	Åtgärd	Referenspris fr o m 2016-01-15	Referenspris specialist- tandvård fr o m 2016-01-15
313	<p>Beteendemedicinsk behandling, 60 minuter eller mer Åtgärden innefattar kvalificerad beteendepåverkan vid munhälsorelaterade sjukdomar och ska innehålla en individanpassad behandlingsplan för teoribaserad beteendepåverkan. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 201, 311, 312 eller 314 för samma patient under samma dag och med samma behandlare. Åtgärden är ersättningsberättigande högst en gång per patient, ersättningsperiod och behandlare.</p>	960	2 020
314	<p>Beteendemedicinsk behandling Åtgärden innefattar kvalificerad beteendepåverkan vid munhälsorelaterade sjukdomar och ska innehålla en individanpassad behandlingsplan för teoribaserad beteendepåverkan. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 201, 311, 312 eller 313 för samma patient under samma dag och med samma behandlare. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient och dag.</p>	445	930
321	<p>Icke-operativ behandling av kariessjukdom Åtgärden innefattar intensiv fluorbehandling, antimikrobiell behandling eller kostrådgivning. Åtgärden innefattar i förekommande fall professionell tandrengöring. Åtgärden är ersättningsberättigande vid en fördjupad kostrådgivning endast om denna har sin bakgrund i en kostanamnes. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 201, 205 eller 206 för samma patient under samma dag och med samma behandlare. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, dag och behandlare.</p>	475	475
322	<p>Stegvis exkavering Åtgärden innefattar i förekommande fall kontrollröntgen. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, dag och tandnummer. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 301, 302, 303, 701, 702, 703, 704, 705, 706 eller 707 för samma patient och tandnummer under samma dag.</p>	1 075	1 075
341	<p>Behandling av parodontal sjukdom eller periimplantit, mindre omfattning Åtgärden innefattar depuration/mekanisk infektionsbehandling av mindre omfattning vid gingivala eller parodontala problem eller vid implantat. Åtgärden innefattar i förekommande fall även behandling med fluor. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 201, 206, 342 eller 343 för samma patient under samma dag och med samma behandlare. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, dag och behandlare.</p>	460	670
342	<p>Behandling av parodontal sjukdom eller periimplantit, större omfattning Åtgärden innefattar omfattande behandling av periimplantit vid flera implantat eller depuration/mekanisk infektionsbehandling vid parodontala problem, när det finns ett flertal fördjupade tandköttsfickor eller furkationsinvolveringar. Åtgärden innefattar i förekommande fall även behandling med fluor. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 201, 205, 206, 341 eller 343 för samma patient under samma dag och med samma behandlare. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, dag och behandlare.</p>	940	1 710

TLVFS 2015:1

Åtgärds-kod	Åtgärd	Referenspris fr o m 2016-01-15	Referenspris specialist- tandvård fr o m 2016-01-15
343	<p>Behandling av parodontal sjukdom eller periimplantit, särskilt tidskrävande behandling</p> <p>Åtgärden innefattar mycket omfattande behandling av periimplantit eller depuration/mechanisk infektionsbehandling vid mycket omfattande parodontala problem, som kräver särskilt tidskrävande behandling om 90 minuter eller mer i total tidsåtgång. Åtgärden innefattar i förekommande fall även behandling med fluor.</p> <p>Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 201, 205, 206, 341 eller 342 för samma patient under samma dag och med samma behandlare.</p> <p>Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, dag och behandlare och högst fyra gånger under en ersättningsperiod.</p>	1 395	3 790
362	<p>Lustgassedering, per gång</p> <p>Åtgärden innefattar information om lustgassedering, introduktion med syrgas, lustgasupptrappning, lustgasavtrappning, syrgasavtrappning samt kort övervakning efter slutförd sedering.</p>	800	800

400 Kirurgiska åtgärder

Samtliga åtgärder i 400-serien innefattar bedövning, blodstillning, såranpassning, suturering och postoperativ information samt i förekommande fall operationsuppdukning.

Åtgärderna innefattar även kontroll och efterbehandling inklusive suturtagning.

Handläggning av efterbesvär upp till 14 dagar efter behandlingstillfället ingår, samt i förekommande fall kontrollröntgen.

Åtgärds-kod	Åtgärd	Referenspris fr o m 2016-01-15	Referenspris specialist- tandvård fr o m 2016-01-15
<i>Tanduttagning och dentoalveolär kirurgi</i>			
401	<p>Tanduttagning, en tand Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 404, 405 eller 441 i samma kvadrant, det vill säga tänderna i position 1 till 8 på samma sida och i samma käke, för samma patient under samma dag och med samma behandlare. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 163 för samma patient och tandposition under samma dag. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 442, 443, 444 eller 445 för samma patient och under samma dag.</p>	985	1 220
402	<p>Tanduttagning, när separation eller friläggning krävs, en tand Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 404, 405 eller 441 i samma kvadrant, det vill säga tänderna i position 1 till 8 på samma sida och i samma käke, för samma patient under samma dag och med samma behandlare. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 163 för samma patient och tandposition under samma dag. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 442, 443, 444 eller 445 för samma patient och under samma dag.</p>	1 625	2 005
403	<p>Tanduttagning, tillkommande, enkel Åtgärden innefattar tanduttagning av en tand inom samma område för lokalanestesi som annan behandling vid samma behandlingstillfälle. Åtgärden avser situation där tanden är enkel att extrahera, vid parodontal försvagning. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 404, 405 eller 441 i samma kvadrant, det vill säga tänderna i position 1 till 8 på samma sida och i samma käke, för samma patient under samma dag och med samma behandlare. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 163 för samma patient och tandposition under samma dag. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 442, 443, 444 eller 445 för samma patient och under samma dag.</p>	175	220
404	<p>Kirurgiskt avlägsnande av en eller flera tänder i samma kvadrant och/eller annan vävnad, per operationstillfälle Åtgärden innefattar operation med lambå. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 401, 402, 403 eller 406 i samma kvadrant, det vill säga tänderna i position 1 till 8 på samma sida och i samma käke, för samma patient under samma dag och med samma behandlare. Åtgärden är inte ersättningsberättigande för apikalkirurgisk behandling. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 405, 407, 441, 442, 443, 444, 445 eller 541 för samma patient under samma dag. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 163, 421–428 eller med utbytesåtgärd 925 eller 928, för samma patient och tandposition under samma dag. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, dag och behandlare.</p>	2 990	3 620

Åtgärds- kod	Åtgärd	Referenspris fr o m 2016-01-15	Referenspris specialist- tandvård fr o m 2016-01-15
405	<p>Omfattande dentoalveolär kirurgi Åtgärden är ersättningsberättigande vid kirurgiskt avlägsnande av en eller flera tänder vid komplicerade förhållanden, kirurgiskt avlägsnande av tänder i flera kvadranter, avlägsnande av annan vävnad vid komplicerade förhållanden, slutning av oroantral kommunikation vid extraktionskomplikation, eller komplicerad kirurgisk friläggning av tand, med anbringande av ortodontiskt förankringselement. Komplicerade förhållanden är i direkt anslutning till mandibularkanal, mycket komplicerad rotanomi, distoangulärt tippade tänder, inskränkt gapförmåga, horisontellt liggande tänder eller extremt högt liggande tänder i överkäken. Åtgärden innefattar sedering med perorala läkemedel. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärderna 401, 402, 403 eller 406 i samma kvadrant, det vill säga tänderna i position 1 till 8 på samma sida och i samma käke, för samma patient under samma dag och med samma behandlare. Åtgärden är inte ersättningsberättigande för apikalkirurgisk behandling. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 404, 407, 441, 442, 443, 444, 445 eller 541 för samma patient under samma dag. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 163, 421–428 eller med utbytesåtgärd 925 eller 928 för samma patient och tandposition under samma dag. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, dag och behandlare.</p>	3 990	4 835
406	<p>Tanduttagning, övertalig tand Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 442, 443, 444 eller 445 för samma patient och under samma dag. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 404 eller 405 i samma kvadrant, det vill säga tänderna i position 1 till 8 på samma sida och i samma käke, för samma patient under samma dag och med samma behandlare. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 163 för samma patient och tandposition under samma dag.</p>	985	1 220
407	<p>Övrig dentoalveolär kirurgi eller plastisk, per operationstillfälle Åtgärden innefattar korrigerande mjukvävnadskirurgi, avlägsnande av mjukvävnadsförändring, benplastik som kräver lambå, frenulumplastik, preprotetisk friläggning med lambå, separation och extraktion av del av molar inklusive tillputsning av kvarvarande rot eller övrig kirurgi som kräver lambå och inte inryms i annan ersättningsberättigande åtgärd för kirurgi. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 163, 421–428 för samma patient och tandposition under samma dag. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 404, 405, 441, 442, 443, 444, 445 eller 541 för samma patient under samma dag. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient och dag.</p>	1 965	2 345
Implantatkirurgiska åtgärder			
420	<p>Implantat, per styck Åtgärden innefattar implantat, täckskruv och inläkningsdistans.</p>	2 505	2 505
421	<p>Operation avseende käkbensförankrade implantat, ett implantat Åtgärden innefattar operation, inklusive för- och efterbehandling, samt sedering med perorala läkemedel. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 404, 405, 407, 422, 424 eller 426 för samma patient och tandposition under samma dag. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 423, 425, 427, 428 eller med ytterligare åtgärd 421 för samma patient under samma dag.</p>	3 440	4 075

Åtgärds- kod	Åtgärd	Referenspris fr o m 2016-01-15	Referenspris specialist- tandvård fr o m 2016-01-15
422	<p>Kirurgisk friläggning av ett implantat vid tvåstegsteknik Åtgärden avser friläggning med samtidig insättning av en distanskomponent. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 404, 405, 407, 421, 423 eller 425 för samma patient och tandposition under samma dag. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 424, 426 eller med ytterligare åtgärd 422 för samma patient under samma dag.</p>	1 425	1 680
423	<p>Operation avseende käkbensförankrade implantat, två eller tre implantat Åtgärden innefattar operation inklusive för- och efterbehandling, samt sedering med perorala läkemedel. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 404, 405, 407, 422, 424 eller 426 för samma patient och tandposition under samma dag. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 421, 425, 427, 428 eller med ytterligare åtgärd 423 för samma patient under samma dag.</p>	4 585	5 430
424	<p>Kirurgisk friläggning av två eller tre implantat vid tvåstegsteknik Åtgärden avser friläggning med samtidig insättning av två eller tre distanskomponenter. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 404, 405, 407, 421, 423 eller 425 för samma patient och tandposition under samma dag. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 422, 426 eller med ytterligare åtgärd 424 för samma patient under samma dag.</p>	1 605	1 900
425	<p>Operation avseende käkbensförankrade implantat, fyra eller fler implantat Åtgärden innefattar operation, inklusive för- och efterbehandling, samt sedering med perorala läkemedel. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 404, 405, 407, 422, 424 eller 426 för samma patient och tandposition under samma dag. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 421, 423, 427 eller 428 för samma patient under samma dag. Åtgärden är ersättningsberättigande upp till två gånger per dag när fyra eller fler implantat installeras per käke.</p>	6 325	7 465
426	<p>Kirurgisk friläggning av fyra eller fler implantat vid tvåstegsteknik Åtgärden avser friläggning med samtidig insättning av fyra eller fler distanskomponenter. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 404, 405, 407, 421, 423 eller 425 för samma patient och tandposition under samma dag. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 422 eller 424 för samma patient under samma dag. Åtgärden är ersättningsberättigande upp till två gånger per dag när fyra eller fler implantat friläggs per käke.</p>	2 145	2 565
427	<p>Benaugmentation med egen benvävnad, per operationstillfälle Åtgärden innefattar uppbyggnad av förlorat käkben inför implantatinstallation där ben hämtas från den egna benvävnaden, samt sedering med perorala läkemedel. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 421, 423, 425 eller 428 för samma patient under samma dag. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 404, 405 eller 407 för samma patient och tandposition under samma dag. Åtgärden är endast ersättningsberättigande för tandläkare med bevis om specialistkompetens i käkkirurgi eller parodontologi samt för tandläkare under specialistutbildning när behandlingen sker vid godkänd utbildningsklinik inom käkkirurgi eller parodontologi.</p>	4 775	5 790

Åtgärds- kod	Åtgärd	Referenspris fr o m 2016-01-15	Referenspris specialist- tandvård fr o m 2016-01-15
428	<p>Benaugmentation med benersättningsmaterial, per operationstillfälle Åtgärden innefattar uppbyggnad av förlorat käkben inför implantat-installation med benersättningsmaterial, samt sedering med perorala läkemedel. Rekonstruktiva material ingår i åtgärden. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 421, 423, 425 eller 427 för samma patient under samma dag. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 404, 405 eller 407 för samma patient och tandposition under samma dag. Åtgärden är endast ersättningsberättigande för tandläkare med bevis om specialistkompetens i käkkirurgi eller parodontologi samt för tandläkare under specialistutbildning när behandlingen sker vid godkänd utbildnings-klinik inom käkkirurgi eller parodontologi.</p>	6 375	7 390
429	<p>Kirurgiskt avlägsnande av implantat, per operationstillfälle Åtgärden innefattar kirurgiskt avlägsnande av ett eller flera implantat samt sedering med perorala läkemedel. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 441, 442, 443, 444 eller 445 för samma patient under samma dag. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 163 för samma patient och tandposition under samma dag. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång för samma patient under samma dag.</p>	3 755	4 515
430	<p>Peri-operativ kirurgi vid implantatkirurgi, tilläggsåtgärd Åtgärden innefattar lyft av käkhålans slemhinna för att skapa utrymme för implantatinsättning, särskild plastisk vid slutning av extraktionsdefekt vid direktinstallation av implantat eller lokal benutfyllnad av incisivkanal vid installation av implantat. Åtgärden är endast ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 421, 423 eller 425. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, dag och behandlare.</p>	990	1 240
435	<p>Avlägsnande av ett implantat Åtgärden innefattar avlägsnande av ett inte integrerat implantat utan operation. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 442, 443, 444 eller 445 för samma patient under samma dag. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 441 i samma kvadrant, det vill säga tandposition 1 till 8 på samma sida och i samma käke, för samma patient under samma dag och med samma behandlare. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 163 för samma patient och tandposition under samma dag. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, tandposition och ersättningsperiod.</p>	985	1 220
436	<p>Avlägsnande av ett implantat, enkel Åtgärden innefattar avlägsnande av ett inte integrerat implantat utan operation inom samma område för lokalanestesi som annan behandling vid samma behandlingstillfälle. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 442, 443, 444 eller 445 för samma patient under samma dag. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 441 i samma kvadrant, det vill säga tandposition 1 till 8 på samma sida och i samma käke, för samma patient under samma dag och med samma behandlare. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 163 för samma patient och tandposition under samma dag. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, tandposition och ersättningsperiod.</p>	175	220

Åtgärds-kod	Åtgärd	Referenspris fr o m 2016-01-15	Referenspris specialist- tandvård fr o m 2016-01-15
<i>Parodontalkirurgiska åtgärder</i>			
441	<p>Parodontalkirurgisk behandling vid en eller två tänder eller kirurgisk behandling av periimplantit vid ett implantat, per operationstillfälle Åtgärden innefattar mekanisk infektionsbehandling med uppfällning av lambå. Åtgärden innefattar även parodontal mjukvävnadskirurgi med lambå vid tand. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 401, 402, 403, 406, 435 eller 436 i samma kvadrant, det vill säga tänder eller implantat i position 1 till 8 på samma sida och i samma käke, för samma patient under samma dag och med samma behandlare. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 404, 405, 407, 429, 442, 443, 444 eller 445 för samma patient under samma dag. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 163 för samma patient och tandposition under samma dag. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient och dag.</p>	2 425	2 935
442	<p>Parodontalkirurgisk behandling vid tre till sex tänder, per operationstillfälle Åtgärden avser omfattande operation vid tre till sex tänder med parodontal sjukdom och i förekommande fall samtidig operation vid periimplantit vid ett implantat. Åtgärden innefattar mekanisk infektionsbehandling med uppfällning av lambå samt i förekommande fall extraktion av tand eller borttagande av inte integrerat implantat. Åtgärden innefattar även parodontal mjukvävnadskirurgi med lambå vid tand. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 429, 435, 436, 441, 443, 444 eller 445 för samma patient under samma dag. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 163 för samma patient och tandposition under samma dag. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient och dag.</p>	3 440	4 200
443	<p>Kirurgisk behandling av periimplantit vid två till fyra implantat, per operationstillfälle Åtgärden avser omfattande operation vid två till fyra implantat med periimplantit och i förekommande fall samtidig operation vid parodontal sjukdom vid en till två tänder. Åtgärden innefattar mekanisk infektionsbehandling med uppfällning av lambå samt i förekommande fall borttagande av inte integrerat implantat eller extraktion av tand. Åtgärden omfattar inte borttagande av implantatbro. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 429, 435, 436, 441, 442, 444 eller 445 för samma patient under samma dag. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 163 för samma patient och tandposition under samma dag. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient och dag.</p>	3 275	3 990

Åtgärds- kod	Åtgärd	Referenspris fr o m 2016-01-15	Referenspris specialist- tandvård fr o m 2016-01-15
444	<p>Omfattande parodontalkirurgisk behandling vid sju tänder eller fler, eller vid tre tänder eller fler i kombination med annan operation, per operationstillfälle</p> <p>Åtgärden avser mycket omfattande operation vid sju tänder eller fler med parodontal sjukdom i ena eller båda käkar och innefattar mekanisk infektionsbehandling med uppfällning av lambå samt i förekommande fall extraktion av tand eller borttagande av inte integrerat implantat. Åtgärden innefattar även parodontal mjukvävnadskirurgi med lambå vid tand.</p> <p>Åtgärden avser även parodontal operation av tre tänder eller fler och vid samma operationstillfälle</p> <ul style="list-style-type: none"> – periimplantitoperation vid två implantat, eller – kirurgiskt avlägsnande av tand eller annan vävnad. <p>Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 429, 435, 436, 441, 442, 443 eller 445 för samma patient under samma dag.</p> <p>Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 163 för samma patient och tandposition under samma dag.</p> <p>Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient och dag.</p>	4 460	5 475
445	<p>Omfattande kirurgisk behandling av periimplantit vid fem implantat eller fler, eller vid tre implantat eller fler i kombination med annan operation, per operationstillfälle</p> <p>Åtgärden avser omfattande operation vid fem implantat eller fler med periimplantit i ena eller båda käkar.</p> <p>Åtgärden innefattar mekanisk infektionsbehandling med uppfällning av lambå samt i förekommande fall borttagande av inte integrerat implantat eller extraktion av tand.</p> <p>Åtgärden avser även omfattande periimplantitoperation vid tre implantat eller fler och vid samma operationstillfälle</p> <ul style="list-style-type: none"> – operation vid parodontal sjukdom vid två tänder, eller – kirurgiskt avlägsnande av tand eller annan vävnad. <p>Åtgärden omfattar inte borttagande av implantatbro.</p> <p>Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 429, 435, 436, 441, 442, 443 eller 444 för samma patient under samma dag.</p> <p>Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 163 för samma patient och tandposition under samma dag.</p> <p>Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient och dag.</p>	4 460	5 475
446	<p>Rekonstruktiv behandling med membran (GTR) eller emaljmatrixprotein, tilläggsåtgärd, per operationstillfälle</p> <p>Åtgärden tillämpas som en tilläggsåtgärd vid lambåoperation av tand med djup bedefekt eller furkationsinvolvering. Åtgärden är även ersättningsberättigande för behandling med emaljmatrixprotein vid lokal mjukvävnadsretraktion vid tand. Rekonstruktiva material ingår i åtgärden.</p> <p>Åtgärden är endast ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 441–445.</p> <p>Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 447 eller 448 för samma patient under samma dag.</p> <p>Åtgärden är endast ersättningsberättigande för tandläkare med bevis om specialistkompetens i parodontologi samt för tandläkare under specialistutbildning när behandlingen sker vid godkänd utbildningsklinik inom parodontologi.</p> <p>Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient och dag.</p>	1 735	1 865

Åtgärds- kod	Åtgärd	Referenspris fr o m 2016-01-15	Referenspris specialist- tandvård fr o m 2016-01-15
447	<p>Rekonstruktiv behandling med benersättningsmaterial, tilläggsåtgärd, per operationstillfälle Åtgärden tillämpas som en tilläggsåtgärd vid lambåoperation av tand med djup bendefekt. Rekonstruktiva material ingår i åtgärden. Åtgärden är endast ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 441–445. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 446 eller 448 för samma patient under samma dag. Åtgärden är endast ersättningsberättigande för tandläkare med bevis om specialistkompetens i parodontologi samt för tandläkare under specialistutbildning när behandlingen sker vid godkänd utbildningsklinik inom parodontologi. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient och dag.</p>	1 175	1 260
448	<p>Fritt bindvävstransplantat vid lambåoperation, tilläggsåtgärd, per operationstillfälle Åtgärden tillämpas som en tilläggsåtgärd vid lambåoperation vid lokal mjukvävnadsretraktion vid tand. Åtgärden är endast ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 441, 442 eller 444. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 446 eller 447 för samma patient under samma dag. Åtgärden är endast ersättningsberättigande för tandläkare med bevis om specialistkompetens i parodontologi samt för tandläkare under specialistutbildning när behandlingen sker vid godkänd utbildningsklinik inom parodontologi. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient och dag.</p>	715	885
Övriga åtgärder			
480	<p>Kontroll av koagulation, tilläggsåtgärd Åtgärden är ersättningsberättigande när fastställande av aktuellt koagulationsvärde krävs före tanduttagning eller kirurgiskt ingrepp. Åtgärden innefattar även blödningskontroll efter ingreppet. Åtgärden är endast ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 163, 341-343, åtgärder i 400-serien eller åtgärd 541. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient och dag.</p>	305	305
491	<i>Har upphävts genom (TLVFS 2012:2).</i>		
492	<i>Har upphävts genom (TLVFS 2012:2).</i>		

500 Rotbehandlingsåtgärder

Samtliga åtgärder i 500-serien innefattar alla moment vid rotbehandling, såsom kofferdamläggning inklusive nödvändig friläggning eller uppbyggnad med fyllningsmaterial, röntgen, bakterieprov, upprepade rensningar och kontroller, fram till färdig rotfyllning och förslutning av tanden med temporär fyllning.

I förekommande fall ingår även återbesök för kontroll och behandling vid efterbesvär.

Åtgärds-kod	Åtgärd	Referenspris fr o m 2016-01-15	Referenspris specialist- tandvård fr o m 2016-01-15
501	Rensning och rotfyllning, en rotkanal Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 502, 503, 504 eller 521 för samma patient och tand under samma dag och med samma behandlare. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, tandnummer, dag och behandlare.	3 285	3 920
502	Rensning och rotfyllning, två rotkanaler Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 501, 503, 504 eller 521 för samma patient och tand under samma dag och med samma behandlare. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, tandnummer, dag och behandlare.	4 015	4 775
503	Rensning och rotfyllning, tre rotkanaler Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 501, 502, 504 eller 521 för samma patient och tand under samma dag och med samma behandlare. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, tandnummer, dag och behandlare.	4 915	5 845
504	Rensning och rotfyllning, fyra eller fler rotkanaler Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 501, 502, 503 eller 521 för samma patient och tand under samma dag och med samma behandlare. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, tandnummer, dag och behandlare.	5 460	6 475
521	Akut endodontisk behandling Åtgärden innefattar akut endodontisk behandling, med trepanation och cavumextirpation, samt provisorisk fyllning. Åtgärden är ersättningsberättigande för tand i position 1–8. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 501, 502, 503 eller 504 för samma patient och tand under samma dag och med samma behandlare. Åtgärden är under samma ersättningsperiod endast ersättningsberättigande en gång för samma patient, tandnummer och behandlare.	760	930
522	Komplicerad kanallokalisering Åtgärden är ersättningsberättigande för fastställande av rensdjup vid – lokalisering av trång oblitererad eller kraftigt krökt kanal, eller – kanallokalisering genom laboratoriefremställd krona. Vidgning av rotkanal ingår inte i åtgärden. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, tandnummer, behandlare och ersättningsperiod.	740	910
523	Stiftborttagning Åtgärden innefattar avlägsnande av stift i rotkanal före rotfyllningsåtgärd eller vid ny stiftförankring vid protetik. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, tandposition och ersättningsperiod.	1 125	1 375

Åtgärds- kod	Åtgärd	Referenspris fr o m 2016-01-15	Referenspris specialist- tandvård fr o m 2016-01-15
541	<p>Apikalkirurgisk behandling, per operationstillfälle Åtgärden innefattar operation samt retrograd fyllning. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 404, 405 eller 407 för samma patient under samma dag. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 163 för samma patient och tandposition under samma dag. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, dag och behandlare.</p>	3 495	4 255
542	<p>Apikalkirurgisk behandling, ytterligare tand vid samma operationstillfälle, tilläggsåtgärd Åtgärden innefattar operation samt retrograd fyllning. Åtgärden är endast ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 404, 405, 407 eller 541. Åtgärden är inte ersättningsberättigande för samma tandposition som åtgärd 404, 405, 407 eller 541 under samma dag. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per tandposition, patient, dag och behandlare.</p>	980	1 190
591	<i>Har upphävts genom (TLVFS 2012:2).</i>		

600 Bettfysiologiska åtgärder

Samtliga åtgärder i 600-serien omfattar i förekommande fall tandtekniskt arbete inklusive materialkostnad.

Åtgärds-kod	Åtgärd	Referenspris	Referenspris
		fr o m 2016-01-15	specialist-tandvård fr o m 2016-01-15
601	Bettskena i hård akrylat i överkäken, utförd på bettfysiologisk indikation, per skena Åtgärden innefattar laboratoriefremställd bettskena (stabiliseringssskena, Shoreskena, molarstödsskena, Hawleyplåt/Dessnerplåt). Åtgärden innefattar avtryck, anpassning och inslipning samt uppföljning av skenans funktion upp till tre månader efter utlämnandet. Åtgärden är ersättningsberättigande högst två gånger per patient och ersättningsperiod.	3 345	4 440
602	Bettskena i hård akrylat i underkäken, utförd på bettfysiologisk indikation, per skena Åtgärden innefattar laboratoriefremställd bettskena (stabiliseringssskena, molarstödsskena). Åtgärden innefattar avtryck, anpassning och inslipning samt uppföljning av skenans funktion upp till tre månader efter utlämnandet. Åtgärden är ersättningsberättigande högst två gånger per patient och ersättningsperiod.	3 345	4 440
603	Reponeringsskena, per skena Åtgärden innefattar laboratoriefremställd reponeringsskena i överkäke. Åtgärden innefattar avtryck, anpassning och inslipning samt uppföljning av skenans funktion upp till sex månader efter utlämnandet. Åtgärden är endast ersättningsberättigande för tandläkare med bevis om specialistkompetens i bettfysiologi samt för tandläkare under specialistutbildning när behandlingen sker vid godkänd utbildningsklinik inom bettfysiologi. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient och ersättningsperiod.	5 060	5 940
604	Mjukplastskena, laboratoriefremställd, utförd på bettfysiologiska indikationer, per skena Åtgärden innefattar avtryck, anpassning och inslipning samt uppföljning av skenans funktion upp till tre månader efter utlämnandet. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, dag och behandlare. Åtgärden är ersättningsberättigande högst två gånger per patient och ersättningsperiod.	2 060	2 400
605	<i>Har upphävts genom (TLVFS 2014:6).</i>		
606	Motorisk aktivering Åtgärden innefattar instruktion och information till rörelseträning, koordinationsträning, hållningsträning, biofeedback eller tøjning. I åtgärden ingår även reponering. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, dag och behandlare. Åtgärden är ersättningsberättigande högst sex gånger per patient och ersättningsperiod.	470	585
607	Bettslipning för oklusal stabilisering Åtgärden innefattar slipning av tänder eller protetiska konstruktioner för att skapa stabilitet mellan över- och underkäke. Åtgärden innefattar puts, polering, fluorbehandling och uppföljning samt i förekommande fall modeller för provslipning. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, dag och behandlare. Åtgärden är ersättningsberättigande högst tre gånger per patient och ersättningsperiod.	720	890
691	<i>Har upphävts genom (TLVFS 2012:2).</i>		

700 Reparativa åtgärder

Samtliga åtgärder i 700-serien innefattar bedövning, exkavering, material och nödvändig friläggning (undantaget friläggning med lambå), putsning och polering, anpassning av ocklusion mot motstående käke, torrläggning (friläggning och anläggande av matris och kofferdam) samt i förekommande fall kontrollröntgen.

Fyllningar utförda med fyllningsmaterial avsedda för permanent bruk är ersättningsberättigande. Till fyllningsmaterial avsedda för permanent bruk räknas även inlägg eller fasader.

I förekommande fall ingår även återbesök för kontroll och justering.

Åtgärds-kod	Åtgärd	Referenspris fr o m 2016-01-15	Referenspris specialist- tandvård fr o m 2016-01-15
701	Fyllning av en yta på framtand eller hörntand Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 322, 702, 703, 704, 705, 706 eller 707 eller ytterligare 701 för samma patient och tandnummer under samma dag och med samma behandlare.	580	580
702	Fyllning av två ytor på framtand eller hörntand Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 322, 701, 703, 704, 705, 706 eller 707 eller ytterligare 702 för samma patient och tandnummer under samma dag och med samma behandlare.	920	920
703	Fyllning av tre eller flera ytor på framtand eller hörntand Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 322, 701, 702, 704, 705, 706 eller 707 eller ytterligare 703 för samma patient och tandnummer under samma dag och med samma behandlare.	1 100	1 100
704	Fyllning av en yta på molar eller premolar Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 322, 701, 702, 703, 705, 706 eller 707 eller ytterligare 704 för samma patient och tandnummer under samma dag och med samma behandlare.	745	745
705	Fyllning av två ytor på molar eller premolar Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 322, 701, 702, 703, 704, 706 eller 707 eller ytterligare 705 för samma patient och tandnummer under samma dag och med samma behandlare.	1 095	1 095
706	Fyllning av tre eller flera ytor på molar eller premolar Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 322, 701, 702, 703, 704, 705 eller 707 eller ytterligare 706 för samma patient och tandnummer under samma dag och med samma behandlare.	1 460	1 460
707	Krona i plastiskt material, klinikframställd Åtgärden avser uppbyggnad av krona i plastiskt material på tand, där samtliga väggar eller ytor på molar, premolar, hörntand eller framtand är skadade. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 322, 701, 702, 703, 704, 705 eller 706 för samma patient och tandnummer under samma dag och med samma behandlare. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, tandnummer, dag och behandlare.	1 655	1 655
708	Stiftförankring i rotkanal vid fyllningsterapi, tilläggsåtgärd Åtgärden avser cementerat stift för fyllning i rotfylld kanal. Åtgärden är endast ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 707 eller 811 för samma tandposition under samma dag. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, tandposition, dag och behandlare.	525	525

800 Protetiska åtgärder

Åtgärds- kod	Åtgärd	Referenspris fr o m 2016-01-15	Referenspris specialist- tandvård fr o m 2016-01-15
Tandstödd protetik			
Åtgärd 800–809 för tandstödd protetik innefattar i förekommande fall bedövning, material, nödvändig friläggning (undantaget friläggning med lambå), exkavering och preprotetiska fyllningar, preprotetisk bettslipning, provisorium och cementering. Kontroll och eventuell justering ingår upp till tre månader efter slutförande av åtgärden. I åtgärderna ingår även tandtekniskt arbete inklusive materialkostnad om inte annat anges samt i förekommande fall även kontrollröntgen.			
800	Permanent tandstödd krona, en per käke Åtgärden innefattar laboratorieframställd krona eller onlay. Åtgärden innefattar även krona eller onlay framställd med CAD/CAM-teknik. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 801, 804, 850, 852, 853, 890, 926 eller 929 i samma käke, för samma patient under samma dag. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, käke, dag och behandlare. Se bilaga 3 allmänna råd.	5 610	6 455
801	Permanent tandstödd krona, flera i samma käke Åtgärden tillämpas när flera kronor, eller krona och hängande led, utförs i samma käke vid samma tillfälle. Åtgärden avser både separata kronor och brostöd. Åtgärden innefattar laboratorieframställd krona eller onlay. Åtgärden innefattar även krona eller onlay framställda med CAD/CAM-teknik. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 800 eller 850 i samma käke, för samma patient under samma dag. Se bilaga 3 allmänna råd.	4 260	4 935
802	Laboratorieframställd pelare med intraradikulärt stift Åtgärden innefattar alla typer av gjutna pelare, med eller utan kappa samt i en eller flera rotkanaler.	3 025	3 530
803	Klinikframställd pelare med intraradikulärt stift Åtgärden avser klinikframställd pelare med cementerat stift i rotfylld kanal.	1 435	1 730
804	Hängande led vid tandstödd protetik, per led Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 800 eller 850 i samma käke, för samma patient under samma dag.	2 150	2 320
805	Emaljretinerad konstruktion, laboratorieframställd, per stöd	1 710	1 965
806	Radikulärförankring vid avtagbar protes Åtgärden inkluderar pelare och rothätta med förankringselement.	3 290	3 795
807	Semipermanent krona eller hängande led, per led Åtgärden avser konstruktion med gjuten eller fräst inre del.	2 270	2 525
808	Innerkrona för teleskop- och konuskonstruktioner Åtgärden används även för annan innerkrona som behövs vid en ersättningsberättigad konstruktion till exempel vid koppling med implantat.	3 225	3 730
809	Långtidstemporär laboratorieframställd krona eller hängande led, per led Konstruktionen ska ha en beräknad livslängd om minst sex månader.	965	1 095
Reparation av tandstödd protetik			
Åtgärd 811–815 för reparation av tandstödd protetik innefattar i förekommande fall bedövning, material, nödvändig friläggning (undantaget friläggning med lambå), exkavering och preprotetiska fyllningar, preprotetisk bettslipning, provisorium och cementering. Kontroll och eventuell justering ingår upp till tre månader efter slutförande av åtgärden. I åtgärderna ingår även tandtekniskt arbete inklusive materialkostnad om inte annat anges samt i förekommande fall även kontrollröntgen.			
811	Cementering av lossnad protetisk konstruktion, per stöd Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, tandposition, dag och behandlare.	540	665

Åtgärds- kod	Åtgärd	Referenspris fr o m 2016-01-15	Referenspris specialist- tandvård fr o m 2016-01-15
812	Reparation av krona eller bro, utan tandteknisk insats Åtgärden innefattar reparation utan tandteknisk insats vid – broreparation, – uppbyggnad av hängande led när tandrot avlägsnats från krona i bro, eller – intraradikulär stiftförankring och kompositfyllning vid trepanationshål genom krona. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, dag och behandlare.	1 415	1 755
813	Broreparation med tandteknisk insats Åtgärden innefattar broreparation med tandteknisk insats – när ny brodel kopplas till befintlig bro, eller – vid brokoppling mellan två befintliga brodelar. Åtgärden innefattar preparation, avtryck, teknikerframställning av brokopplingsdelar och återcementering. I åtgärden ingår i förekommande fall provisorier. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, brokonstruktion, dag och behandlare.	4 330	5 175
814	Broreparation med tandteknisk insats, omfattande Åtgärden innefattar broreparation med omfattande tandteknisk insats när befintlig bro avlägsnats och nytt akryl- eller porslinsarbete behöver utföras efter reparation. I åtgärden ingår återcementering samt i förekommande fall provisorier. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, brokonstruktion, dag och behandlare.	7 480	8 830
815	Sadelkrona Åtgärden avser krona i befintlig bro vid reparation.	5 025	5 785
Avtagbar protetik Åtgärd 822–829 vid avtagbar protetik innefattar material (inklusive proteständer) samt tandtekniskt arbete inklusive materialkostnad om inte annat anges. I åtgärderna innefattas även kontroll och justering upp till tre månader efter slutförandet av åtgärden om inget annat anges i åtgärdstexten. Justering innefattas dock inte om tandborttagning i protesområdet skett inom ett år innan proteserna slutförts.			
821	<i>Har upphävts genom (TLVFS 2012:2).</i>		
822	Partiell protes för temporärt bruk, en till tre tänder Åtgärden innefattar i förekommande fall bockade klamrar samt kontroll och justering upp till en månad efter slutförande av åtgärden. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, käke, dag och behandlare.	3 595	4 100
823	Partiell protes för temporärt bruk, fyra eller fler tänder Åtgärden innefattar i förekommande fall bockade klamrar samt kontroll och justering upp till en månad efter slutförande av åtgärden. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, käke, dag och behandlare.	4 985	5 660
824	Partiell protes med gjutet skelett, klammerförankrad Åtgärden innefattar gjutna klamrar och klamrar i draget material.	10 500	11 680
825	Komplicerad partiell protes med stöd av urtagskrona, innerkrona eller attachments Åtgärden innefattar gjutna klamrar och klamrar i draget material.	11 865	13 630
826	Attachments, per styck	90	90
827	Hel underkäksprotes Även dentalt stödd täckprotes är ersättningsberättigande enligt denna åtgärd.	8 835	10 655
828	Hel överkäksprotes Även dentalt stödd täckprotes är ersättningsberättigande enligt denna åtgärd.	8 835	10 655

TLVFS 2015:1

Åtgärds- kod	Åtgärd	Referenspris fr o m 2016-01-15	Referenspris specialist- tandvård fr o m 2016-01-15
829	Immediatprotes, hel käke Åtgärden innefattar inte justering. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, käke, dag och behandling.	6 685	7 610
Reparation av avtagbar protes Åtgärd 831–839 innefattar material (inklusive eventuella proteständer) samt tandtekniskt arbete inklusive materialkostnad om inte annat anges. Åtgärd 832–839 innefattar kontroll och justering upp till tre månader efter slutförandet av åtgärden.			
831	Justering av avtagbar protes Åtgärden innefattar justering av tidigare utförd protes. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, käke, dag och mottagning.	360	445
832	Lagning av protes eller tillsättning av protestand Åtgärden innefattar lagning av protes utan avtryck. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, käke, dag och mottagning.	1 210	1 380
833	Rebasering av protes Åtgärden avser permanent rebasering. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 834 eller 835 för samma patient och käke under samma dag och vid samma mottagning. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, käke, dag och mottagning.	2 465	2 845
834	Lagning av protes där avtryck krävs Åtgärden innefattar lagning där avtryck krävs. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 832, 833, 835, 836 eller 837 för samma patient och käke under samma dag och med samma behandlare. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, käke, dag och mottagning.	1 905	2 155
835	Rebasering och lagning av protes Åtgärden innefattar permanent rebasering och samtidig lagning av protes där avtryck krävs. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 832, 833, 834, 836, 837 eller 839 för samma patient och käke under samma dag och med samma behandlare. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, käke, dag och mottagning.	2 915	3 335
836	Komplicerad lagning av protes Åtgärden innefattar komplicerad lagning där svetsning av nya stöd eller fästen behövs eller vid utbyte av ett flertal proteständer inklusive eventuell provning. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 832, 834, 835 eller 837 för samma patient och käke under samma dag och med samma behandlare. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, käke, dag och mottagning.	3 735	4 155
837	Komplicerad lagning av protes där uppvaxning och gjutning av ny del utförs vilken svetsas till befintlig protes Åtgärden innefattar komplicerad lagning där uppvaxning och gjutning av ny del utförs vilken svetsas till befintlig protes. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 832, 834, 835 eller 836 för samma patient och käke under samma dag och med samma behandlare. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, käke, dag och mottagning.	6 350	7 110
838	<i>Har upphävts genom (TLVFS 2012:2).</i>		

Åtgärds- kod	Åtgärd	Referenspris fr o m 2016-01-15	Referenspris specialist- tandvård fr o m 2016-01-15
839	<p>Inmontering av förankringselement, per käke Åtgärden innefattar reberisering av täckprotes med samtidig inmontering av förankringselement. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 832, 833, 834, 835, 836 eller 837 för samma käke och patient, under samma dag och med samma behandlare.</p>	2 880	3 305
<p>Övriga åtgärder i samband med protetisk behandling Åtgärd 845–848 innefattar material samt tandtekniskt arbete inklusive materialkostnad om inte annat anges.</p>			
845	<p>Ocklusionskorrigerande bettslipning Åtgärden innefattar slipning av flera tänder eller protetiska konstruktioner för att utjämna ocklusala interferenser eller anpassa ocklusionsplanet. Åtgärden innefattar puts, polering, fluorbehandling och uppföljning, samt i förekommande fall modeller för provslipning. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, ersättningsperiod och behandlare.</p>	1 870	2 210
846	<p>Skena, hel eller cementerad i sektioner, för vertikal platsberedning eller bettsstabilisering Åtgärden innefattar laboratoriefremställd skena, hel eller i sektioner. Åtgärden innefattar avtryck, anpassning och inslipning samt uppföljning av dess funktion och effekt upp till sex månader efter utlämnandet. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, käke, ersättningsperiod och behandlare.</p>	5 195	5 785
847	<p>Klammerplåt Åtgärden innefattar bettspärplåt eller bettkorrigeringsplåt. Åtgärden innefattar avtryck, anpassning, kontroller och justering samt uppföljning av funktion och effekt upp till sex månader efter utlämnandet. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, ersättningsperiod och behandlare.</p>	3 745	4 335
848	<p>Betthöjning eller uppbyggnad för oklusal stabilisering med fyllningsmaterial, per tandposition Åtgärden innefattar uppbyggnad med komposit- eller glasjonomermaterial inklusive inslipning och puts. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per tandposition och ersättningsperiod.</p>	525	650
<p>Implantatprotetiska åtgärder Åtgärd 850–878 innefattar material om inte annat anges, provisorium på implantatet, förslutning, cementering samt kontroll och eventuell justering upp till tre månader efter slutförande av åtgärden. I åtgärderna ingår även tandtekniskt arbete inklusive materialkostnad om inte annat anges samt i förekommande fall preprotetisk bettslipning eller kontrollröntgen.</p>			
850	<p>Implantatförankrad krona, en per käke Åtgärden innefattar i förekommande fall protetisk cylinder och fästskruv. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 800, 801, 804, 852, 853, 890, 926 eller 929 i samma käke för samma patient under samma dag. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, käke, dag och behandlare.</p>	7 540	8 555
851	<p><i>Har upphävts genom (TLVFS 2010:2).</i></p>		
852	<p>Implantatförankrad krona, flera i samma käke Åtgärden tillämpas när flera implantatkronor, eller implantatkrona och hängande led, utförs i samma käke vid samma tillfälle. Åtgärden innefattar i förekommande fall protetisk cylinder och fästskruv. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 800 eller 850 i samma käke, för samma patient under samma dag.</p>	5 815	6 575
853	<p>Hängande led vid implantatförankrad bro Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 800 eller 850 i samma käke, för samma patient under samma dag.</p>	2 150	2 320

TLVFS 2015:1

Åtgärds- kod	Åtgärd	Referenspris fr o m 2016-01-15	Referenspris specialist- tandvård fr o m 2016-01-15
854	Semipermanent krona eller hängande led på implantat, per led Åtgärden avser konstruktion med metallskelett.	2 050	2 305
855	Fästskruv och cylinder vid semipermanent krona på implantat, per implantat	420	420
856	Långtidstemporär laboratorieframställd krona eller hängande led på implantat, per led Konstruktionen ska ha en beräknad livslängd om minst sex månader.	1 135	1 300
857	Fästskruv och cylinder vid långtidstemporär laboratorieframställd krona på implantat, per implantat	365	365
858	Distans inklusive centrumskruv, per styck Åtgärden innefattar permanent distans som skruvas fast separat och som är industriellt framställd eller fräst. Åtgärden innefattar läkhätta. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 871–873, 889 eller med utbytesåtgärd 926 eller 929 för samma tandposition under samma ersättningsperiod.	1 105	1 105
861	Implantatförankrad bro, överkäke, fyra implantat Åtgärden avser hel käke och innefattar prefabricerade tänder, fräst eller gjutet broskelett och implantatkomponenter, utom implantat och distanser.	30 485	33 020
862	Implantatförankrad bro, överkäke, fem implantat Åtgärden avser hel käke och innefattar prefabricerade tänder, fräst eller gjutet broskelett och implantatkomponenter, utom implantat och distanser.	32 365	34 895
863	Implantatförankrad bro, överkäke, sex implantat eller fler Åtgärden avser hel käke och innefattar prefabricerade tänder, fräst eller gjutet broskelett och implantatkomponenter, utom implantat och distanser.	33 805	36 335
864	<i>Har upphävts genom (TLVFS 2014:6).</i>		
865	Implantatförankrad bro, underkäke, fyra implantat eller fler Åtgärden avser hel käke och innefattar prefabricerade tänder, fräst eller gjutet broskelett och implantatkomponenter, utom implantat och distanser. Se bilaga 3 allmänna råd.	29 500	31 775
867	<i>Har upphävts genom (TLVFS 2014:6).</i>		
871	Implantatstödd täckprotes, överkäke, två implantat, eller implantatstödd täckprotes, underkäke, oavsett antal implantat Åtgärden innefattar prefabricerade tänder, förankringselement och implantatkomponenter, utom implantat.	16 655	18 470
872	Implantatstödd täckprotes, överkäke, tre implantat Åtgärden innefattar prefabricerade tänder, förankringselement och implantatkomponenter, utom implantat. Åtgärden är inte ersättningsberättigande för underkäke.	18 565	20 380
873	Implantatstödd täckprotes, överkäke, fyra implantat eller fler Åtgärden innefattar prefabricerade tänder, förankringselement och implantatkomponenter, utom implantat. Åtgärden är inte ersättningsberättigande för underkäke.	21 085	22 900
874	Tillägg för alveolarbar vid implantat, två implantat	3 010	3 265
875	Tillägg för alveolarbar vid implantat, tre implantat	3 330	3 585
876	Tillägg för alveolarbar vid implantat, fyra implantat	3 925	4 180
877	Implantatstödd täckprotes, exklusive implantat, implantatkomponenter och förankringselement Åtgärden innefattar endast täckprotesen, såsom när en gammal täckprotes behöver göras om eller då en implantatförankrad bro behöver tas bort och ersättas med en täckprotes.	13 625	15 440

Åtgärds- kod	Åtgärd	Referenspris fr o m 2016-01-15	Referenspris specialist- tandvård fr o m 2016-01-15
878	Förankringselement täckprotes, tillägg, per styck Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 871, 872 eller 873 för samma patient och käke under samma dag och vid samma mottagning.	270	270
Reparation av implantat och implantatstödd protetik Åtgärd 880–890 innefattar material om inte annat anges, provisorium på implantatet, förslutning, cementering samt kontroll och eventuell justering upp till tre månader efter slutförande av åtgärden. I åtgärderna ingår även tandtekniskt arbete inklusive materialkostnad om inte annat anges samt i förekommande fall preprotetisk bettslipning eller kontrollröntgen.			
880	Av- och återmontering av implantatförankrade konstruktioner på ett till två implantat Åtgärden innefattar avmontering av implantatförankrad konstruktion på ett eller två implantat, återmontering och förslutning samt i förekommande fall byte av frakturerad fästskruv eller centrumskruv. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång för aktuell skada eller aktuell behandling även om behandlingen innefattar flera besök. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 882 eller med ytterligare åtgärd 880 för samma patient under samma dag.	2 045	2 550
881	Reparation av implantatförankrad konstruktion, mindre omfattande Åtgärden innefattar reparation utan tandteknisk insats. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, käke, dag och behandlare.	1 060	1 315
882	Av- och återmontering av implantatförankrade konstruktioner på sammanlagt tre eller flera implantat Åtgärden innefattar avmontering av implantatförankrad konstruktion, återmontering och förslutning samt i förekommande fall byte av frakturerad fästskruv eller centrumskruv eller avlägsnande av inte integrerat implantat. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång för aktuell skada eller aktuell behandling vid en eller flera konstruktioner stödda på sammanlagt tre till sju implantat även om behandlingen innefattar flera besök. Åtgärden är ersättningsberättigande två gånger för aktuell skada eller aktuell behandling vid en eller flera konstruktioner stödda på sammanlagt åtta implantat eller fler även om behandlingen innefattar flera besök. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 880 för samma patient under samma dag.	3 120	3 880
883	Reparation/ombyggnad av fast implantatförankrad konstruktion med tandteknisk insats Åtgärden innefattar avmontering, reparation eller ombyggnad, till exempel: – utbyte av en eller flera proteständer eller delar av basmaterialet, – reparation av porslinsfraktur eller nytt porslin upp till tre led, samt provning i förekommande fall, återmontering, förslutning och efterkontroll. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, käke, dag och behandlare.	4 535	5 295
884	Reparation/ombyggnad av implantatförankrad bro där omfattande tandteknisk insats krävs Åtgärden innefattar avmontering, reparation eller ombyggnad, till exempel: – utbyte av samtliga proteständer, – utförande av metallbacking, lasersvetsning, alternativt lödning och förstärkning, – svetsning eller lödning till ny brodel, – reparation av porslinsfraktur eller nytt porslin mer än tre led, samt provning i förekommande fall, återmontering, förslutning och efterkontroll. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, käke, dag och behandlare.	10 365	11 630
885	<i>Har upphävts genom (TLVFS 2010:2).</i>		
886	<i>Har upphävts genom (TLVFS 2014:6).</i>		
887	<i>Har upphävts genom (TLVFS 2010:2).</i>		

TLVFS 2015:1

Åtgärds- kod	Åtgärd	Referenspris fr o m 2016-01-15	Referenspris specialist- tandvård fr o m 2016-01-15
888	<p>Fästskruv, per styck Åtgärden är endast ersättningsberättigande vid reparation. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 850, 852 eller 890 för samma tandposition eller med åtgärd 861–863, 865 eller 874–876 för samma käke under samma ersättningsperiod.</p>	170	170
889	<p>Centrumskruv, per styck Åtgärden är endast ersättningsberättigande vid reparation. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 858 för samma tandposition under samma dag.</p>	600	600
890	<p>Implantatförankrad krona på befintligt implantat Åtgärden innefattar krona samt i förekommande fall protetisk cylinder och fästskruv. Åtgärden innefattar även förslutning. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 800 eller 850 i samma käke för samma patient under samma dag.</p>	6 505	7 365
891	<i>Har upphävts genom (TLVFS 2012:2).</i>		

900 Tandreglering och utbytesåtgärder

Åtgärds- kod	Åtgärd	Referenspris fr o m 2016-01-15	Referenspris specialist- tandvård fr o m 2016-01-15
<p>Tandreglering Åtgärd 901–908 för tandreglering innefattar fotodokumentation, vid behov kefalometrisk mätning och analys, fullständig ortodontisk behandling, allt ortodontiskt material av standardkaraktär, retentionsapparat (fast eller avtagbar) samt besök för kontroll av retentionsapparat upp till ett år efter avslutad aktiv behandling tills behandlingen anses avslutad.</p>			
901	Tandreglering, en käke, aktiv behandling högst 1 år	12 775	15 790
902	Tandreglering, en käke, aktiv behandling 1 år till 1,5 år	16 575	20 640
903	Tandreglering, en käke, aktiv behandling 1,5 år till 2 år	19 305	24 125
904	Tandreglering, en käke, aktiv behandling mer än 2 år Åtgärden innefattar också komplexa tandregleringsbehandlingar i samarbete med behandlare inom protetik, käkkirurgi eller plastikkirurgi.	24 290	30 490
905	Tandreglering, två käkar, aktiv behandling högst 1 år	17 110	20 925
906	Tandreglering, två käkar, aktiv behandling 1 år till 1,5 år	21 485	26 515
907	Tandreglering, två käkar, aktiv behandling 1,5 år till 2 år	24 510	30 375
908	Tandreglering, två käkar, aktiv behandling mer än 2 år Åtgärden innefattar också komplexa tandregleringsbehandlingar i samarbete med behandlare inom protetik, käkkirurgi eller plastikkirurgi.	30 500	38 045

Åtgärds-kod	Åtgärd	Referenspris fr o m 2016-01-15	Referenspris specialist- tandvård fr o m 2016-01-15
<p>Utbytesåtgärder Utbytesåtgärder används när patienten väljer en annan behandling än den som är ersättningsberättigande för aktuellt tillstånd. En sådan annan behandling är i sig inte ersättningsberättigande men ersättning motsvarande de ersättningsberättigande åtgärderna ingår i tandvårdsstödet. För att rapportera utbytt behandling används utbytesåtgärder. Utbytesåtgärdernas referenspriser är detsamma som referenspriserna för respektive ersättningsberättigande åtgärd eller behandling.</p> <p>Om patienten väljer en krona när i stället en fyllning är ersättningsberättigande är referenspriset för utbytesåtgärden motsvarande en tretytsfyllning. För fram- eller hörntand innebär det åtgärd 703 och för premolar eller molar åtgärd 706.</p> <p>Om patienten väljer implantatbehandling eller ortodontisk slutning av entandslucka i stället för den ersättningsberättigande behandlingen som är tandstödd protetik, är referenspriserna för utbytesåtgärderna motsvarande referenspriserna för två kronor och ett hängande led (åtgärd 801 x 2 och åtgärd 804).</p> <p>Utbytesåtgärderna för behandling med implantat är uppdelade i en kirurgisk och en protetisk åtgärd vilka avslutas var för sig. Samtliga åtgärder innefattar behandling och material, inklusive provisorium på implantat, fram till behandlingen är slutförd. Vidare ingår implantat och implantatkomponenter samt tandtekniskt arbete inklusive materialkostnad om inte annat anges. Även efterkontroller och justering ingår liksom, i förekommande fall, kontrollröntgen.</p> <p>I utbytesåtgärderna för ortodontisk slutning av tandlucka innefattas fotodokumentation, vid behov kefalometrisk mätning och analys, fullständig ortodontisk behandling, allt ortodontiskt material av standardkaraktär, retentionsapparat (fast eller avtagbar) samt besök för kontroll av retentionsapparat upp till ett år efter avslutad aktiv behandling tills behandlingen anses avslutad. Om ytterligare tandlucka skapas i terapeutiskt syfte för att kunna genomföra behandlingen ingår slutning av den terapeutiskt skapade luckan i behandlingen av den ursprungliga tandluckan.</p>			
921	<p>Utbytesåtgärd. Krona i stället för ersättningsberättigande fyllning, fram- eller hörntand Utbyte sker mot åtgärd 703. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 701, 702, 703 eller 708 för samma patient och tandnummer under samma dag och med samma behandlare.</p>	1 100	1 100
922	<p>Utbytesåtgärd. Krona i stället för ersättningsberättigande fyllning, molar eller premolar Utbyte sker mot åtgärd 706. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 704, 705, 706, 707 eller 708 för samma patient och tandnummer under samma dag och med samma behandlare.</p>	1 460	1 460
925	<p>Utbytesåtgärd. Operation avseende ett käkbensförankrat implantat inklusive eventuell friläggning och distansanslutning vid tillstånd 5031 eller 5036. Implantat ingår Utbyte sker mot åtgärd 801. Åtgärden innefattar operation inklusive för- och efterbehandling, sedering med perorala läkemedel samt implantat. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 404 eller 405 för samma patient och tandposition under samma dag.</p>	4 260	4 935
926	<p>Utbytesåtgärd. En implantatförankrad krona på ett käkbensförankrat implantat vid tillstånd 5031 eller 5036 Utbyte sker mot åtgärd 801 och åtgärd 804. Åtgärden innefattar implantatkrona inkluderande distans eller annan kopplingsdel mot implantatet samt protetisk cylinder och eventuell fästskruv. Åtgärden innefattar även förslutning eller cementering. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 800 eller 850 i samma käke, för samma patient under samma dag.</p>	6 410	7 255
927	<p><i>Har upphävts genom (TLVFS 2014:6)</i></p>		

Åtgärds-kod	Åtgärd	Referenspris fr o m 2016-01-15	Referenspris specialist- tandvård fr o m 2016-01-15
928	Utbytesåtgärd. Operation avseende ett käkbensförankrat implantat inklusive eventuell friläggning och distansanslutning vid tillstånd 5031 eller 5036 när åtgärd 800 eller 801 har utförts inom två år på en eller båda stödtänderna som utbytet beräknas på. Implantat ingår Utbyte sker mot åtgärd 804. Åtgärden innefattar operation inklusive för- och efterbehandling, sedering med perorala läkemedel samt implantat. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 404 eller 405 för samma patient och tandposition under samma dag.	2 150	2 320
929	Utbytesåtgärd. En implantatförankrad krona på ett käkbensförankrat implantat vid tillstånd 5031 eller 5036 när åtgärd 800 eller 801 har utförts inom två år på en av stödtänderna som utbytet beräknas på Utbyte sker mot åtgärd 801. Åtgärden innefattar implantatkrona inkluderande distans eller annan kopplingsdel mot implantatet samt protetisk cylinder och fästskruv. Åtgärden innefattar även förslutning eller cementering. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 800 eller 850 i samma käke, för samma patient under samma dag.	4 260	4 935
930	<i>Har upphävts genom (TLVFS 2014:6)</i>		
931	<i>Har upphävts genom (TLVFS 2014:6)</i>		
932	<i>Har upphävts genom (TLVFS 2014:6)</i>		
933	<i>Har upphävts genom (TLVFS 2014:6)</i>		
934	<i>Har upphävts genom (TLVFS 2014:6)</i>		
940	Utbytesåtgärd. Ortodontisk slutning av entandslucka Utbyte sker mot åtgärd 804 och två åtgärd 801. Åtgärden innefattar ortodontisk behandling för att sluta luckan.	10 670	12 190
941	Utbytesåtgärd. Ortodontisk slutning av entandslucka när åtgärd 800 eller 801 har utförts inom två år på en av stödtänderna som utbytet beräknas på Utbyte sker mot åtgärd 801 och åtgärd 804. Åtgärden innefattar ortodontisk behandling för att sluta luckan.	6 410	7 255
943	<i>Har upphävts genom (TLVFS 2014:6)</i>		
944	<i>Har upphävts genom (TLVFS 2014:6)</i>		
990	<i>Har upphävts genom (TLVFS 2010:2).</i>		

Bilaga 3 Allmänna råd till Tandvårds- och läkemedelsförmånsverkets föreskrifter om statligt tandvårdsstöd

Tillstånd

Dessa allmänna råd har genom (TLVFS 2014:6) ersatts av allmänna råd i anslutning till 2 §.

Tillstånd 3043, 3046. Överextenderade kronor/broar som ger vävnadsskada

Parodontal sjukdom eller annan vävnadsskada bör i första hand behandlas med åtgärder inom 300- och 400-serien. I vissa fall när en överextenderad krona orsakar parodontit eller annan vävnadsskada kan överskott behöva slipas bort eller kronan eller bron behöva avlägsnas som en del i infektionsbehandlingen för att behandlingen ska lyckas. När det är nödvändigt bör en ny konstruktion vara ersättningsberättigande om behandling av tandlösheten omfattas av tandvårdsstödet eller tandpositionen inryms inom regel D.3. Dokumentation av att behandlingen är nödvändig kan ske med foto eller befintlig aktuell röntgen tillsammans med beskrivning i patientjournalen.

Tänder kvar under behandling för att retinera provisorisk ersättning vid tillstånd 5001, 5002, 5012, 5013, 5014, 5015, 5016, 5034, 5035

Vid uppräknade tillstånd för tandlöshet kan tänder som ska tas bort behöva behållas en tid under en behandling. Det kan till exempel behövas för att kunna retinera en temporär bro eller protes under behandlingstiden. Det innebär att det vid tidpunkter under en behandling finns fler tänder kvar än vad tillståndet anger. Beskrivning i patientjournal med motivering för varför tänder med extraktionsdiagnos behålls fram till färdig konstruktion bör finnas. Rapportering av åtgärder sker inom det tillstånd som den slutliga konstruktionen ska utföras.

Exempel: Tillstånd 5016 Friändstandlöshet vänster överkäke som går över till 13. En behandling med delimplantat 12–25 planeras. Tänderna 21 och 24 behålls under läknings- och behandlingstiden för att kunna retinera en temporär protes. Åtgärd för operation av implantat och åtgärd för implantat rapporteras inom tillstånd 5016. Tänderna 21 och 24 extraheras i samband med distansanslutning/definitivavtryck. (TLVFS 2010:2).

Emaljretinerad konstruktion som provisorisk ersättning vid tillstånd 5031, 5033, 5036, 5037

Vid en- eller tvåtandslucka kan en emaljretinerad bro behöva användas som temporär lösning under läkningstid. I de fall det i den dokumenterade behandlingsplanen framgår att konstruktionen är avsedd som temporär terapi bör såväl den emaljretinerade bron som den slutliga terapin vara ersättningsberättigande. (TLVFS 2010:2).

Entandslucka vid separation av molar i tandposition 6 eller 5, tillstånd 5031 och 5036²⁰

Tillstånd 5031 eller 5036 kan även avse en tandlucka som uppkommer efter separation av den mesiala eller distala roten av en molar i tandposition 6 eller i position 5 om första molaren bytt tandposition. (TLVFS 2015:1).

---

²⁰ Senaste lydelse TLVFS 2014:6.

Bräckligt ändstöd vid tillstånd 5036 och 5037

Rotfyllt stöd med bräcklig rot kan till exempel vara vid

- rot med stift vars dimension överstiger omgivande dentinväggars sammanlagda tjocklek eller har en ogynnsam riktning som avviker från rotkanalen, eller
- rot vars övre begränsning ligger nära benkanten vilket inte medger cervikal omkramning av kronan.

Ogynnsam rotanatomi kan till exempel vara vid

- tunn, gracil rot, eller
- konisk rot.

Kort rot bör anses föreligga när längden är mindre än två tredjedelar av normal rotlängd.

Parodontal nedbrytning som medför bräckligt ändstöd kan till exempel vara

- när benstödet är mindre än hälften av ursprungligt benstöd,
- vid vertikal benficka, eller
- vid ogynnsam/ökad mobilitet.

Ogynnsam påbitning kan föreligga

- vid ogynnsamma bettförhållanden som till exempel djupbett, korsbett, saxbett eller inverteringar, eller
- ogynnsamma belastningsförhållanden till exempel när få tänder ockluderar eller vid uttalad bruxism.

Kort/bräcklig klinisk krona kan till exempel vara vid

- låg dentinpelare, eller
- dentinpelare med fyllningar vilka utgör mer än hälften av volymen.

Bräckligt ändstöd kan även anses föreligga när flera av ovanstående förhållanden finns samtidigt även om inte vart och ett av dem skulle medföra att ändstödet är bräckligt. (TLVFS 2010:2).

Tillstånd 5450. Utvärdering eller belastning av implantat innan permanent konstruktion kan utföras

Utvärdering av implantat innan permanent konstruktion utförs kan vara nödvändig vid osäker prognos för enskilda implantat. Belastning av installerade implantat innan permanent konstruktion utförs kan vara nödvändig under

- läkningstid vid reoperation eller kompletterande operation, eller
- expectansperiod när osäker prognos föreligger för granntand till den planerade implantatkonstruktionen.

Osäker prognos för implantat kan vara vid

- bentransplantat, eller
- marginal benförlust vid implantatet under inläkning.

Reoperation efter implantatförlust kan vara när nytt implantat måste installeras istället för förlorat implantat och övriga installerade implantat måste belastas under läkningstiden.

Kompletterande operation kan vara

- när granntand bredvid den planerade konstruktionen har förlorats efter implantatinstallation, eller
- vid andra tillfällen när fler implantat behövs för att konstruktion ska kunna utföras.

TLVFS 2015:1

Osäker prognos för granntand till den planerade konstruktionen kan vara när trauma eller annan skada på granntand konstaterats efter implantatinstallation. (TLVFS 2012:2).

Åtgärd 800 och 801 Permanent tandstödd krona

Med onlay bör avses en laboratorie- eller CAD/CAM-framställd kronersättning för en tand där samtliga kuspar eller samtliga kuspar utom en är skurna. (TLVFS 2014:6).

Åtgärd 865 Implantatförankrad bro, underkäke, fyra implantat eller fler

Där prognosen bedöms vara god kan i speciella fall en bro på tre implantat vara ersättningsberättigande. Faktorer som kan påverka är implantatplacering, käkens storlek, krafter i bettet och benkvalitet. (TLVFS 2014:6).

Slutförd åtgärd

Dessa allmänna råd har genom (TLVFS 2009:6) ersatts av allmänna råd i anslutning till 4 §.

Diagnos/tillstånd 4882, 5036, 5037, 5445

Dessa allmänna råd har upphört att gälla genom (TLVFS 2010:2).

Diagnos/tillstånd 4882, 5445, 5446

Dessa allmänna råd har upphört att gälla genom (TLVFS 2010:2).

Diagnos/tillstånd 5005

Dessa allmänna råd har upphört att gälla genom (TLVFS 2010:2).

Diagnos/tillstånd 5071

Dessa allmänna råd har upphört att gälla genom (TLVFS 2012:2).

Diagnos/tillstånd 5071 och 5072

Dessa allmänna råd har upphört att gälla genom (TLVFS 2010:2).

Diagnos/tillstånd 5072

Dessa allmänna råd har upphört att gälla genom (TLVFS 2012:2).

Diagnos/tillstånd 5445

Dessa allmänna råd har upphört att gälla genom (TLVFS 2010:2).

Diagnos/tillstånd 5446

Dessa allmänna råd har upphört att gälla genom (TLVFS 2010:2).

Diagnos/tillstånd 5446 och regel E.11

Ombyggnad/tillbyggnad av befintlig implantatkonstruktion vid ny tand- eller implantatförlust

Dessa allmänna råd har upphört att gälla genom (TLVFS 2010:2).

Regel E.4, E.5, E.6 och E.9

Dessa allmänna råd har upphört att gälla genom (TLVFS 2010:2).

Åtgärd 101–105

Dessa allmänna råd har upphört att gälla genom (TLVFS 2010:2).

Kompletteringsåtgärd, specialist, 491, 492, 591, 691, 891

Dessa allmänna råd har upphört att gälla genom (TLVFS 2012:2).

Beställningsadress:
Fritzes kundservice, 106 47 Stockholm
Fax: 08-598 191 91, Telefon: 08-598 191 90
e-post: order.fritzes@nj.se,
hemsida: www.fritzes.se

Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket, 08-568 420 50
Tryck: AJ E-Print AB

LOKALA ÅTGÄRDER

Sent återbud/uteblivande	
X02	Sent återbud/uteblivande hos tandläkare
XS02	Sent återbud/uteblivande hos specialisttandläkare
x62	Sent återbud/uteblivande hos tandläkare, sjukvårdstaxa
XS62	Sent återbud/uteblivande hos specialisttandläkare, sjukvårdstaxa
X73	Sent återbud/uteblivande hos tandhygienist, sjukvårdstaxa
X52	Sent återbud/uteblivande hos tandhygienist
X82	Sent återbud/uteblivande hos tandsköterska
X09	Uteblivande i barntandvård
Övrigt	
XT12	Munhälsokontroll hos tandsköterska
X361	Premedicinering
X420	Extrakostnad, implantat, enligt aktuell upphandling
X608	Extrakostnad, material av högre standard
X610	Apnéskena utförd av allmäntandläkare
XS610	Apnéskena utförd av specialisttandläkare
X807	Ortodonti, interceptiv behandling, tidsdebitering/tim
X807A	Ortodonti, apparatbehandling, tidsdebitering/tim
X51	Fissurförsegling
X901	Övriga åtgärder, allmäntandläkare, tidsdebitering/tim
XS901	Övriga åtgärder, specialisttandläkare, tidsdebitering/tim
XH901	Övriga åtgärder, tandhygienist, tidsdebitering/tim
X903	Blekning, intern
X904	Blekning, extern, en käke
X905	Blekning, extern, bägge käkar
X906	Tandsmycke, arvode för fastsättning
X908	Tandskydd, arvode för klinikens arbete

Förslag till pris 2016-01-15

484 kr
631 kr
150 kr
320 kr
150 kr
293 kr
175 kr
100 kr
754 kr
732 kr
400 kr
Självkostnad
7 315 kr
8 778 kr
2 090 kr
2 090 kr
362 kr
2 090 kr
2 508 kr
1 045 kr
1 376 kr
2 134 kr
2 609 kr
515 kr
696 kr

Partistöd

RÄTT TILL PARTISTÖD

I kommunallagen (1991:900) finns de grundläggande bestämmelserna om kommunalt partistöd. Med partistöd avses ”ekonomiskt bidrag och stöd till politiska partier för att stärka deras ställning i den kommunala demokratin”.

Det lokala partistödet i Landstinget Västmanland utgår till partier som är representerade i landstingsfullmäktige.

GRUNDSTÖD OCH MANDATSTÖD

Partistödet består av ett grundstöd och mandatbundet stöd.

- Grundstödet uppgår till 3,0 prisbasbelopp per parti och år
- Mandatstödet uppgår till 2,7 prisbasbelopp per mandat och år.

Partistödet beräknas efter föregående års prisbasbelopp.

Som stöd till ungdomsorganisationerna erhåller respektive parti 1 500 kronor per mandat och år.

FÖRDELNING AV PARTISTÖD

Vid fördelningen av partistödet beaktas endast mandat för vilken en vald ledamot är fastställd enligt 14 kap vallagen (2005:837).

REDOVISNING OCH GRANSKNING

Politiskt parti som är mottagare av partistöd ska årligen lämna en skriftlig redovisning som visar att partistödet har använts för det ändamål som anges i 2 kap. 9 § första stycket kommunallagen.

Redovisningen ska avse perioden 1 januari-31 december och lämnas in till fullmäktige senast sex månader efter redovisningsperiodens utgång.

Till redovisningen ska fogas ett granskningsintyg.

Mottagande parti utser en särskild granskare som ska granska om redovisningen ger en rättvisande bild av hur partistödet använts.

ÅRLIG UTBETALNING

Partistödet betalas ut kvartalsvis i förskott efter beslut i landstingsfullmäktige.

Har redovisning och granskningsrapport enligt 2 kap. 11 § andra stycket kommunallagen inte lämnats in till landstingsstyrelsen inom föreskriven tid utbetalas inget stöd för nästkommande år.

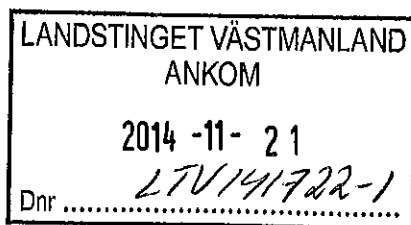

Partistöd

REFERENS

Fastställd av landstingsfullmäktige 2014-07-17, § 72.

Motion

Landstinget skall sluta med omskärelse av pojkar som görs av andra än medicinska skäl

Idag erbjuder Landstinget Västmanland omskärelse av icke-medicinska skäl på omyndiga pojkar. Ingreppet sker i enlighet med föräldrarnas religiösa/kulturella sedvänjor som förespråkar att ingreppet inom olika åldrar men alltid innan dagens myndighetsålder.

I Västmanland sker omskärelse via hänvisning till Urologmottagningen i Västerås om pojken är över tre år. Ingreppet utförs då i narkos och kostar 4 000 kronor. Är barnet under 3 år finns det alternativ via Läkarhuset Odenplan i Stockholm där det just sker ingrepp på yngre pojkar. Kostnaden är minst lika hög som på Urologmottagningen i Västerås.

I hälso- och sjukvårdslagen framgår det att hälso- och sjukvården ska bedrivas så att den uppfyller kraven på en god vård. Detta innebär att den särskilt ska bygga på respekt för patientens självbestämmande och integritet.

I barnkonventionen går det att läsa:

Vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ, skall barnets bästa komma i främsta rummet.

Dessa två punkter från centrala dokument som rör barns rättigheter och hur svensk sjukvård ska förhålla sig till patienter beskriver på ett tydligt sätt hur exempelvis föräldrars religiösa sedvänjor inte ska beaktas vid omskärelse på minderåriga pojkar. Ett nyfött barn kan rimligen inte återge sitt eget samtycke till det oåterkalleliga ingrepp som omskärelse innebär och därmed åsidosätts både självbestämmandet och rätten till integritet som hälso- och sjukvårdslagen förespråkar. Hur detta samtycke ska kunna ges även vid 3 år ålder är för oss en gåta.

Samt så åsidosätts principen om att barnets bästa ska komma i främsta rummet.

Även om medicinska komplikationer i samband med omskärelser är sällsynta så förekommer de. Enligt en dansk studie som publicerats i Danish medical journal så drabbas var 20:e barn av signifikanta komplikationer. Det har även både i Norge och Sverige noterats dödsfall till följd av komplikationer i samband med omskärelser.

Detta tillsammans med artikel 12 i barnkonventionen som ger barn rätt att uttrycka sin åsikt i frågor som rör dem och artikel 24 punkt 3 som innebär att barn ska skyddas mot traditionella sedvänjor som är skadliga för barns hälsa lyfter Sveriges barnombudsman Fredrik Malmberg upp i en debattartikel 30:e september 2013. Med sig har han även underskrifter från ordförande i svenska läkaresällskapets delegation för medicinsk etik, förbundsordföranden i

Vårdförbundet, ordförande i Sveriges barnläkarförening och ordförande i svensk barnkirurgisk förening.

Deras slutsats landar i att lagstiftningen behöver förändras för att överensstämma med barnets mänskliga rättigheter och med medicinsk etik.

Enligt deras mening så ska omskärelse utan medicinsk grund endast få utföras om en pojke uppnått en ålder och mognad som krävs för att förstå information om ingreppet och därefter även förmår att samtycka till ingreppet.

Trots att det råder en bred enighet bland samtliga nordiska barnombudsmän, medicinsk expertis samt rådgivargruppen åt FN, international NGO council on violence against children som har representation från alla världsdelar där de menar att omskärelser på icke-medicinsk grund på omyndiga pojkar måste upphöra så fortsätter landstinget Västmanland att erbjuda ingreppet.

Örebro läns landsting har beslutat att den offentliga sjukvården inte ska göra omskärelse av pojkar av kulturella eller religiösa skäl (*Örebro Läns Landstings hemsida 20130919*).

Därmed yrkar vi

-att Landstinget Västmanland omedelbart slutar erbjuda omskärelse av pojkar av andra än medicinska skäl.

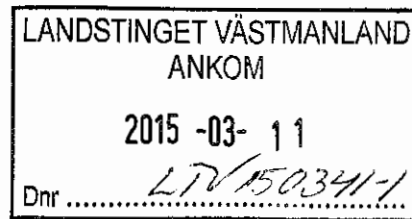
För Sverigedemokraterna

Maria Andersson Liljedahl

Magnus Edman

nya
moderaterna
Västmanland

Motion ang. chattfunktion inom psykiatri

Psykisk ohälsa är ett stort problem i vårt samhälle och är den vanligaste orsaken till sjukskrivning. Det finns uppskattningar som visar att upp till en miljon svenskar drabbas under ett år. Resultatet blir många sjukskrivningar som ofta är långa. Att återhämta sig från psykisk sjukdom tar i genomsnitt betydligt längre tid än att bli frisk från fysiska åkommor. En förklaring är att den psykiska ohälsan inte upptäcks i tid och inte behandlas på rätt sätt.

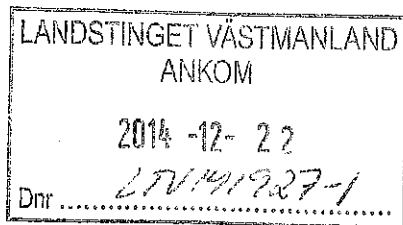
Det är vanligt att framför allt unga men också vuxna medvetet inte söker vård för psykisk ohälsa då de inte vill prata om det. Då är det extra viktigt att landstinget underlättar för patienter att få kontakt med sjukvården. Idag bedriver flera organisationer stödfunktioner via en webbchat där personer med psykiska besvär kan få stöd och råd. Att anonymt kunna få kontakt med till exempel en psykolog sänker trösklarna för att våga ta kontakt och söka vård. Internet erbjuder här stora möjligheter till att fler kan få stöd och vård. Landstinget Västmanland har här en viktig roll att spela. Om det blir lättare att få kontakt med vården kan fler få hjälp.

Med anledning av ovanstående yrkas

att Landstinget Västmanland startar en försöksverksamhet med en chattfunktion på landstingets hemsida där personer med psykisk ohälsa enkelt kan få kontakt med utbildad personal

Mikael Andersson Elfgren (M)

moderaterna
Västmanland

Motion ang. kompetensväxling

Det är ett välkänt faktum att många läkare har en tung arbetsbörda. Detta får bland annat till följd att det är svårt att rekrytera. Därför behöver landstinget se över vilka arbetsuppgifter som kan överföras på annan vårdpersonal. Ofta lyfts medicinska sekreterare fram som en yrkesgrupp som kan avlasta läkarna, vilket är välkommet, men vi behöver också göra motsvarande sondering vad gäller fysioterapeuterna. Myndigheten för Vårdanalys publicerade i fjol rapporten "Ur led är tiden" som konstaterade att läkarnas arbetstid kan utnyttjas bättre och att fysioterapeuter är en outnyttjad resurs. Tidningen Dagens medicin har uppmärksammat en uppdragsutbildning som startat på initiativ från läkare i Uppsala där man utbildar fysioterapeuter i behandling och diagnostisering av axelskador.

På ortopediklinikens rehabenhet i Västerås arbetar man också med kompetensväxling där fysioterapeuterna får stort eget ansvar och har övertagit uppgifter från läkarna.

Det har inneburit att man plockat bort en stort antal återbesök från läkarna till fysioterapeuterna. Filosofin på avdelningen är att läkarna ska operera så mycket som möjligt, och resten, det vill säga nybesök, återbesök, diagnoser och administration ska minimeras av övrig personal. Detta är en vinst både för personalen, där läkarna får avlastning och fysioterapeuterna får utvecklas, och för patienterna som slipper slussas mellan olika instanser. På så sätt har man också kortat väntetiderna.

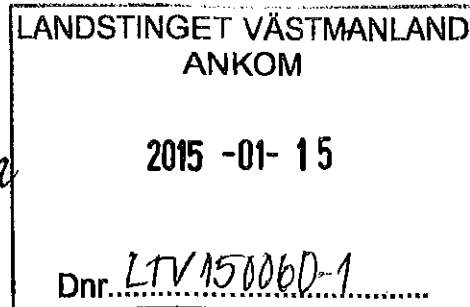
Initiativet med kompetensväxling är något som bör utredas i hela landstingets vårdverksamhet, inte minst inom primärvården där fysioterapeuternas kompetens kan användas ännu bättre, bland annat genom att ge dem remissrätt till specialistvården.

Med anledning av ovanstående yrkas

att Landstinget Västmanland utreder i vilken utsträckning fysioterapeuter kan överta uppgifter som i dag utförs av läkare

att Landstinget Västmanland inför remissrätt för fysioterapeuter inom primärvården

Maria Dellham (M)

Motion till Landstinget Västmanland

Inrättande av resurscentrum för individer med psykisk sjukdom eller ohälsa.

Den som drabbas av psykisk ohälsa eller psykiska sjukdomar måste värderas högre på både kommun- och landstingsnivå. Just nu är det alltför många delar i både vården och omsorgen som fungerar undermåligt eller inte alls. Alltför många är de som efter att fått en första hjälp från sjukvården lämnas ensamma utan förmåga att själva kunna kontakta de instanser som behövs.

Flera områden lämnar mycket mer att önska i sammanhanget, däribland skolväsendet, speciellt på gymnasienivå. Har du otur att drabbas av psykisk sjukdom, ohälsa är det inte ovanligt att dina chanser till att klara av din skolgång är borta. Det finns inte tillräckliga resurser till att hjälpa dessa elever, patienter, medmänniskor på någon nivå idag. Här finns en stor skillnad mellan hur människor med olika former av psykiska sjukdomar eller funktionsnedsättningar värderas, bedöms och bemöts i form av stöd och hjälp. Det kan skilja extremt mycket vilken hjälp man får och bedöms ha rätt till.

Samverkan med alla berörda instanser runt den hjälpsökande måste utvecklas och stärkas, vi måste kunna erbjuda helheten som så väl behövs.

När någon lider av depression eller ångest är det mycket svårt att själv kontakta och besöka alla de instanser som behöver kontaktas, det är ett alldeles för högt krav på individen. Därför föreslår vi att inrätta ett resurscentrum, där alla de olika personer som behövs för individens vardag och tillhörighet i samhället finns att träffa på en och samma gång. I resurscentrumet finns exempelvis boendestöd, personstöd, god man, kurator, socialtjänst, försäkringskassa, vårdförmedlare/patientlots, studievägledare, arbetsförmedlare och en skolkontakt.

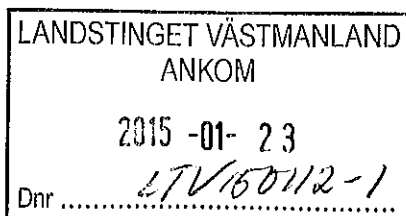
Med hänvisning till ovanstående yrkar vi

att Landstingsfullmäktige ger Landstingsstyrelsen i uppdrag att utreda möjligheten att inrätta ett resurscentrum för individer med psykisk sjukdom eller ohälsa.

att Landstingsfullmäktige ger Landstingsstyrelsen i uppdrag att se över en utveckling av samarbetet med kommunerna i Västmanland inom ovannämnda område.

Maria Andersson Liljedahl (SD)

Ann-Christine From Utterstedt (SD)

Kristdemokraterna

MOTION

Stärk den systematiska kompetensutvecklingen

Den viktigaste förutsättningen för att det fortsatt ska kunna bedrivas god vård i Västmanland är tillgång till kunskap och personal.

Gång på gång har vi hört att personalen upplever sig sakna tillräckliga möjligheter till den kompetensutveckling deras yrkesroll kräver, men också för att stimuleras och trivas med Landstinget Västmanland som arbetsgivare.

Det pågår införande av sk Kompetenskort - för en bättre blick över varje anställds genomgångna utbildningar. Dock verkar det saknas en landstingsgemensam syn på det systematiska arbetet kring varje anställds utbildningsbehov - i förhållande till verksamhetens uppdrag och i förhållande till de personliga utvecklingssamtalen. Det handlar om en struktur för hur och när utbildningstillfällen ska ske - schemaläggning och dessutom om en överblick över hur det framtida behovet av kompetensutveckling ser ut för respektive avdelning, och för hela landstinget.

Att kompetensutvecklingen sker systematiskt är viktigt för att landstinget långsiktigt ska kunna nå uppsatta mål. För den anställde inger ett systematiskt arbete med kompetensutveckling förtroende för arbetsgivaren och trygghet över att kunna utföra sina arbetsuppgifter.

Att anställda har möjlighet att gå i första hand de utbildningar som krävs för att utföra ordinarie arbetsuppgifter har mycket stor betydelse för säkerheten såväl för patienter som för personal. Att de anställda dessutom känner att de kan utvecklas i sin yrkesroll är en förutsättning för att landstinget ska vara en attraktiv arbetsgivare.

På vissa avdelningar arbetar man redan strukturerat med kompetensutveckling, men det verkar inte ske på alla avdelningar. Var finns de brister som gör att personalen upplever att de inte får den kompetensutveckling deras roll kräver? I vilken grad prioriteras kompetensutvecklingen och på vilka grunder prioriteras den eventuellt ned? Frågorna är många och vi föreslår därför en utredning för att landstinget ska kunna hitta vägar att arbeta bättre med systematisk kompetensutveckling för i synnerhet personalen inom sjukvården.

Mot bakgrund av detta föreslår vi

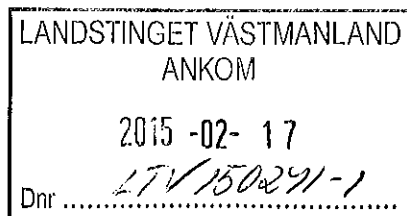
att utreda och följa upp hur väl den systematiska kompetensutvecklingen för vårdens personal fungerar.

Västerås 2015-01-17

Malin Gabrielsson

Ingvar Nordén

Joakim Widell

nya
moderaterna
Västmanland

Motion angående överdriven byråkrati och administration

Byråkrati och administration tränger ut tid och resurser för sjukvården.

En aktuell granskning har gjorts av forskarna Anders Forssell och Anders Ivarsson, deras slutsatser har publicerats i boken "Administrationsamhället". Forskarna hävdar dels att det administrativa arbetet framförallt inom offentlig sektor ökat, samt att en betydande förändring är att de administrativa arbetsuppgifterna flyttats över från traditionell administrativ personal (kontorister, kanslist, sekreterare), till lärare, läkare, sjuksköterskor, poliser med flera. Vidare uppmärksammar författarna att administrativt arbete upplevs som en allt större påfrestning för de som arbetar i kärnverksamheterna och leder till en sämre arbetsmiljö. Det finns flera orsaker till den ökande administrationen, men en är att organisationerna ständigt får nya uppgifter utan att de gamla tas bort. Forsell och Ivarsson drar alltså slutsatsen att administrativt arbete ökar på bekostnad av t.ex. undervisning, sjukvård och brottsbekämpning.

I en artikel (DN 20/1-2015) redovisar generaldirektören för Inspektionen för vård och omsorg (Ivo), Gunilla Hult-Backlund, sina farhågor för överdriven byråkrati och administration. Hon pekar bl.a. på att vårt land tillhör de som har absolut flest läkare och sjuksköterskor per tusen invånare. Samtidigt lägger en läkare i genomsnitt mindre än hälften av sin tid på patienten. Merparten av tiden går till andra uppgifter som bland annat administration. En betydande del av informationen i patientjournalerna är upprepningar och dokumentations-rutinerna medför alltför omfattande journaler som skapar förvirring och ineffektivitet. Hult-Backlund framhåller också att när vårdgivarna själva, t.ex. landsting, försöker komma tillrätta med brister i vården är framtagande av nya eller reviderade riktlinjer, rutiner och policys de i särklass vanligaste åtgärderna. Problemet är att nya styrdokument kräver förankring, utbildning och organisation.

Barnläkare och professor Jonas Ludvigsson, Örebro Universitetssjukhus, har gjort en tidsstudie över sin egen arbetstid (DN 2/2-2015). Ludvigsson framhåller att viss administration är nödvändig för läkare men att "Bristen på väl fungerande IT-system är en väldig tidsstjuv.". Vidare pekar även Ludvigsson på att "Den administrativa bördan ökar när landstingen gör sig av med kringpersonal såsom receptionister och sekreterare."

Västra Götalands region och Sahlgrenska driver ett projekt "Framtidens avdelning" på Östra Sjukhuset i Göteborg. Överläkare Ann-Marie Wennberg Larkö säger (Läkartidningen 24/1-2014) "Vi använder våra mest kompetenta läkare till att göra jobb som de är helt överkvalificerade för. Onödig administration, frustration över dåligt fungerande IT-system, ja till och med att tömma papperskorgar.

Vi slösar med kompetens. Jag vill att alla medarbetare ska arbeta med det man egentligen är utbildad för och använda sin kompetens på ett optimalt sätt”.

Avdelningen ska bli ett slags experimentverkstad med syfte att spåra de onödiga tidstjuvarna i vården för att frigöra mer tid till patientbesök. Några områden som pekas ut är, inget dubbelarbete skall utföras (exempelvis dokumentation), varje arbetsuppgift ska utföras av den som har den mest lämpliga kompetensen. Personalens arbetstider ska utgå från när de är till störst nytta för patienterna och bättre IT-system skall tas fram som stöd.

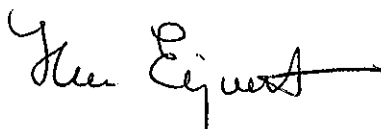
Forssell/Ivarsson, Hult-Backlund, Ludvigsson och Regionen Västra Götaland samt ett flertal andra forskare och personer med insyn i, eller aktiva inom, sjukvården pekar på allvarliga frågeställningar som av allt att döma har betydelse även för landstinget Västmanland. Vi kan naturligtvis inte avstå från administration som följer av lagkrav och syftar till patientsäkerhet som t.ex. att föra patientjournaler, eller annan ofrånkomlig administration inom t.ex. personal, ekonomi eller politikområdet. Vår organisation står dock inför flera svåra utmaningar, ekonomisk obalans, ökande kostnadsutveckling, låg produktivitet, brister i arbetsmiljön, problem med rekrytering. Det går inte att utesluta att flera av dessa problem kan vara orsakade av, och dess lösning försvåras av, överdriven byråkrati och administration.

Det kan endera ha sin grund i att vi själva ålagt oss onödig byråkrati och administration eller att vi inte haft förmågan att minska och sova i den undan för undan ökade administrativa arbetsbördan. Det kan också bero på att vi inte arbetar med våra administrativa uppgifter på ett rationellt och effektivt sätt med väl fungerande systemstöd. Den kanske mest allvarliga förklaringen kan vara att den ökade administrationen är en följd av att den överförts från administrativt professionella stödfunktioner till den av vår personal som med hög medicinsk kompetens arbetar i de patientnära funktionerna, där mesta möjliga tid borde ägnas åt patientkontakt.

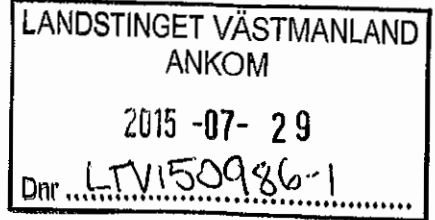
Med anledning av ovanstående yrkar jag

Att: Landstinget Västmanland utarbetar och antar en övergripande plan, med åtgärder, för att kartlägga och minska förekomsten av överdriven byråkrati och administration

Sala den 10 februari 2015

Hans Eljansbo (M)

Motion: Inför vårdval inom psykoterapin.

I syfte att erbjuda fler alternativ avseende behandling och stödjande samtal inom vuxenpsykiatrin bör vårdvalet utökas till att även omfatta psykoterapiinsatser. Psykoterapi är i sig en väldigt personlig behandling och invånarna i Västmanland bör fritt kunna välja psykoterapi i hela länet. Vårdval inom psykoterapin finns redan i flera andra landsting och regioner, bland annat i Örebro och Uppsala.

Vårdvalet ska omfatta psykoterapiinsatser som är bedömda som en enskild åtgärd inom den psykiatriska specialistvården. Landstinget Västmanland ska utarbeta ett valfrihetssystem som innebär att psykoterapiinsatser erbjuds inom ramen för LOV (Lagen om valfrihetssystem). Landstinget ska informera invånarna om de valmöjligheter som finns.

Vid ett införande av LOV inom psykoterapin får privata och offentliga utförare av psykoterapi ansöka om godkännande och därmed auktorisation, utifrån ett förfrågningsunderlag med förutsättningar för att bedriva psykoterapi inom Landstinget Västmanland. Alla vårdgivare som uppfyller de av landstinget beslutade kraven i vårdvalssystemet, ges rätt att etablera sig med ersättning från Landstinget.

Psykoterapi inom LOV innebär därmed att patienter efter remiss fritt kan välja viss form av psykoterapi i hela länet. Landstingsdrivna och privata psykoterapimottagningar ges samma förutsättningar gällande uppdrag och ersättning.

Att Landstinget Västmanland inför vårdval inom psykoterapin i syfte att erbjuda behandling och stödjande samtal inom vuxenpsykiatrin.

Tomas Högström, M

Birgitta Andersson, C

Helena Hagberg, FP

Malin Gabrielsson, KD

2015 -03- 31

Dnr...*ITV150440-1*.....

nya
moderaterna
Västmanland

Motion ang. vårdnära service

Vårdpersonal bör ges bästa möjliga förutsättningar att använda sina yrkeskunskaper så ändamålsenligt som möjligt. I sjukvårdens dagliga arbete uppstår dock en rad arbetsuppgifter som inte är av direkt vårdkaraktär, så kallad vårdnära service. Några exempel är tvätt och städning, hantering av patientmat, förrådshantering, avfallshantering, provtransporter och posthantering. I varierande grad behöver vårdpersonal ägna sig åt dessa uppgifter som måste utföras.

I flera landsting har man dock startat ett arbete med att låta särskild servicepersonal överta denna typ av arbetsuppgifter.

I Landstinget Västmanland förekommer detta på vissa enheter, där intressanta enskilda initiativ finns. Den nya vårdbyggnaden är ett exempel där särskild kökspersonal sköter måltidshantering.

På medicinkliniken har man listat arbetsuppgifter som inte innebär direkt vårdarbete med patient. Det handlar om allt från möbelinventering till att faxa läkemedelslistor till kommunerna. Totalt redovisades uppgifter med en tidsåtgång motsvarande 35 heltidstjänster per år. Detta ger en stark signal om att landstinget kan bli mycket bättre på att organisera sina personalresurser. Rätt kompetens ska användas på rätt plats. Om utbildad vårdpersonal ska transportera prover, faxa otaliga dokument och blanda saft i stället för att ägna sig åt patienter blir vården ineffektiv och dyr. Därför bör landstinget ta ett helhetsgrepp kring frågan och implementera de goda exempel som finns inom hela sjukvårdsorganisationen.

Med anledning av ovanstående yrkas

att Landstinget Västmanland inleder ett arbete med att reducera icke-vårdrelaterade uppgifter från vårdpersonal

Maria Bellham (M)

2015 -05- 11

MOTION

Inför webbaserad tjänst för överbliven utrustning och möbler Dnr...LTV.150618-1.....

Landstinget Västmanland är en stor organisation med över 6000 anställda. Anställda behöver olika typer av utrustning och möbler för att kunna arbeta.

Behovet av utrustning och möbler förändras oavbrutet på de olika arbetsplatserna då arbetsuppgifter och antalet anställda förändras och då lokaler byts.

Vi föreslår att överbliven utrustning, möbler och ev hjälpmedel sammanställs i en webbaserad sökbar tjänst och att alla som avropar från landstingets olika avtal inom aktuella området ska vara anslutna till denna tjänst. Detta skulle spara både miljö och pengar då utrustningen på ett enkelt sätt kan användas i ett nytt sammanhang. Innan inköp av ny utrustning kontrolleras först att utrustningen inte redan finns i landstingets ägo.

Malmö kommun har infört ett liknande verktyg och sparar enligt vissa beräkningar upp mot 17 miljoner kronor årligen. Eftersom utrustning återanvänds istället för nyproduceras, minskar också enligt samma beräkning deras miljöbelastning med 448 ton koldioxid/ år, motsvarande 156 personbilars drift under ett år.

Det finns potential för Landstinget Västmanland att spara flera miljoner kronor och många ton koldioxid varje år genom att återanvända redan inköpt utrustning.

Kristdemokraterna föreslår att

en webbaserad tjänst för överbliven utrustning införs

Västerås 2015-05-08

Malin Gabrielsson

Ingvar Nordén

Joakim Widell

2015 -10- 07

Dnr. LTV151294-1

Interpellation

Angående behandlingsenheten Lövhaga

Det har kommit till vår kännedom att den psykiatriska verksamheten Lövhaga är nedläggningshotad. I dag finns 16 platser på Lövhaga fördelat på två avdelningar, och vården som erbjuds är ett mellanting mellan slutenvård och öppenvård, där personalen inte behöver bära sjukhuskläder och där man lagar mat tillsammans.

Enligt våra uppgifter vårdas i nuläget övervägande patienter med psykosproblematik. Minst 70 procent har diagnoser som hör hemma i psykossektionen och dessa kommer sannolikt behöva inläggningar i framtiden. En stängning av Lövhaga innebär att dessa patienter behöver nya vårdplatser. Om en ny vårdavdelning inrättas på sjukhusområdet i Västerås innebär det naturligtvis ekonomiska effekter.

Dessutom saknas lediga lokaler på ingång 29 där psykiatrin idag huvudsakligen har sin verksamhet.

Ett alternativ som vi också fått kännedom om, är att rättspsykiatrin övertar den enda avdelningen på Lövhaga, då de är i behov av en utslussningsenhet.

Med anledning av ovanstående vill jag fråga ansvarigt landstingsråd Hans Jansson (V):

Kommer behandlingsenheten Lövhaga att läggas ned?

Var kommer patienterna med psykosproblematik i så fall att ta vägen?

Vad kommer att hända med lokalerna vid en nedläggning?

Hur kommer en eventuell nedläggning att påverka patienterna vid en eventuell övergång från den mellanvårdsform som erbjuds på Lövhaga, till slutenvård?

Är det ett alternativ att låta rättspsykiatrin överta en av avdelningarna på Lövhaga?

Tomas Högström (M)

2015 -11- 04

Dnr... LIVIS1443-1

nysa
moderaterna**Västmanland**

Interpellation

Angående kortbetalning

I juli i år lämnades en stämningansökan in mot Västerbottens läns landsting. Västerbottens läns landsting har vid minst 27 tillfällen läckt uppgifter till en patients bank om vilken vård han har fått. På patientens kontoutdrag hos banken stod till exempel "psykmottagning" och "hudmottagning". Samma problem har av Moderaterna uppmärksammats i Landstinget Västmanland. Efter ett flertal interpellationer i ämnet har landstinget äntligen ändrat sina rutiner för kortbetalning så att det inte ska synas på kontoutdraget vilken mottagning en patient har besökt. Men det är fortfarande många patienter som utsatts för integritetskränkningar innan rutinerna ändrades.

I veckan kom besked från landstinget i Västerbotten om att man "medger" länsbonds talan och betalar ut ett skadestånd om 10 000 kronor till den klagande. Vanligtvis innebär begreppet "medge" att man medger sitt fel, i landstinget Västerbottens fall verkar det dock snarare vara att slippa en juridisk prövning i domstol. Man skriver bland annat till domstolen att man anser kränkningen varit "obetydlig" och att landstinget inte gjort något fel, anledningen till att man nu medger kravet är av processekonomiska skäl.

Enligt mig är detta ett olyckligt agerande från Landstinget Västerbotten och dessutom är det illa för framtiden att en fråga av så viktig principiell karaktär inte ställs inför en verklig juridisk prövning.

Den klagande får förvisso ersättning, men Landstingets agerande leder till att ingen verklig rättslig prövning sker och att den klagande berövas erkännande för sin kränkning. Följden av detta torde ju dock vara, eftersom landstinget ska behandla alla sina invånare lika, att samtliga invånare i landstinget Västerbotten, som drabbats, nu borde ha rätt till ersättning utan vidare juridisk prövning.

Med anledning av ovanstående vill jag fråga ansvarigt landstingsråd:

Hur kommer Landstinget Västmanland att hantera situationen med patienter som riktar skadeståndskrav mot landstinget med anledning av integritetskränkningar i samband med kortbetalning?

Sverre Linton (M)

INTERPELLATION

Angående reklam i kollektivtrafiken

De senaste veckorna har debatten om reklamens vara- eller icke vara i kollektivtrafiken blossat upp på nytt.

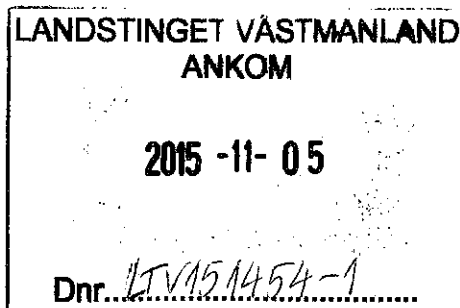
Först ut var ett förslag från Miljöpartiets nationella arbetsgrupp för kulturfrågor om att nationellt förbjuda reklam i kollektivtrafiken. För någon vecka sedan så kom vidare ett besked från den rödgröna regionmajoriteten i Skåne om att man ska utreda frågan om att avskaffa reklamen i kollektivtrafiken, med undantag för reklam för Regionens egna verksamheter.

För Landstinget Västmanland skulle ett reklamförbud i kollektivtrafiken innebära över 3 miljoner i minskade intäkter. Det är pengar som måste tas någon annanstans ifrån om vi fortsatt ska kunna hålla samma kvalitet, turtäthet och antal linjer.

Med anledning av ovanstående vill jag därför fråga:

- **Planerar Landstingsledningen i Västmanland att göra kollektivtrafiken i Landstinget reklamfri?**

- **Och om så är fallet, hur tänker man kompensera för det intäktsbortfall för Landstinget som detta skulle innebära?**

Sverre Royen Linton (M)

Interpellation

Vad gör Landstinget Västmanland för att underlätta mottagandet av asylsökande?

Världens flyktingsituation är den värsta sedan andra världskriget och strömmen till Europa ökar vilket ställer stora krav på länderna vad gäller mottagandet av människorna. Det är svårt att beräkna hur många som kommer till vårt land men det finns siffror som talar om 160 000 under 2015. I Skåne förbereder man tältläger för att klara av mottagandet och regeringen har bett kommunerna att ta fram boendeplatser för att möta behovet.

Det finns många aktörer som försöker bidra till att få fram tak över huvudet till de som anländer till Sverige. I vårt län har det framförallt varit privata aktörer som tecknat avtal med Migrationsverket och ordnat fram olika asylboenden. I dagsläget behöver alla kraftsamla för att klara av att ge ett värdigt mottagande till de människor som behöver vår hjälp. Hur ser det ut i Landstinget Västmanland?

Med anledning av ovanstående frågor jag ansvarigt landstingsråd:

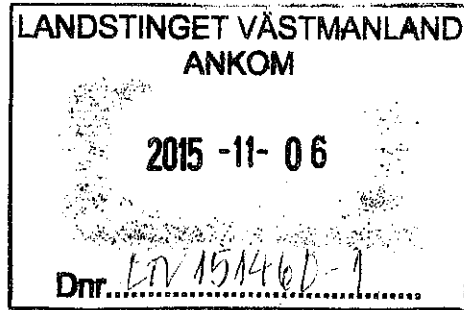
Har landstinget gjort någon inventering bland fastighetsbeståndet om det finns lokaler som vi kan erbjuda för mottagandet av asylsökanden?

- Finns det något vi i landstinget kan göra för att underlätta lokalfrågan för Migrationsverket?
- Tänker ni i majoriteten arbeta för att Landstinget Västmanland kan erbjuda lokaler till asylmottagandet i Sverige?

Sala 2015-11-05

Barbro Larsson
Centerpartiet

nya
moderaterna
Västmanland

Interpellation

När är det tillräckligt?

Här i fullmäktige och i landstingsstyrelsen har vi under lång tid behandlat en stor mängd styrdokument. Det är policies, strategier, riktlinjer och handlingsplaner, för att nämna några exempel. Vissa har varit helt nya och andra har varit uppdateringar.

Dessa dokument är en stor del i styrningen av Landstinget Västmanland och ska i bästa fall säkerställa att verksamheten är säker, effektiv och jämlik över hela organisationen.

Men är det verkligen så? Många gånger har vi som beslutande svårt att säga vad som är vad, hålla dem uppdaterade och att följa upp att de efterlevs. Verksamheterna vittnar om att det är hög administrativ börda och att styrningen många gånger är otydlig.

Med anledning av ovanstående så ställer jag följande frågor:

Hur många policies finns det inom landstingets totala verksamhet?

Hur många strategier finns det inom landstingets totala verksamhet?

Hur många riktlinjer finns det inom landstingets totala verksamhet?

Hur många handlingsplaner finns det inom landstingets totala verksamhet?

Tycker majoriteten att detta är det mest effektiva sättet att styra verksamheten på?

Var går gränsen för hur många olika styrdokument landstinget kan ha innan styrningen av verksamheten påverkas negativt?

Jenny Landernäs, (M)

2015 -11- 06

Dnr. LTV151461-1

Interpellation
Landstinget Västmanland

Till ansvarigt landstingsråd

Om det ideella engagemanget i flyktingsituationen

Vi har flera gånger förvånats över civilsamhällets kraft och människors vilja att hjälpa till, ett exempel på det var när branden härjade i länet. Kraften blev så stor från civilsamhället att den till en början nästan hindrade istället för hjälpte, men med god organisation och information kunde sedan människors vilja att hjälpa tas till vara på ett bra sätt.

På motsvarande sätt finns idag många frivilligorganisationer som arbetar intensivt med flyktingsituationen i länet. De samlar in kläder och förnödenheter och de arbetar med både hälsa och integration på olika sätt. Det finns en mycket stor vilja bland Västmanlänningarna att "dra sitt strå till stacken".

Det är uppenbart att offentlig sektor på egen hand inte kommer klara de utmaningar vi står inför. Det kommer krävas ett strukturerat samarbete med alla som kan och vill hjälpa till, både frivilligorganisationer och hjälpvilliga medborgare. Det kommer också krävas att viss arbetstid inom landstinget avsätts för att samarbeta med frivilligorganisationer.

Landstinget kommer dessutom behöva "tänka utanför boxen" och öppna för möjligheter att göra saker utöver normala rutiner. En extra ordinär situation kräver extraordinära lösningar.

Inom landstinget finns också personer som via hjälporganisationer, tex. *Läkare utan gränser* och *Röda Korset*, reser utomlands för humanitärt volontärarbete. De gör värdefulla insatser i hjälparbetet och de är med sina unika kunskaper och erfarenheter mycket värdefulla när de återvänder till sina ordinarie arbetsplatser. Dem ska vi vara rädd om.

Mina frågor

Får alla som vill resa som volontär med hjälporganisation tjänstledigt?

Vilka rutiner gäller för personal på sjukhuset att under arbetstid samarbeta med ideell verksamhet kopplad till flyktingsituationen?

Finns lokaler inom landstinget där ideellt arbete kan och får ske, t ex för insamling av kläder?

Hur ser planen ut för att kunna ta tillvara på civilsamhällets kraft på ett strukturerat sätt inom hälso- och sjukvården?

Malin Gabrielsson
Västerås 2015-11-06

2015 -11- 06

Dnr...LTV 151462-1

Interpellation
Landstinget Västmanland

Till ansvarigt landstingsråd

Finns det en plan för familjecentralen i Sala?

Efter år av diskussioner fattades vid Landstingsstyrelsen 2015-01-28 beslut om en familjecentral i Sala, ett gemensamt åtagande mellan Sala kommun (öppen förskola och socialtjänst) och landstinget (mödra- och barnhälsovård).

Utifrån kristdemokratiskt perspektiv är en familjecentral en av de viktigaste funktionerna vi har för att främja barn och föräldrars hälsa. Därför har vi sett fram emot att verksamheten ska komma igång, men nu är risken stor att investeringen slutar snarare med slöseri istället för att bli den positiva kraft som så väl behövs.

Jag vill därför veta hur den för kommunen och landstinget långsiktiga planen ser ut för familjecentralen i Sala.

Lokaler har byggts om för den öppna förskolan i vårdcentralbyggnaden och verksamheten har flyttat in, men Sala kommun aviserade redan från början att det inte är aktuellt att ha kvar den öppna förskolan i landstingets lokaler efter den kommande nybyggnationen på sjukhusområdet.

I förstudierapporten "Om- och nybyggnad av sjukvårdslokaler Sala sjukhusområde" (LS 201506017) har inte yta för familjecentral tagits med eftersom Sala kommun vill flytta ut från landstingets lokaler.

Just nu pågår arbete för hur familjecentralen och samarbetet mellan olika personalgrupper ska fungera i praktiken. Men det finns frågetecken kring hur den långsiktiga planen ser ut och vem som har ansvaret för att samordna familjecentralen. Utan mål och ledning riskerar det hela rinna ut i sanden.

Vi har inte råd att investera i lokaler som inte ska användas och vi har definitivt inte råd med att slösa på personalens engagemang.

Mina frågor

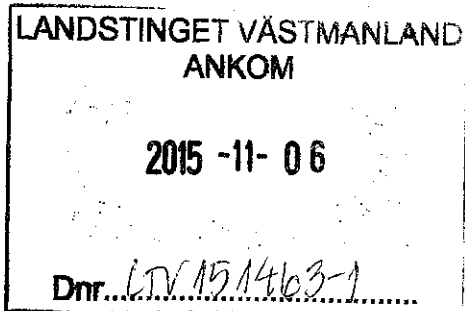
När planeras Sala kommun lämna den nybyggda öppna förskolan i vårdcentralen?

Vad kommer den öppna förskolan kunna användas till efter att kommunen flyttat ut?

Hur ser den gemensamma långsiktiga planen ut för familjecentral i Sala?

Har person utsetts för att samordna familjecentralen?

Malin Gabrielsson
Västerås 2015-11-06

nysa
moderaterna
Västmanland

Interpellation

Angående Skultuna vårdcentral

Patienten ska alltid kunna förvänta sig trygg och säker vård vid vårdcentralerna i Landstinget Västmanland. En av de viktigaste faktorerna när patienterna själva sätter betyg på vården är bemötande och kontinuitet. Att få träffa en och samma läkare när man besöker vårdcentralen är viktigt för att känna trygghet.

Dessvärre har landstinget misslyckats med att bemanna länets vårdcentraler och särskilt stor är problematiken i Skultuna. Där har man haft många hyrläkare vilket påverkar verksamheten mycket negativt, både sett ur ett patientperspektiv och ekonomiskt. Under ett antal år har Skultuna vårdcentral visat underskott vilket medfört att det skapat oro och turbulens för personal och inte minst patienterna.

Sedan i somras har öppettiderna varit begränsade och man har under hösten inte haft läkarbemanning.

Med anledning av ovanstående vill jag fråga ansvarigt landstingsråd:

Hur ser bemanningsläget och öppettiderna ut på Skultuna vårdcentral idag?

Hur säkerställer landstinget långsiktigt kontinuitet och tillgänglighet för invånarna i Skultuna som är i behov av vård?

Finns det risk att vårdcentralen måste läggas ner?

Maria Dellham (M)